

Käesolev dokument on vaid dokumenteerimisvahend ja institutsioonid ei vastuta selle sisu eest

► **B** **NÕUKOGU MÄÄRUS (EMÜ) nr 2092/91,**
24. juuni 1991,
põllumajandustoodete mahepõllumundustootmise ning põllumajandustoodete ja toiduainete puhul
sellele viitavate märgiste kohta
 (EÜT L 198, 22.7.1991, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Komisjoni määrus (EMÜ) nr 1535/92, 15. juuni 1992	L 162	15	16.6.1992
► <u>M2</u>	Nõukogu määrus (EMÜ) nr 2083/92, 14. juuli 1992	L 208	15	24.7.1992
► <u>M3</u>	Komisjoni määrus (EMÜ) nr 207/93, 29. jaanuar 1993	L 25	5	2.2.1993
► <u>M4</u>	Komisjoni määrus (EMÜ) nr 2608/93, 23. september 1993	L 239	10	24.9.1993
► <u>M5</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 468/94, 2. märts 1994	L 59	1	3.3.1994
► <u>M6</u>	Council Regulation (EC) No 1468/94 of 20 June 1994 (*)	L 159	11	28.6.1994
► <u>M7</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 2381/94, 30. september 1994	L 255	84	1.10.1994
► <u>M8</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1201/95, 29. mai 1995	L 119	9	30.5.1995
► <u>M9</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1202/95, 29. mai 1995	L 119	11	30.5.1995
► <u>M10</u>	Nõukogu määrus (EÜ) nr 1935/95, 22. juuni 1995	L 186	1	5.8.1995
► <u>M11</u>	Commission Regulation (EC) No 418/96 of 7 March 1996 (*)	L 59	10	8.3.1996
► <u>M12</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/97, 29. juuli 1997	L 202	12	30.7.1997
► <u>M13</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1900/98, 4. september 1998	L 247	6	5.9.1998
► <u>M14</u>	Commission Regulation (EC) No 330/1999 of 12 February 1999 (*)	L 40	23	13.2.1999
► <u>M15</u>	Nõukogu määrus (EÜ) nr 1804/1999, 19. juuli 1999	L 222	1	24.8.1999
► <u>M16</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 331/2000, 17. detsember 1999	L 48	1	19.2.2000
► <u>M17</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1073/2000, 19. mai 2000	L 119	27	20.5.2000
► <u>M18</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1437/2000, 30. juuni 2000	L 161	62	1.7.2000
► <u>M19</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 2020/2000, 25. september 2000	L 241	39	26.9.2000
► <u>M20</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 436/2001, 2. märts 2001	L 63	16	3.3.2001
► <u>M21</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 2491/2001, 19. detsember 2001	L 337	9	20.12.2001
► <u>M22</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 473/2002, 15. märts 2002	L 75	21	16.3.2002
► <u>M23</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 223/2003, 5. veebruar 2003	L 31	3	6.2.2003
► <u>M24</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 599/2003, 1. aprill 2003	L 85	15	2.4.2003
► <u>M25</u>	Nõukogu Määrus (EÜ) nr 806/2003, 14. aprill 2003	L 122	1	16.5.2003
► <u>M26</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 2277/2003, 22. detsember 2003	L 336	68	23.12.2003
► <u>M27</u>	muudetud Komisjoni määrus (EÜ) nr 779/2004, 26. aprill 2004	L 123	63	27.4.2004
► <u>M28</u>	Nõukogu määrus (EÜ) nr 392/2004, 24. veebruar 2004	L 65	1	3.3.2004
► <u>M29</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 746/2004, 22. aprill 2004	L 122	10	26.4.2004
► <u>M30</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1481/2004, 19. august 2004	L 272	11	20.8.2004
► <u>M31</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 2254/2004, 27. detsember 2004	L 385	20	29.12.2004

(*) Käesolevat akti ei ole eesti keeles avaldatud.

► <u>M32</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1294/2005, 5. august 2005	L 205	16	6.8.2005
► <u>M33</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1318/2005, 11. august 2005	L 210	11	12.8.2005
► <u>M34</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1336/2005, 12. august 2005	L 211	11	13.8.2005
► <u>M35</u>	Nõukogu määrus (EÜ) nr 1567/2005, 20. september 2005	L 252	1	28.9.2005
► <u>M36</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1916/2005, 24. november 2005	L 307	10	25.11.2005
► <u>M37</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 592/2006, 12. aprill 2006	L 104	13	13.4.2006
► <u>M38</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 699/2006, 5. mai 2006	L 121	36	6.5.2006
► <u>M39</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1851/2006, 14. detsember 2006	L 355	88	15.12.2006
► <u>M40</u>	Nõukogu Määrus (EÜ) nr 1791/2006, 20. november 2006	L 363	1	20.12.2006
► <u>M41</u>	Nõukogu määrus (EÜ) nr 1991/2006, 21. detsember 2006	L 411	18	30.12.2006
► <u>M42</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 780/2006, 24. mai 2006	L 137	9	25.5.2006
► <u>M43</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 394/2007, 12. aprill 2007	L 98	3	13.4.2007
► <u>M44</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 807/2007, 10. juuli 2007	L 181	10	11.7.2007
► <u>M45</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1319/2007, 9. november 2007	L 293	3	10.11.2007
► <u>M46</u>	Komisjoni määrus (EÜ) nr 1517/2007, 19. detsember 2007	L 335	13	20.12.2007

Muudetud:

► <u>A1</u>	Austria, Rootsi ja Soome ühinemisakt	C 241	21	29.8.1994
► <u>A2</u>	Akt Tšehhi Vabariigi, Eesti Vabariigi, Küprose Vabariigi, Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Ungari Vabariigi, Malta Vabariigi, Poola Vabariigi, Sloveenia Vabariigi ja Slovaki Vabariigi ühinemistingimuste ja Euroopa Liidu aluslepingutesse tehtavate muudatuste kohta	L 236	33	23.9.2003

Parandatud:

► <u>C1</u>	Parandus, ELT L 27, 2.2.2007, lk 11 (1991/2006)
--------------------	---

▼B

NÕUKOGU MÄÄRUS (EMÜ) nr 2092/91,

24. juuni 1991,

**põllumajandustoodete mahepõllundustootmise ning
põllumajandustoodete ja toiduainete puhul sellele viitavate märgiste
kohta**

EUROOPA ÜHENDUSTE NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 43,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut, ⁽¹⁾võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust ⁽²⁾,võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust ⁽³⁾

ning arvestades, et:

tarbijate nõudlus mahepõllundustoodete ja mahepõllunduslike toiduainete järele kasvab; kõnealune asjaolu kutsub esile uue põllumajandustoodete turu loomise;

selliste toodete turuhind on kõrgem, sest nende tootmise viis eeldab maa vähem intensiivset kasutamist; seetõttu võib sellist liiki tootmine kaasa aidata ühise põllumajanduspoliitika ümberkujundamisele ning selle kaudu parema tasakaalu saavutamisele põllumajandustoodete pakkumise ja nõudluse vahel, keskkonnakaitsele ning paikkonna säilimisele;

vastuseks kasvavale nõudlusele varustatakse turustatavad põllumajandustooted ja toiduained märgistega, mis teavitavad ostjaid või juhivad nende tähelepanu sellele, et need on toodetud mahepõllunduslikult või sünteetilisi kemikaale kasutamata;

mõnes liikmesriigis on juba vastu võetud selliste märgiste kasutamise eeskirjad ja kontrollimise kord;

ühenduse tootmis-, märgistamis- ja kontrollieeskirjad võimaldavad mahepõllunduse kaitset, sest need tagavad ausad konkurentsitingimused selliste märgistega toodete tootjate vahel ning kõikide tootmis- ja töötlemistasandite suurema selguse ja arusaadavuse, mis tõstab mahepõllundustoodete turu selgepiirilsemalt esile ning suurendab selle kaudu kõnealuste toodete usaldusväärset tarbija silmis;

mahepõllundusmeetodid moodustavad tootmise eri vormi põllumajandustootjas; järelikult tuleb sätestada, et töödeldud toodete mahepõllundusmeetoditele viitavad märgised sisaldaksid infot kõnealuste meetodite abil saadud koostisosade kohta;

asjakohase korra kehtestamisel tuleb ette näha paindlik menetlus, mis võimaldab teatavaid tehnilisi üksikasju või meetmeid saadud kogemusi arvesse võttes muuta, täiendada või täpsustada; teatava sobiva aja jooksul täiendatakse käesolevat määrust samaväärsete, loomakasvatustoodangut reguleerivate eeskirjadega;

mahepõllundusmeetoditele viitavate märgistega toodete tootjate ja ostjate huvides tuleb sätestada kõige üldisemad põhimõtted, mida toodete varustamisel selliste märgistega peab järgima;

mahepõllundustootmine eeldab olulisi piiranguid väetiste ja pestitsiidide kasutamisel, mille toime võib keskkonda kahjustada või mis tekitavad

⁽¹⁾ EÜT C 4, 9.1.1990, lk 4 ja
EÜT C 101, 18.4.1991, lk 13.

⁽²⁾ EÜT C 106, 22.4.1991, lk 27.

⁽³⁾ EÜT C 182, 23.7.1990, lk 12.

▼B

põllumajandusliku tootmise jääkaineid; seda silmas pidades tuleb kasutada alates käesoleva määruse vastuvõtmisest ühenduses tunnustatud meetodeid kooskõlas käesoleva määruse vastuvõtmise ajal kehtiva toimimisjuhendiga; lisaks sellele tuleb tulevikule mõeldes kindlaks määrata põhimõtted, mis reguleerivad sellist liiki põllumajanduslikus tootmises kasutatavate toodete lubamist;

lisaks sellele kasutatakse mahepõllunduses mitmesuguseid viljelusviise ning piiratud kogustes keemiavabu ning vähese lahustuvusega väetisi ja mullaomaduste parandajaid; kõnealuseid viise tuleks täpsustada ning sätestada teatavate keemiavabade toodete kasutamise tingimused;

sätestatud menetlused võimaldavad vajaduse korral täiendada I lisa täpsustatud sätetega, mille abil püütakse vältida teatavate mitte põllumajandusest, vaid muudest allikatest (saastatud keskkond) pärit keemiliste jääkainete esinemist kõnealusel meetodil valmistatud toodetes;

kindlustamaks tootmiseeskirjade täitmist peab tootmine ja turustamine olema kõikidel tasanditel kontrollitav;

kõikide mahepõllunduslikele meetoditele viitava märgistusega toodete tootmise, ettevalmistamise, importimise ja turustamisega seotud ettevõtjate suhtes peab kehtima regulaarne kontrollisüsteem, mis vastab ühenduse miinimumnõuetele ning kus kontrolli teostavad selleks määratud kontrollivad ametiasutused ja/või tegevusloaga ning järelevalve all olevad eraõiguslikud kontrolliasutused; tuleks sätestada, et asjaomaste toodete etikettidel oleks ühenduse kontrollmärgis,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Reguleerimisala

▼M15

Artikkel 1

1. Käesolevat määrust kohaldatakse järgmiste toodete suhtes, kui need tooted on varustatud või kui neid kavatakse varustada mahepõllundusmeetodile viitavate märgistega:

- a) töötlemata taimekasvatussaadused; ka elusloomad ja töötlemata loomakasvatussaadused I ja III lisas nende suhtes kehtestatud tootmispõhimõtete ja eri kontrollieeskirjade ulatuses;
- b) põhiliselt ühest või mitmest taimsest ja/või loomsest koostisosast valmistatud, toiduks mõeldud töödeldud taimekasvatussaadused ja loomsed tooted;
- c) sööt, segasööt ja söödatoorained, mis alates lõikes 3 märgitud määruse jõustumisest ei kuulu punkti a alla.

2. Kui I lisas ei ole teatavate loomaliikide puhul ette nähtud üksikasjalikke tootmiseeskirju, siis erandina lõikest 1 kohaldatakse kõnealuste liikide ja nendega seotud toodete suhtes, välja arvatud akvakultuur ja akvakultuuritooted, artiklis 5 ettenähtud märgistamiseeskirju ning artiklites 8 ja 9 ette nähtud kontrollieeskirju. Üksikasjalike tootmiseeskirjade rakendamiseni kohaldatakse siseriiklike eeskirju ning nende puudumise korral liikmesriikides heaks kiidetud või tunnustatud tava-norme.

▼ M15

3. Komisjon teeb hiljemalt 24. augustiks 2001 artiklis 14 sätestatud korras ettepaneku vastu võtta määrus, mis käsitleb lõike 1 punktis c mainitud toodete märgistamis- ja kontrollinõudeid ning nendega seotud ennetavaid meetmeid, kuivõrd kõnealused meetmed seostuvad mahepõllundusmeetodiga.

Esimeses lõigus märgitud määruse vastuvõtmiseni, mis käsitleb lõike 1 punktis c mainitud tooteid, kohaldatakse ühenduse õigusaktidega kooskõlas olevaid siseriiklike eeskirju ning nende puudumise korral liikmesriikides heaks kiidetud või tunnustatud tavanorme.

▼ M28*Artikkel 2*

Käesolevas määruses peetakse toodet mahepõllundusmeetodile viitava märgistusega tooteks juhul, kui märgistamisel, reklaamimisel või äridokumentides kasutatakse selle toote, selle koostisosade või söödaainete kirjeldamisel tähiseid, teatamaks ostjale, et kõnealune toode, selle koostisosad või söödaained on valmistatud kooskõlas artiklis 6 ettenähtud tootmiseeskirjadega. Eelkõige kasutatakse järgmisi tähiseid või nende tavalisi tuletisi (nagu bio, öko jne) või lühendeid, kas üksikult või kombineerituna, kogu ühenduses ja kõigis ühenduse keeltes kui mahepõllundusmeetodile viitavaid, välja arvatud siis, kui nendega ei tähistataks toidu- või söödaaines sisalduvaid põllumajandustooteid või kui nendel selgesti puudub seos tootmisviisiga.

▼ M40

— bulgaaria keeles: биологичен,

▼ M28

— hispaania keeles: ecológico,
 — taani keeles: økologisk,
 — saksa keeles: ökologisch, biologisch,
 — kreeka keeles: βιολογικό,
 — inglise keeles: organic,
 — prantsuse keeles: biologique,
 — itaalia keeles: biologico,
 — hollandi keeles: biologisch,
 — portugali keeles: biológico,

▼ M40

— rumeenia keeles: ecologic,

▼ M28

— soome keeles: luonnonmukainen,
 — rootsi keeles: ekologisk.

▼ M15*Artikkel 3*

Käesolevat määrust kohaldatakse, piiramata seejuures artiklis 1 kindlaksmääratud tooteid reguleerivate ühenduse muude sätete või ühenduse õigusele vastavate tootmist, ettevalmistamist, turustamist, märgistamist ja kontrollimist reguleerivate siseriiklike sätete, sealhulgas toiduaineid ja loomasööta käsitlevate õigusaktide kohaldamist.

▼B**Mõisted***Artikkel 4*

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. *märgistamine* — kõik artiklis 1 piiritletud toodetega kaasnevad või kõnealustele toodetele viitavad sõnad, andmed, kaubamärgid, margitoodete nimed, kujunduselemendid või sümbolid pakendil, dokumentidel, sedelitel, etikettidel, kaelaetikettidel;

▼M10

2. *tootmine* — põllumajandustootja tegevus kõnealuses põllumajandustootjas mahepõllunduslikult toodetud põllumajandussaaduste ja -toodete tootmisel, pakendamisel ja esialgsel märgistamisel;

▼M15

3. *ettevalmistamine* — põllumajandustoodete säilitamine ja/või töötlemine (kaasa arvatud tapmine ja loomakasvatustoodete tükeldamine), samuti pakendamine ja/või mahepõllundusmeetodi esitlemisega seotud muudatused värskete, konserveeritud ja/või töödeldud toodete märgistamises;

▼B

4. *turustamine* — toodete hoidmine või esitlemine müügiks, müügiks pakkumine, müük, mis tahes vormis tarnimine või turuleviimine;
5. *ettevõtja* — füüsiline või juriidiline isik, kes toodab, valmistab ette või impordib artiklis 1 märgitud tooteid kolmandatest riikidest, või kes turustab selliseid tooteid;

▼M10

6. *koostisosad* — ained, k.a lisaained, mida on kasutatud artikli 1 lõike 1 punktis b nimetatud toodete ettevalmistamisel ja nagu on määratletud direktiivi 79/112/EMÜ (lõpptarbijale müümiseks mõeldud toiduainete märgistamist, esitlemist ja reklaamimist käsitlevate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta) artikli 6 lõikes 4;

▼B

7. *taimekaitsevahendid* — nõukogu 21. septembri 1978. aasta direktiivi 79/117/EMÜ (teatavaid toimeaineid sisaldavate taimekaitsevahendite turuleviimise ja kasutamise keelamise kohta), ⁽¹⁾ viimati muudetud direktiiviga 89/365/EMÜ, ⁽²⁾ artikli 2 lõikes 1 määratletud tooted;
8. *detergendid* — ained ja preparaadid nõukogu 22. novembri 1973. aasta direktiivi 73/404/EMÜ (detergente käsitlevate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta), ⁽³⁾ viimati muudetud direktiiviga 86/94/EMÜ, ⁽⁴⁾ tähenduses, mida kavatsetakse kasutada teatavate artikli 1 lõike 1 punktis a märgitud toodete puhastamiseks;

▼M10

9. *pakendatud toiduaine* — kaubaartikkel, nagu on määratletud direktiivi 79/112/EMÜ artikli 1 lõike 3 punktis b;
10. *koostisosade loetelu* — direktiivi 79/112/EMÜ artiklis 6 nimetatud koostisosade loetelu;

▼M15

11. *loomakasvatustoodang* — koduloomade või maa peal elavate kodustatud loomade (sh putukad) ning magedas, soolases või riimvees kasvatatavate loomaliikide tootmine. Metsloomade küttemisel saa-

⁽¹⁾ EÜT L 33, 8.2.1979, lk 36.

⁽²⁾ EÜT L 159, 10.6.1989, lk 58.

⁽³⁾ EÜT L 347, 17.12.1973, lk 51.

⁽⁴⁾ EÜT L 80, 25.3.1986, lk 51.

▼ **M15**

- dud tooteid ning kalapüügitooteid ei arvata mahepõllundustoodete hulka;
12. *geneetiliselt muundatud organism (GMO)* — nõukogu 23. aprilli 1990. aasta direktiivi 90/220/EMÜ (geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda päästmise kohta) ⁽¹⁾ artiklis 2 määratletud organismid;
  13. *GMO-derivaat* — aine, mis on GMOst saadud või selle abil toodetud, kuid ei sisalda GMOsid;
  14. *GMOde ja GMO-derivaatide kasutamine* — nende kasutamine toiduainetena, toidu koostisosadena (sh toidu- ja maitseainetena), töötlemise abivahenditena (sh ekstrahendid), söödana, segasöödana, söödatoorainetena, söödalisanditena, sööda töötlemise abivahenditena, teatavate loomasöötades kasutatavate toodetena (direktiivi 82/471/EMÜ ⁽²⁾ alusel), taimekaitsevahenditena, veterinaarravimitena, väetisena, mullaomaduste parandajatena, seemnetena, vegetatiivse paljundusmaterjalina ning elusloomadena;
  15. *veterinaarravimid* — nõukogu 26. jaanuari 1965. aasta direktiivi 65/65/EMÜ (ravimeid käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta) ⁽³⁾ artikli 1 lõikes 2 määratletud tooted;
  16. *homöopaatilised veterinaarravimid* — nõukogu 22. septembri 1992. aasta direktiivi 92/74/EMÜ (millega laiendatakse direktiivi 81/851/EMÜ reguleerimisala veterinaarravimeid käsitlevate õigus- ja haldusnormide ühtlustamise kohta ja sätestatakse lisanormid homöopaatiliste veterinaarravimite kohta) ⁽⁴⁾ artikli 1 lõikes 1 määratletud tooted;
  17. *sööt* — nõukogu 2. aprilli 1979. aasta direktiivi 79/373/EMÜ (söödasegu turustamise kohta) ⁽⁵⁾ artikli 2 punktis a määratletud tooted;
  18. *söödatooraine* — nõukogu 29. aprilli 1996. aasta direktiivi 96/25/EÜ (söödatooraine ringluse kohta, millega muudetakse direktiive 70/524/EMÜ, 74/63/EMÜ, 82/471/EMÜ ja 93/74/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 77/101/EMÜ) ⁽⁶⁾ artikli 2 punktis a määratletud tooted;
  19. *segasööt* — direktiivi 79/373/EMÜ artikli 2 punktis b määratletud tooted;
  20. *söödalisandid* — nõukogu 23. novembri 1970. aasta söödalisandeid käsitleva direktiivi 70/524/EMÜ ⁽⁷⁾ artikli 2 punktis a määratletud tooted;
  21. *teatavad loomasöödas kasutatavad tooted* — nõukogu 30. juuni 1982. aasta direktiivi 82/471/EMÜ (teatavate loomasöödas kasutatavate toodete kohta) reguleerimisalasse kuuluvad tooted;
  22. *mahepõllundustootmisüksus/ettevõtte/loomafarm* — käesolevale määrusele vastav tootmisüksus, põllumajandusettevõtte või loomakasvatuseettevõtte;
  23. *mahepõllunduslik sööt/söödatooraine* — artiklis 6 ettenähtud korras toodetud sööt/söödatooraine;

⁽¹⁾ EÜT L 117, 8.5.1990, lk 15. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 97/35/EÜ (EÜT L 169, 27.6.1997, lk 72).

⁽²⁾ EÜT L 213, 21.7.1982, lk 8. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 1999/20/EÜ (EÜT L 80, 25.3.1999, lk 20).

⁽³⁾ EÜT 22, 9.2.1965, lk 369. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 93/39/EMÜ (EÜT L 214, 24.8.1993, lk 22).

⁽⁴⁾ EÜT L 297, 13.10.1992, lk 12.

⁽⁵⁾ EÜT L 86, 6.4.1979, lk 30. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 98/97/EÜ (EÜT L 318, 27.11.1998, lk 43).

⁽⁶⁾ EÜT L 125, 23.5.1996, lk 35. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 98/67/EÜ (EÜT L 261, 24.9.1998, lk 10).

⁽⁷⁾ EÜT L 270, 14.12.1970, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 45/1999 (EÜT L 6, 21.1.1999, lk 3).

▼M15

24. *üleminekujärgus sööt/söödatooraine* — artiklis 6 ettenähtud tootmiseeskirjadele vastav sööt/söödatooraine, välja arvatud üleminekuage, mille puhul kõnealused eeskirjad kehtivad vähemalt aasta enne lõikust;
25. *tavasööt/söödatooraine* — sööt/söödatooraine, mis ei kuulu lõigetes 23 ja 24 mainitud liikidesse.

▼B**Märgistamine***Artikkel 5*

1. Artikli 1 lõike 1 punktis a nimetatud toote märgistamisel ja reklaamimisel võib viidata mahepõllumendusmeetodile ainult juhul, kui:
- märgised väljendavad selgesti seost põllumajandusliku tootmismetodiga;
  - toode on valmistatud vastavalt ►**M10** artiklis 6 ◀ ettenähtud eeskirjadele või imporditud kolmandast riigist artiklis 11 sätestatud korras;
  - toote on valmistanud või importinud ettevõtja, kelle suhtes kehtivad artiklites 8 ja 9 ettenähtud kontrollimeetmed;

▼M10

- d) pärast 1. jaanuari 1997 valmistatud toodete märgistamisel esitatakse ettevõtjat kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse nimi ja/või koodnumber. Nime- ja/või koodnumbri viitega seotud otsuse teeb liikmesriik ning teatab sellest komisjonile.

3. Artikli 1 lõike 1 punktis b nimetatud toote märgistamisel ja reklaamimisel võib toote müügikirjelduses viidata mahepõllumendusmeetodile ainult juhul, kui:

- vähemalt 95 % toote põllumajandusliku päritoluga koostisosadest on artiklis 6 ettenähtud eeskirjade kohaselt valmistatud tooted või kõnealustest toodetest saadud tooted, või artiklis 11 sätestatud korras kolmandatest riikidest imporditud tooted;
- toote kõik muud põllumajandusest pärinevad koostisosad on kantud VI lisa C jaosse või on nende kasutamine liikmesriigi poolt ajutiselt lubatud vajaduse korral lõike 7 alusel vastuvõetud rakendusmeetmete kohaselt;
- tooted sisaldavad ainult selliseid põllumajandusest mittepärinevaid koostisosi, mis kuuluvad VI lisa A jaos loetletud ainete hulka;
- toote või selle punktis a nimetatud põllumajandusest pärinevate koostisosade töötlemisel ei ole kasutatud VI lisa B jaos loetlemata aineid;
- toote või selle koostisosade töötlemisel ei ole kasutatud ioniseerivat kiirgust;
- toote on ette valmistanud või importinud ettevõtja, kelle suhtes kehtivad artiklites 8 ja 9 ettenähtud kontrollimeetmed;
- pärast 1. jaanuari 1997 ettevalmistatud toodete märgistel esitatakse selle kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse nimi ja/või koodnumber, kelle kontrollimeetmetele viimase ettevalmistustoimingu teinud ettevõtja allub. Nime ja/või koodnumbri valiku üle otsustavad liikmesriigid ning teatavad oma otsusest komisjonile.

Mahepõllumendusmeetoditele viitavatel märgistel peab olema selgesti näha nende seos põllumajandusliku tootmismetodiga ning need pea-

▼ M10

vad olema varustatud viitega asjaomastele põllumajandusest pärinevatele koostisosadele, välja arvatud juhul, kui kõnealune viide on koostisosade loetelus selgesti esitatud;

▼ M15

h) toote valmistamisel ei ole kasutatud geneetiliselt muundatud organisme ja/või kõnealustest organismidest saadud tooteid.

3a. ► **A2** Erandina lõigetest 1-3 võib jätkata artiklis 2 osutatud märgistusega kaubamärkide kasutamist kuni 1. juulini 2006 selliste toodete märgistamisel ja reklaamimisel, mis ei vasta käesolevale määrusele, juhul kui:

- kaubamärgi registreerimist on taotletud enne 22. juulit 1991 - välja arvatud juhul, kui kohaldatakse allpool esitatud teist lõiku - ning kaubamärk vastab esimesele nõukogu 21. detsembri 1988. aasta direktiivile 89/104/EMÜ kaubamärke käsitlevate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta ⁽¹⁾, ja
- kaubamärk on varustatud selge, silmatorkava ja kergesti loetava viitega, et tooted ei ole valmistatud vastavalt käesolevas määruses ettenähtud mahepõllumajandusmeetodile.

Esimese lõigu esimeses taandes osutatud taotluse esitamise kuupäev on Soome, Austria ja Rootsi puhul 1. jaanuar 1995 ning Tšehhi Vabariigi, Eesti, Küprose, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Sloveenia ja Slovakkia puhul 1. mai 2004. ◀

▼ M10

4. Põllumajandusest pärinevad koostisosad võib VI lisa C jaoses kanda ainult juhul, kui on kindlaks tehtud, et need koostisosad pärinevad põllumajandusest ning neid ei toodeta ühenduses artiklis 6 ettenähtud eeskirjade kohaselt piisavas koguses, või juhul, kui neid ei saa artiklis 11 ettenähtud eeskirjade kohaselt kolmandatest riikidest impordida.

▼ M15

5. Vastavalt lõigetele 1 või 3 märgistatud või reklaamitud taimekasvatussaaduste puhul võib kasutada viiteid ülemineku kohta mahepõllumajandusmeetoditele, kui:

▼ M10

- a) täidetakse täies ulatuses vastavalt lõikes 1 või lõikes 3 nimetatud nõudeid, välja arvatud I lisa lõikes 1 märgitud nõuet üleminekuaja pikkuse kohta;
- b) üleminekuage on kehtinud vähemalt 12 kuud enne lõikust;
- c) asjaomased märgised ei anna toote ostjale eksitavat infot seoses kõnealuse toote erinemisega teistest, kõigile lõigetes 1 või 3 nimetatud nõuetele vastavatest toodetest. Pärast 1. jaanuari 1996 peavad sellised märgised esinema sõnadena "mahepõllumajandustootmisele üleminekuaja toode", mille värv, suurus ega kiri ei tohi olla silmatorkavam kui toote müüginimetuse, sellisel märgisel ei tohi sõna "mahepõllumajandustootmine" olla silmatorkavam kui sõnad "üleminekuaja toode";

▼ M15

d) toode sisaldab ainult ühte põllumajanduslikku päritolu taimset koostisosa;

▼ M10

e) pärast 1. jaanuari 1997 valmistatud toodete märgistel esitatakse selle kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse nimi ja/või koodnumber, kelle kontrollmenetlustele viimase tootmis- või ettevalmistustoimingu sooritanud ettevõtja allub. Nime ja/või koodnumbri valiku üle otsustavad liikmesriigid, kes teatavad oma otsusest komisjonile;

⁽¹⁾ EÜT L 40, 11.2.1989, lk 1. Direktiivi on muudetud otsusega 92/10/EMÜ (EÜT L 6, 11.1.1992, lk 35).

▼ **M15**

- f) toote valmistamisel ei ole kasutatud geneetiliselt muundatud organisme ega/või sellistest organismidest tuletatud tooteid.

▼ **M10**

5a. Ilma et see piiraks lõike 3 sätete kohaldamist, võib artikli 1 lõike 1 punktis b nimetatud toote märgistamisel ja reklaamimisel kasutada mahepõllumanusmeetoditele viitavaid märgiseid ainult juhul, kui:

- a) vähemalt 70 % toote põllumajandusliku päritoluga koostisosadest on artiklis 6 ettenähtud eeskirjade kohaselt valmistatud tooted või kõnealustest toodetest saadud tooted või artiklis 11 sätestatud korras kolmandatest riikidest imporditud tooted;
- b) toote kõik muud põllumajandusest pärinevad koostisosad on kantud VI lisa C jaosse või nende kasutamine on liikmesriigi poolt ajutiselt lubatud vajaduse korral lõike 7 alusel vastuvõetud rakendusmeetmete kohaselt;
- c) mahepõllumanusmeetoditele viitavad märgised on kantud koostisosade loetelusse ning selgesti seostatavad ainult kõnealuste koostisosadega, mis on saadud artiklis 6 ettenähtud eeskirjade kohaselt või artiklis 11 sätestatud korras kolmandatest riikidest imporditud; need on sama värvi ja suurusega ning samasuguses kirjas kui muud koostisosade loetelus esitatud märgised. Kõnealused märgised peavad olema ka eraldi selgitusel, mis paigutatakse müüginimetusega samale vaateväljale ning millel esitatakse põllumajandusest pärinevate koostisosade või nendest saadud koostisosade protsentuaalne sisaldus, mis on saadud artiklis 6 ettenähtud eeskirjade kohaselt või artiklis 11 sätestatud korras kolmandatest riikidest imporditud. Selgitus ei tohi värvi, suuruse ega kirja poolest olla silmatorkavam kui toote müüginimetus. Selgituse vorm peab olema järgmine: “x % põllumajandusliku päritoluga koostisosadest on toodetud mahepõllumanusmeetodite eeskirjade kohaselt”;
- d) tootes sisalduvad ainult sellised põllumajandusest mittepärinevad koostisosad, mis kuuluvad VI lisa A jaos loetletud ainete hulka;
- e) toote või selle punktis a nimetatud põllumajandusest pärinevate koostisosade töötlemisel ei ole kasutatud VI lisa B jaos loetlemata aineid;
- f) toote või selle koostisainete töötlemisel ei ole kasutatud ioniseerivat kiirgust;
- g) toote on ette valmistanud või importinud ettevõtja, kelle suhtes kehtivad artiklites 8 ja 9 ettenähtud kontrollmeetmed;
- h) pärast 1. jaanuari 1997 ettevalmistatud toodete märgistel esitatakse selle kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse nimi ja/või koodnumber, kelle kontrollmeetmetele viimase tootmis- või ettevalmistustoimingu teinud ettevõtja allub. Nime- ja/või koodnumbri valiku üle otsustavad liikmesriigid, kes teatavad oma otsusest komisjonile;

▼ **M15**

- i) toote valmistamisel ei ole kasutatud geneetiliselt muundatud organisme ega/või sellistest organismidest saadud tooteid.

▼ **M10**

6. Üleminekuaja jooksul, mis lõpeb 31. detsembril 1997, võib artikli 1 lõike 1 punktis b märgitud ning osaliselt lõike 3 punktis a ettenähtud nõuetele mittevastavatest koostisosadest valmistatud toote märgistamisel ja reklaamimisel viidata mahepõllumanusmeetoditele juhul, kui:

- a) vähemalt 50 % põllumajandusest pärinevatest koostisosadest vastab lõike 3 punktis a nimetatud nõuetele;
- b) toode vastab lõike 3 punktides c, d, e ja f nimetatud nõuetele;
- c) mahepõllumanusmeetoditele viitavad märgised:

— esinevad ainult koostisosade loetelus vastavalt direktiivile 79/112/EMÜ, viimati muudetud direktiiviga 89/395/EMÜ,

▼M10

— viitavad selgesti ainult artiklis 6 märgitud eeskirjade kohaselt saadud või artiklis 11 ettenähtud korras imporditud koostisosadele;

- d) koostisosad ja nende suhteline sisaldus on koostisosade loetelus märgitud kaalu järgi alanevas järjekorras;
- e) koostisosade loetelus on koostisosade tähised esitatud sama värvi ja suurusega ning samasuguses kirjas.

▼B

7. Käesoleva artikli üksikasjalikud rakenduseeskirjad võib kehtestada artiklis 14 ettenähtud korras.

▼M10

8. Lõike 3 punktides b, c ja d ning lõike 5a punktides b, d ja e nimetatud ainete ja toodete piirangutega loetelud esitatakse VI lisa A, B ja C jaos artiklis 14 ettenähtud korras.

▼B

Kõnealuste koostisosade ja ainete kasutustingimused ning koostisega seotud nõuded võib kindlaks määrata.

Kui liikmesriigi arvates tuleks toode kanda eespool nimetatud loeteludesse või tuleks loetelusid muuta, peab liikmesriik hoolitsema, et loeteludesse kandmise või nende muutmise põhjendusi sisaldav tehniline toimik saadetakse ametlikult teistele liikmesriikidele ja komisjonile, kes esitab selle artiklis 14 märgitud komiteele.

▼M10

9. Lõigetes 3 ja 6 nimetatud protsendimäärade arvutamisel kohaldatakse direktiivi 79/112/EMÜ artiklites 6 ja 7 ettenähtud eeskirju.

▼M15

10. Artikli 1 lõike 1 punktides a ja b nimetatud tootes ei tohi koostisosa, mis on saadud vastavalt artiklis 6 sätestatud eeskirjadele, esineda koos samasuguse koostisosaga, mis ei ole saadud vastavalt kõnealustele eeskirjadele.

▼M10

11. Enne 1. jaanuari 1999 vaatab komisjon käesoleva artikli ja artikli 10 sätteid uuesti läbi ning esitab asjakohased ettepanekud nende muutmiseks.

▼B**Tootmiseeskirjad****▼M10***Artikkel 6***▼M15**

1. Mahepõllumuusmeetodil tootmine eeldab, et artikli 1 lõike 1 punktis a nimetatud toodete, välja arvatud seemnete ja vegetatiivse paljundusmaterjali valmistamisel:

- a) peavad olema täidetud vähemalt I lisas ettenähtud nõuded ja vajaduse korral nendega seotud üksikasjalikud eeskirjad;
- b) taimekaitsevahenditena, väetistena, mullaomaduste parandajatena, söödana, söödatoorainena, segasöödana, söödalilanditena, direktiivi 82/471/EMÜ alusel loomatoidus kasutatavate ainetena, loomakasvatushoonete ja sisseseade puhastus- ja desinfektsioonivahenditena, kahjuritite ja haiguste tõrjevahenditena loomakasvatushoonetes sisseades ning muul eesmärgil, kui see on II lisas seoses teatavate toodetega kindlaks määratud, võib kasutada ainult I lisas mainitud või II lisas loetletud ainetest koosnevaid tooteid. Neid võib kasutada ainult I ja II lisas ettenähtud eritingimuste kohaselt ning ulatuses, mis on kõnealuste liikmesriikide põllumajanduses üldiselt lubatud vasta-

▼ **M15**

valt asjakohastele ühenduse sätetele või ühenduse õigusaktidega kooskõlas olevatele siseriiklikele sätetele;

- c) kasutatakse ainult lõikes 2 nimetatud mahepõllundusmeetodil toodetud seemneid või vegetatiivset paljundusmaterjali;
- d) ei tohi kasutada geneetiliselt muundatud organisme ja/või sellistest organismidest saadud tooteid, välja arvatud veterinaarravimid.

2. Mahepõllundusmeetod eeldab seemnete ja vegetatiivse paljundusmaterjali puhul, et emataim, kui tegemist on seemnetega, ning ema- ja isataim (-taimed), kui tegemist on vegetatiivse paljundusmaterjaliga, on kasvatatud:

- a) geneetiliselt muundatud organisme ja/või sellistest organismidest saadud tooteid kasutamata ja
- b) lõike 1 punktides a ja b ettenähtud korras vähemalt ühe põlvkonna või mitmeaastaste taimede puhul kahe kasvuperioodi jooksul.

▼ **M10**

- 3. a) Erandina lõike 1 punktist c võib seemneid ja vegetatiivset paljundusmaterjali, mis ei ole saadud mahepõllundusmeetodite kohaselt, ► **M15** 31. detsember 2003 ◀ lõppeva üleminekuaja jooksul liikmesriigi pädeva ametiasutuse loal kasutada, kui sellise paljundusmaterjali kasutajad suudavad liikmesriigi kontrollivatele ametiasutustele või eraõiguslikele kontrolliasutustele rahuldaval viisil tõestada, et kõnealuse liigi vastava sordi lõikes 2 ettenähtud nõuetele vastavat paljundusmaterjali ei olnud turult võimalik hankida. Sellisel juhul tuleb kasutada paljundusmaterjali, mida ei ole töödeldud II lisa B jaosse kandmata toodetega, kui see on ühenduse turul kättesaadav. Liikmesriigid teatavad teistele liikmesriikidele ja komisjonile käesoleva lõike alusel antud kasutuslubadest.

- b) Artiklis 14 sätestatud menetluse alusel võib otsustada:

- punktis a nimetatud üleminekumeetmega seotud piirangute kasutuselevõtmise üle enne ► **M15** 31. detsember 2003 ◀ seoses teatavate paljundusmaterjali liikide ja/või tüüpide ja/või keemilise töötlemise puudumisega,
- punktis a ettenähtud erandi säilitamise üle pärast ► **M15** 31. detsember 2003 ◀ seoses paljundusmaterjali teatavate liikide ja/või tüüpidega kogu ühenduses või selle teatavates osades,
- punktis a nimetatud erandiga seotud menetlusnõuete ja kriteeriumide kehtestamise ning sellekohase info asjaomastele kutseorganisatsioonidele, teistele liikmesriikidele ja komisjonile edastamise üle.

- 4. Enne ► **M15** 31. detsember 2002 ◀ vaatab komisjon käesoleva artikli sätteid, eriti lõike 1 punkti c ja lõike 2, uuesti läbi ning esitab asjakohased ettepanekud nende muutmiseks.

Artikkel 6a

- 1. Käesoleva artikli tähenduses on “seemikud” taimekasvatuse eesmärgil istutamiseks mõeldud terved seemikud.
- 2. Mahepõllundusmeetod eeldab, et tootjad kasutavad ainult artikli 6 kohaselt toodetud seemikuid.
- 3. Erandina lõikest 2 võib seemikuid, mis ei ole saadud mahepõllundusmeetodite kohaselt, kasutada 31. detsembril 1997. aastal lõppeva üleminekuaja jooksul, kui täidetakse järgmisi tingimusi:
  - a) liikmesriigi pädev asutus on välja andnud kasutusloa, kui kõnealuse materjali kasutajad on liikmesriigi kontrollivatele ametiasutustele või

▼M10

eraõiguslikele kontrolliasutustele rahuldaval viisil tõestanud, et kõnealuse liigi vajalikke sorte ei olnud võimalik ühenduse turult hankida;

- b) seemikuid ei ole pärast külvi töödeldud muude kui II lisa A ja B jaos loetletud toodetega;
- c) seemikud pärinevad tootjalt, kelle suhtes kehtib artiklis 9 kehtestatud korraga samalaadne kontrollisüsteem ning kes on nõus kohaldama punktis b nimetatud piiranguid; käesolev säte jõustub 1. jaanuaril 1996;
- d) pärast istutamist tuleb seemikuid vähemalt kuue nädala jooksul enne saagikoristust harida artikli 6 lõike 1 punktide a ja b sätete kohaselt;
- e) sellistest seemikutest saadud koostisosi sisaldavate toodete etikettidel ei tohi kasutada artiklis 10 nimetatud märgistust;
- f) ilma et see piiraks lõikes 4 nimetatud menetlusest tulenevate piirangute kohaldamist, tunnistatakse käesoleva lõike alusel antud kasutusloa kehtetuks niipea, kui alavarustus lõpeb, kuid hiljemalt 31. detsembril 1997.

4a. Pärast lõikes 3 nimetatud kasutusloa andmist edastab liikmesriik viivitamata teistele liikmesriikidele ja komisjonile järgmised andmed:

— kasutusloa andmise
kuupäev,

- asjaomase sordi nimetus ja asjaomased liigid,
- nõutavad kogused ja kõnealuste koguste põhjendus,
- eeldatav alavarustatuse periood,
- igasugune muu komisjonile ja liikmesriikidele vajalik info.

4b. Kui mõne liikmesriigi poolt komisjonile või kasutusloa andnud liikmesriigile esitatud info põhjal selgub, et vajalik sort on kasutamiseks kättesaadav alavarustatuse ajal, siis kaalub liikmesriik kasutusloa kehtetuks tunnistamist või selle kehtivusaja lühendamist ning teatab võetud meetmetest komisjonile ja teistele liikmesriikidele kümne päeva jooksul info saamise kuupäevast arvates.

4c. Liikmesriigi nõudmisel või komisjoni algatusel esitatakse juhtum uurimiseks artiklis 14 nimetatud komiteele. Komisjon võib artiklis 14 ettenähtud korras teha otsuse kasutusloa kehtetuks tunnistamise või selle kehtivusaja muutmise kohta.

▼B*Artikkel 7***▼M15**

1. Tooted, mille kasutamine vastavalt artikli 6 lõike 1 punktile b ei ole kõnealuse määrase vastuvõtmisekuupäeval lubatud, võib kanda II lissasse juhul, kui täidetakse järgmisi tingimusi:

- a) kõnealuseid tooteid kasutatakse taimekahjurite ja -haiguste tõrjeks või lautade ja rajatiste puhastamiseks ning desinfitseerimiseks:
  - nende kasutamine on vältimatult vajalik kahjuri või teatava kindla haiguse puhul, mille tõrjumiseks ei ole saada teisi bioloogilisi, maaviljeluslikke, füüsikalisi ega sordiaretusvahendeid, ja
  - nende kasutamisel on välistatud igasugune otsene kokkupuude seemne, taime või taimsete toodete ning loomade ja loomakasvatustsaadustega; mitmeaastaste taimede puhul on otsekontakt siiski lubatud, kuid see ei tohi toimuda taime söödavate osade (viljade) kasvu ajal, tingimusel et kõnealuste toodete kasutamine ei põhjustaks kaudselt jääkainete sisaldumist toote söögikõlblikes osades, ja

▼M15

- nende kasutamine ei avalda ega suurenda ebasoodsat või saastavat mõju keskkonnale;

▼B

b) kõnealuseid tooteid kasutatakse väetamiseks või mullaomaduste parandamiseks:

- nende kasutamine on vältimatult vajalik taimede toitumist või mullaomaduste parandamist käsitlevate eri nõuete seisukohalt, mida ei saa täita I lisas mainitud vahendite abil, ja
- nende kasutamisest ei tulene ega nende kaasabil ei suurene ebasoodne või saastav mõju keskkonnale.

▼M10

1a. Lõikes 1 ettenähtud tingimusi ei kohaldata toodete suhtes, mis on olnud üldiselt kasutusel enne kõnealuse määruuse vastuvõtmist ühenduse mahepõllunduses kehtivate kohaste toimimisviiside alusel.

▼M15

1b. Loomasöödas kasutatavate mineraalide ja mikroelementidega seoses võib kõnealuste toodete lisaallikad kanda II lissasse tingimusel, et need on loodusliku päritoluga või sünteetiliselt valmistatud, kuid looduslikku päritolu toodetega identses vormis.

▼B

2. Vajaduse korral võib iga II lisas oleva toote kohta esitada järgmised andmed:

- toote üksikasjalik kirjeldus,
- toote kasutamise tingimused ning nõuded toote koostise ja/või lahustuvuse kohta, eelkõige seoses vajadusega tagada minimaalne jääkainesisaldus kõnealuste taimede söödavas osas ning söögikõlblikest taimedest valmistatud toodetes ning võimalikult väike mõju keskkonnale,
- artiklis 1 märgitud toodete kindlad märgistamisnõuded, kui selliste toodete valmistamisel kasutatakse teatavaid II lisas märgitud tooteid.

3. Komisjon võtab artiklis 14 ettenähtud korras vastu II lisa muudatused, mis käsitlevad kas lõikes 1 märgitud toodete lisamist või väljajätmist või lõikes 2 nimetatud tootekirjelduste lisamist või muutmist.

4. Kui liikmesriigi arvates tuleks toode kanda II lissasse või tuleks II lisa muuta, peab liikmesriik hoolitsema, et lissasse kandmise või selle muutmise põhjendusi sisaldav tehniline toimik saadetakse ametlikult teistele liikmesriikidele ja komisjonile, kes esitab selle artiklis 14 märgitud komiteele.

Kontrollisüsteem

Artikkel 8

▼M28

1. Ettevõtjad, kes toodavad, valmistavad ette, ladustavad või impordivad kolmandatest riikidest artiklis 1 kindlaksmääratud tooteid eesmärgiga neid seejärel turustada või kes turustavad neid tooteid, peavad:

- a) teatama kõnealusest tegevusest selle liikmesriigi pädevale ametiasutusele, kus tegevus toimub; kõnealune teatis peab sisaldama IV lisas ettenähtud teavet;
- b) kehtestama oma ettevõttes artiklis 9 märgitud kontrollisüsteemi.

Liikmesriigid võivad selle lõigu kohaldamisest vabastada ettevõtted, kes müüvad tooteid otse lõpptarbijale või -kasutajale, eeldusel, et nad ei tooda, valmista ette ega ladusta neid tooteid muuga kui ainult müügiga seoses ega impordi neid tooteid kolmandatest riikidest.

▼M28

Kui ettevõtte tellib mõne esimese punkti all nimetatud töö alltöövõtu korras kolmandalt osapoolelt, siis peab mainitud ettevõtja sellegipoolest täitma punktides a ja b sätestatud nõudeid, ja alltöövõtu korras tehtavatele töödele kohaldatakse artiklis 9 ettenähtud kontrollisüsteemi.

▼B

2. Liikmesriigid määravad teatise vastuvõtva kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse.

Liikmesriigid võivad kõnealuste ettevõtjate tõhusaks kontrollimiseks nõuda mis tahes vajalikku lisainfot.

3. Pädev ametiasutus tagab kontrollisüsteemile allutatud ettevõtjate nimede ja aadresside ajakohastatud loetelu kättesaadavuse asjast huvitatud osapooltele.

*Artikkel 9***▼M28**

1. Liikmesriigid loovad ühe või mitme selleks määratud kontrolliva ametiasutuse ja/või tegevusloa saanud eraõigusliku kontrolliasutuse poolt rakendatava kontrollisüsteemi, mis hõlmab artikli 8 lõikes 1 nimetatud ettevõtteid.

▼B

2. Liikmesriigid võtavad vastu vajalikud meetmed kindlustamiseks ettevõtjale, kes täidab käesoleva määruse sätteid ning maksab temale määratud osa kontrollimiskuludest, juurdepääsu kontrollisüsteemile.

3. Kontrollisüsteem hõlmab vähemalt III lisas kindlaksmääratud ettevaatusabinõusid ja kontrollimeetmeid.

4. Eraõiguslike kontrolliasutuste poolt kasutatava kontrollisüsteemi rakendamiseks määravad liikmesriigid kontrolliva ametiasutuse, mis vastutab kõnealustele eraõiguslikele kontrolliasutustele tegevusloa andmise ja nende tegevuse kontrollimise eest.

5. Eraõiguslikele kontrolliasutusele tegevusloa andmisel võetakse arvesse järgmist:

a) kontrolliasutuse tavaline kontrollimenetlus koos üksikasjaliku kirjeldusega kontrollimeetmetest ja ettevaatusabinõudest, mida asutus rakendab tema poolt kontrollitavate ettevõtjate suhtes;

b) sanktsioonid, mida asutus kavatses rakendada avastatud ►**M10** eeskirjade eiramised ja/või rikkumised ◀ puhul;

c) kvalifitseeritud personal, haldus- ja tehnilised võimalused, kontrollimiskogemus ja usaldusväärsus;

d) kontrolliasutuse erapooletus kontrollitavate ettevõtjate suhtes;

6. Pärast eraõiguslikule kontrolliasutusele tegevusloa andmist pädev ametiasutus:

a) tagab eraõigusliku kontrolliasutuse poolt tehtavate kontrollimiste erapooletuse;

b) kontrollib eraõigusliku kontrolliasutuse poolt tehtavate kontrollimiste tõhusust;

c) hangib infot kõikide avastatud ►**M10** eeskirjade eiramiste ja/või rikkumiste ◀ ja kohaldatud sanktsioonide kohta;

d) tühistab eraõigusliku kontrolliasutuse tegevusloa, kui kontrolliasutus ei täida punktides a ja b nõudeid või ei vasta enam lõikes 5 esitatud kriteeriumidele või ei täida ►**M10** lõigete 7-9 ja 11 ◀ nõudeid.

▼M10

6a. Enne 1. jaanuari 1996 annavad liikmesriigid igale käesoleva artikli sätete kohaselt tegevusloa saanud või määratud eraõiguslikule kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele välja koodnumbri. Nad

▼ M10

teatavad sellest teistele liikmesriikidele ja komisjonile. Komisjon avaldab koodnumbrid artikli 15 viimases lõigus nimetatud loetelus.

▼ B

7. Lõikes 1 märgitud kontrolliv ametiasutus ja tegevusloa saanud eraõiguslik kontrolliasutus:

- a) tagavad vähemalt III lisas kindlaksmääratud kontrollimeetmete ja ettevaatusabinõude rakendamise nende poolt kontrollitavate ettevõtete suhtes;
- b) avalikustavad nende poolt kontrollimiste käigus saadud info ja andmed ainult asjaomase ettevõtte eest vastutavale isikule ja pädevatele riigiasutustele. ► **M28** Taotlusel, mida õigustab vajadus tagada toodete tootmine vastavuses selle määrusega, vahetavad nad siiski teiste kontrollivate ametiasutuste või tegevusloa saanud kontrolliorganitega olulist teavet oma kontrolli tulemuste kohta. Nad võivad eespool nimetatud teavet vahetada ka omal algatusel. ◀

8. Tegevusloa saanud eraõiguslikud kontrolliasutused:

- a) võimaldavad pädevatele ametiasutustele kontrollimiseks juurdepääsu oma tööruumidele ja rajatistele ning annavad igasugust infot ja abi, mida pädev ametiasutus peab vajalikuks oma kohustuste täitmiseks vastavalt käesolevale määrusele;
- b) saadavad liikmesriigi pädevale ametiasutusele iga aasta 31. jaanuariks nende poolt kontrollitavate ettevõtjate nimekirja eelmise aasta 31. detsembri seisuga ning esitavad nimetatud pädevale ametiasutusele aastaruande kokkuvõtte.

9. Lõikes 1 nimetatud kontrolliv ametiasutus ja eraõiguslikud kontrolliasutused:

▼ M28

- a) tagada, et kui leitakse eeskirjade eiramine seoses komisjoni 5. veebruari 2003. aasta mahepõllundusmeetodil toodetud söötade, söödasegude ja söödatoorainete märgistamisega seotud nõudeid käsitleva määruse (EÜ) nr 223/2003 ⁽¹⁾ artiklite 5 ja 6 või artiklites 3 ja 4 viidatud sätete rakendamisega, või III lisas viidatud meetmetega, siis võetakse artiklis 2 sätestatud mahepõllundustootmisele viitavad märked ära kogu partiilt või tootmistsükli, mida kõnealune eeskirjade eiramine mõjutab;

▼ B

- b) keelavad ilmse või pikaajalise mõjuga rikkumise puhul asjaomasel ettevõtjal mahepõllundusmeetodile viitavate märgistega toodete turustamise ajavahemiku jooksul, mille pikkuses tuleb kokku leppida liikmesriigi pädeva ametiasutusega.

10. Artiklis 14 ettenähtud korras võib vastu võtta:

- a) lõike 5 nõuete ja lõikes 6 loetletud meetmetega seotud üksikasjalikud eeskirjad;
- b) lõike 9 sätete rakendusmeetmed.

▼ M10

11. Alates 1. jaanuarist 1998, ilma et see piiraks lõigete 5 ja 6 sätete kohaldamist, peavad tegevusloa saanud eraõiguslikud kontrolliasutused vastama ► **M15** ————— ◀. aasta standardis EN 45011 kehtestatud tingimustele.

▼ M15

12. a) Piiramata III lisa sätete kohaldamist tagavad liikmesriigid, et lihasaaduste tootmisel loomakasvatuseetevõtetes toimuksid kontrollimised kõigil tootmisetappidel, nagu tapa-, tükeldus- ja muudel ettevalmistusetappidel enne toote müümist tarbijale, et tehniliste võimaluste piires kindlustada loomakasvatustoodangu jälgitavus kogu tootmis-, töötlemis- ja etteval-

(¹) ELT L 31, 6.2.2003, lk 3.

▼M15

mistusahela jooksul loomakasvatustootmisüksusest kuni üksuseni, kus toimub toodete lõplik pakendamine ja/või märgistamine. Nad teatavad võetud meetmetest ja nende jälgimise tulemustest komisjonile koos artiklis 15 nimetatud kontrollakti esitamisega;

- b) muude loomakasvatussaaduste jälgitavust, välja arvatud liha, tagavad täiendavad sätted nähakse vastavalt tehnilistele võimalustele ette III lisas;
- c) igal juhul võimaldavad artikli 9 alusel võetud meetmed anda tarbijale tagatise, et tooted on valmistatud vastavalt käesolevas määruses ettenähtud eeskirjadele.

▼B**Märgistus toodete kontrollisüsteemi nõuetele vastavuse kohta***Artikkel 10***▼M10**

1. V lisas esitatud märgist ja/või logo, mis näitab, et tooted kuuluvad erikontrollisüsteemi alla, võib artiklis 1 nimetatud toodete märgistamisel kasutada ainult juhul, kui sellised tooted:

- a) vastavad artikli 5 lõikes 1 või lõikes 3 ettenähtud tingimustele;

▼M41**▼C1**

- b) on rakendatud artiklis 9 nimetatud kontrollisüsteemi või on imporditud kooskõlas artikliga 11;

artikli 11 lõike 6 kohaselt imporditud toodete puhul peab kontrollisüsteemi kohaldamine vastama siiski artiklis 9 ja eelkõige selle lõikes 4 sätestatud nõuetega samaväärsetele nõuetele;

▼M10

- c) müüakse tootjalt või ettevalmistajalt otse lõpptarbijale suletud pakendis või viiakse turule pakendatud toiduainetena; müüakse otse tootjalt või ettevalmistajalt lõpptarbijale, siis suletud pakendit ei nõuta juhul, kui sildistamine võimaldab kõnealust märgist vajava toote selgesti identifitseerida;
- d) on varustatud märgisega, millel on tootja, ettevalmistaja või müüja nimi ja/või ärinimi, kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse nimi või koodnumber ning toiduainete märgistamist käsitlevate määruste kohased märgised kooskõlas ühenduse õigusaktidega.

▼B

2. Etikett või reklaam ei tohi sisaldada viiteid, mis jätab ostjale mulje, et V lisas esitatud mäрге on parema maitse, suurema toiteväärtuse või enama tervislikkuse tagatis.

3. Artikli 9 lõikes 1 nimetatud kontrolliv ametiasutus ja eraõiguslikud kontrolliasutused:

- a) tagavad, et ►**M10** artiklid 5 ja 6 ◀ rakendamisel või III lisas märgitud meetmete võtmisel avastatud rikkumiste puhul võetakse V lisas märgitud märgis ära kogu asjaomase rikkumisega seotud partiilt või rikkumisest mõjutatud tootmistsükli ajal valmistatud toodangult;
- b) keelavad ilmse või pikaajalise mõjuga rikkumise puhul asjaomasel ettevõtjal õiguse kasutada V lisas esitatud märgist ajavahemiku jooksul, mille pikkuses tuleb kokku leppida liikmesriigi pädeva ametiasutusega.

▼B

4. Eeskirjad V lisas esitatud märgise kasutusõiguse äravõtmise kohta artiklites 5, 6 ja 7 või III lisas ettenähtud nõuete ja meetmete teatavate rikkumiste puhul võidakse vastu võtta artiklis 14 ettenähtud korras.

▼M10**Üldised rakendusmeetmed***Artikkel 10a*

1. Kui liikmesriik avastab teisest liikmesriigist pärit ning artiklis 2 ja/ või V lisas nimetatud märgiseid kandva toote puhul käesoleva määruse rakendamisega seotud eeskirjade eiramisi või rikkumisi, siis teatab ta sellest kontrolliva ametiasutuse määranud või eraõiguslikule kontrolliasutusele tegevusloa andnud liikmesriigile ning komisjonile.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tõkestamaks artiklis 2 ja/ või V lisas nimetatud märgiste kuritahtlikku kasutamist.

▼B**Import kolmandatest riikidest****▼M41****▼C1***Artikkel 11*

1. Kolmandast riigist imporditud toote võib viia ühenduse turule mahepõllumajandusliku märgistusega tähistatult, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) toode vastab käesoleva määruse artiklites 5 ja 6 sätestatule;
- b) kõik ettevõtjad, sealhulgas eksportijad, on esitanud andmed oma tegevuse kohta vastavalt lõikele 2 tunnustatud kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele; ning
- c) asjaomased ettevõtjad on võimelised mis tahes ajal esitama impordijatele või riigi ametiasutustele dokumentaalseid tõendeid, mille abil saab kindlaks määrata viimase toiminguteostanud ettevõtja ja tema kontrolli all olevate toodete liigi või valiku ning punktide a ja b järgimise asjaomase ettevõtja poolt ning kehtivusaja.

2. Komisjon tunnustab kooskõlas artikli 14 lõikes 2 nimetatud menetlusega lõike 1 punktis b nimetatud kontrolliasutusi ja kontrollivaid ametiasutusi, sealhulgas artiklis 9 nimetatud kontrolliasutusi ja kontrollivaid ametiasutusi, kes on pädevad teostama kontrollimist ja väljastama lõike 1 punktis c nimetatud dokumentaalseid tõendeid kolmandates riikides, ning koostab nende kontrolliasutuste ja kontrollivate ametiasutuste nimekirja.

Kontrolliasutused akrediteeritakse Euroopa standardi EN 45011 või ISO juhendi 65 (toote sertifitseerimissüsteemidega tegelevate asutuste üldnõuded) *Euroopa Liidu Teataja* C-seerias avaldatud viimase versiooni kohaselt. Akrediteerimisasutus viib korrapäraselt läbi kontrolliasutuse tegevuste kohapealset hindamist, järelevalvet ja mitmeaastast kordushindamist.

Tunnustamisaotlusi läbi vaadates palub komisjon kontrolliasutusel või kontrollival ametiasutusel esitada kõik vajalikud andmed. Komisjon võib samuti teha ekspertidele ülesandeks tutvuda kohapeal tootmiseeskirjade ja asjaomase kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse poolt kolmandas riigis läbi viidud kontrollitegevusega.

Tunnustatud kontrolliasutused või kontrollivad ametiasutused esitavad akrediteerimisasutuse või, kui see on asjakohane, pädeva asutuse väljastatud aruanded nende tegevuse korrapärase kohapealse hindamise, järelevalve ja mitmeaastase kordushindamise kohta.

▼C1

Komisjon, keda abistavad liikmesriigid, tagab nende hindamisaruannete alusel tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollivate ametiasutuste asjakohase järelevalve, vaadates korrapäraselt läbi nende tunnustamise. Järelevalve iseloom määratakse kindlaks käesolevas määruses esitatud või selle kohaste sätete eiramise või rikkumise esinemise riski hindamise alusel.

3. Kolmandast riigist imporditud toote võib samuti viia ühenduse turule mahepõllumajandusliku märgistusega tähistatult, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) toode on toodetud vastavalt ühenduses mahepõllumajanduslikuks tootmiseks artiklis 5 ja 6 sätestatud tootmisstandarditega samaväärsetele standarditele;
- b) ettevõtjate suhtes on rakendatud artiklites 8 ja 9 osutatud kontrollimeetmetega tõhususe poolest võrdväärseid kontrollimeetmeid ning selliseid kontrollimeetmeid on pidevalt ja tõhusalt rakendatud;
- c) kolmanda riigi ettevõtjad on esitanud andmed oma tegevuse kohta kõigis tootmise, ettevalmistamise ja turustamise etappides lõike 4 kohaselt tunnustatud kontrollisüsteemile või lõike 5 kohaselt tunnustatud kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele;
- d) tootega on kaasas lõike 4 kohaselt tunnustatud kolmanda riigi pädeva asutuse või kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse poolt või lõike 5 kohaselt tunnustatud kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse poolt väljastatud sertifikaat, milles kinnitatakse, et toode vastab käesolevas lõikes sätestatud tingimustele. Sertifikaat peab originaaleksemplarina olema kaubale lisatud kuni esimese kaubasaajani. Seejärel peab importija säilitama sertifikaati kontrolliasutusele ja vajaduse korral kontrollivale ametiasutusele esitamiseks vähemalt kaks aastat.

4. Komisjon võib artikli 14 lõikes 2 osutatud korras tunnustada kolmandaid riike, kelle tootmissüsteem vastab artiklites 5 ja 6 sätestatud nõuetega samaväärsetele nõuetele ja kelle kontrollikord on tõhususe poolest võrdväärne artiklites 8 ja 9 sätestatud kontrollikorruga, ning koostada kõnealuste riikide loetelu. Samaväärsuse hindamisel tuleb arvesse võtta *codex alimentarius*'e suuniseid (CAC/GL 32).

Tunnustamistaotlusi läbi vaadates palub komisjon kolmandal riigil esitada kõik vajalikud andmed. Komisjon võib teha ekspertidele ülesandeks tutvuda kohapeal asjaomase kolmanda riigi tootmiseskirjade ja kontrollikorruga.

Iga aasta 31. märtsiks saadavad sedaviisi tunnustatud kolmandad riigid komisjonile kokkuvõtliku aastaaruande nende kontrollikorra rakendamise ja jõustamise kohta.

Komisjon, keda abistavad liikmesriigid, tagab nendes hindamisaruannetes sisalduva teabe alusel tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollivate ametiasutuste asjakohase järelevalve, vaadates korrapäraselt läbi nende tunnustamise. Järelevalve iseloom määratakse kindlaks käesolevas määruses esitatud või selle kohaste sätete eiramise või rikkumise esinemise riski hindamise alusel.

5. Toodete puhul, mis ei ole imporditud lõike 1 kohaselt ja ei ole imporditud lõike 4 kohaselt tunnustatud kolmandast riigist, võib komisjon artikli 14 lõikes 2 osutatud korras tunnustada kontrolliasutusi ja kontrollivaid ametiasutusi, sealhulgas artiklis 9 nimetatud kontrolliasutusi ja kontrollivaid ametiasutusi, kes on pädevad teostama kontrollimist ja väljastama sertifikaate kolmandates riikides lõike 3 kohaldamise eesmärgil, ning koostama selliste kontrolliasutuste ja kontrollivate ametiasutuse nimekirja. Samaväärsuse hindamisel tuleb arvesse võtta *codex alimentarius*'e suuniseid (CAC/GL 32).

Komisjon vaatab läbi kõik kolmanda riigi kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse esitatud tunnustamistaotlused.

▼C1

Tunnustamisaotlusi läbi vaadates palub komisjon kontrolliasutusel või kontrollival ametiasutusel esitada kõik vajalikud andmed. Akrediteerimisasutus või, kui see on asjakohane, siis pädev asutus viib korrapäraselt läbi kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse tegevuse kohapealset hindamist, järelevalvet ja mitmeaastast kordushindamist. Komisjon võib teha ekspertidele ülesandeks tutvuda kohapeal tootmiseeskirjade ja asjaomase kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse poolt kolmandas riigis läbi viidud kontrollitegevusega.

Tunnustatud kontrolliasutused või kontrollivad ametiasutused esitavad hindamisaruanded, mille on väljastanud akrediteerimisasutus või, kui see on asjakohane, pädev asutus nende tegevuse korrapärase kohapealse hindamise, järelevalve ja mitmeaastase kordushindamise kohta.

Komisjon, keda abistavad liikmesriigid, tagab nende hindamisaruannete alusel tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollivate ametiasutuste asjakohase järelevalve, vaadates korrapäraselt läbi nende tunnustamise. Järelevalve iseloom määratakse kindlaks käesolevas määruses esitatud või selle kohaste sätete eiramise või rikkumise esinemise riski hindamise alusel.

6. Ajavahemikul, mis algab 1. jaanuaril 2007 ja lõpeb kaksteist kuud pärast lõike 5 kohaselt tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollivate ametiasutuste esimese nimekirja avaldamist, võib liikmesriigi pädev asutus lubada importijatel viia selles liikmesriigis, kus importija on oma tegevusest vastavalt artikli 8 lõikele 1 teada andnud, turule tooteid, mis on imporditud lõikes 4 osutatud nimekirja mitte kantud kolmandatest riikidest, tingimusel et importija esitab piisavad tõendid selle kohta, et käesoleva artikli lõike 3 punktides a ja b ette nähtud tingimused on täidetud. See luba tühistatakse kohe, kui neid tingimusi enam ei täideta. Load kaotavad kehtivuse hiljemalt 24 kuud pärast lõike 5 kohaselt tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollivate ametiasutuste esimese nimekirja avaldamist. Imporditud tootel peab olema kontrollisertifikaat, mille on andnud asutus või ametiasutus, kelle väljastatud tunnistusi loa andnud liikmesriigi pädev asutus aktsepteerib. Sertifikaat peab originaaleksmplaarina olema kaubale lisatud kuni esimese kaubasaajani. Seejärel peab importija säilitama sertifikaati kontrolliasutusele ja vajaduse korral kontrollivale ametiasutusele esitamiseks vähemalt kaks aastat.

Kõik liikmesriigid teatavad teistele liikmesriikidele ja komisjonile igast käesoleva lõike kohaselt välja antud loast, sealhulgas asjaomastest tootmisstandarditest ja kontrollikorrast.

Liikmesriigi taotlusel või komisjoni algatusel kontrollib artiklis 14 osutatud komitee käesoleva artikli kohaselt välja antud luba. Kui sellisel kontrollimisel ilmneb, et lõike 3 punktides a ja b ette nähtud tingimusi ei ole täidetud, nõuab komisjon, et loa välja andnud liikmesriik selle tühistaks.

Vastava liikmesriigi pädeva asutuse poolt importijale käesoleva lõigu kohaselt enne 31. detsembrit 2006 antud mis tahes luba turustada kolmandast riigist imporditud tooteid kaotab kehtivuse hiljemalt 31. detsembril 2007.

7. Komisjon võtab artikli 14 lõikes 2 osutatud korras vastu käesoleva artikli kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad, eelkõige järgmise kohta:

- a) kriteeriumid ja kord, mida tuleb järgida kolmandate riikide ning kontrolliasutuste ja kontrollivate ametiasutuste tunnustamisel, sealhulgas tunnustatud kolmandate riikide ning kontrolliasutuste ja kontrollivate ametiasutuste nimekirja avaldamine; ning
- b) käesoleva artikli lõikes 1 osutatud dokumentaalsed tõendid ning lõike 3 punktis d ja lõikes 6 nimetatud sertifikaat, võttes arvesse elektroonilise sertifitseerimise eeliseid, sealhulgas tõhustatud pettuste vastast kaitset.

▼B**Vaba liikumine ühenduses***Artikkel 12*

Liikmesriigid ei või tootmismeetodi, märgistamise või tootmismeetodi tutvustamisega seotud põhjustel keelata ega piirata artiklis 1 nimetatud toodete turustamist, kui tooted vastavad käesoleva määruse nõuetele.

▼M15

Kuid seoses loomakasvatussaaduste tootmist käsitlevate I lisa B jaos nimetatud eeskirjadega võivad liikmesriigid taotleda rangemate eeskirjade kehtestamist nende territooriumil toodetavate elusloomade ja loomakasvatussaaduste suhtes, tingimusel et kõnealused eeskirjad on kooskõlas ühenduse seadustega ning ei keela ega piira käesolevas määruses ettenähtud nõuetele vastavate muude elusloomade ja loomakasvatussaaduste turustamist.

▼B**Haldussätted ja rakendamine****▼M15***Artikkel 13*

Artiklis 14 ettenähtud korras võib vastu võtta:

- käesoleva määruse kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad,
- I–IV ning VI, VII ja VIII lisa muudatused,
- V lisa muudatused, mille eesmärk on määratleda ühenduse logo, mis peab kaasnema viitega toodete kontrollisüsteemi alla kuulumise kohta või kõnesolevat viidet asendada,
- piirangud ja rakendusmeetmed seoses artikli 6 lõike 1 punktis d nimetatud veterinaarravimitele antud erandi kohaldamisega,
- teaduslikel tõenditel ja tehnika saavutustel põhinevad meetmed geneetiliselt muundatud organismide ja nende derivaatide kasutamise keelu kehtestamiseks, eelkõige silmas pidades vältimatu saastatuse miinimummäära, mida ei tohi ületada.

▼M25*Artikkel 14*

1. Komisjoni abistab komitee.
2. Kui viidatakse käesolevale artiklile, artikleid 5 ja 7 kohaldatakse 1999/468/EÜ⁽¹⁾ otsuse.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtajaks kehtestatakse kolm kuud.
3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

▼B*Artikkel 15*

Iga aasta 1. juuliks teavitavad liikmesriigid komisjoni käesoleva määruse rakendamiseks eelmisel aastal võetud meetmetest ning edastavad eelkõige:

- ettevõtjate loetelu, kes eelmise aasta 31. detsembriks olid esitanud teatise vastavalt artikli 8 lõike 1 punktile a ning kelle suhtes kehtib artiklis 9 märgitud kontrollisüsteem,

⁽¹⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

▼B

— kontrollakti vastavalt artikli 9 lõikele 6.

Lisaks annavad liikmesriigid komisjonile iga aasta 31. märtsiks infot eelmise aasta 31. detsembriks tegevusloa saanud eraõiguslike kontrolliasutuste loetelu, nende õigusliku ja toimimisstruktuuri, tavalise kontrollimenetluse, sanktsioonide kehtestamise korra ja vajadusel ka nende kaubamärgi kohta.

Komisjon avaldab igal aastal *Euroopa Ühenduste Teataja C* seerias tegevusloa saanud kontrolliasutuste loetelud, mis on komisjonile edastatud eelmises lõigus ettenähtud tähtaegadeks.

▼M15*Artikkel 15a*

Seoses käesolevas määruses ettenähtud meetmetega, eelkõige nendega, mis komisjonil tuleb võtta artiklites 9 ja 11 ning tehnilistes lisades sätestatud eesmärkide täitmiseks, eraldatakse igal aastal eelarvementluse käigus vajalikud assigneeringud.

▼B*Artikkel 16*

1. Käesolev määrus jõustub *Euroopa Ühenduste Teatajas* avaldamise päeval.
2. Liikmesriigid rakendavad artikleid 8 ja 9 üheksa kuu jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest.

▼M2

3. Artiklit 5, artikli 8 lõiget 1 ja artikli 11 lõiget 1 kohaldatakse alates 1. jaanuarist 1993.

▼M41**▼CI****▼B**

I lisa lõikes 1 märgitud üleminekuaja nõuete täitmiseks võetakse käesoleva määruse jõustumisele eelnenud ajavahemikku arvesse juhul, kui ettevõtja suudab kontrolliasutusele tõestada, et selle aja jooksul oli tema toodang kooskõlas kehtivate siseriiklike sätetega, või vastas kõnealuste siseriiklike sätete puudumise korral mahepõllunduse rahvusvaheliselt tunnustatud normidele.

4. Kaheteistkümneme kuu jooksul pärast käesoleva määruse jõustumist võivad liikmesriigid, erandina artikli 6 lõikest 1, lubada oma territooriumil kasutada II lisas loetlemata aineid sisaldavaid tooteid, mille puhul nende arvates täidetakse artikli 7 lõikes 1 ettenähtud nõudeid.
5. Ajavahemiku jooksul, mis lõpeb kaksteist kuud pärast VI lisa kehtestamist vastavalt artikli 5 lõikele 7, võivad liikmesriigid kooskõlas oma siseriiklike sätetega jätkuvalt lubada kõnealusel VI lisas loetlemata ainete kasutamist.
6. Liikmesriigid informeerivad teisi liikmesriike ja komisjoni ainetest, mida on lubatud kasutada vastavalt lõigetele 4 ja 5.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

▼ **B***I LISA***MAHEPÖLLUNDUSTOOTMISE PÕHIMÕTTED ETTEVÕTTES**▼ **M15****A. TAIMED JA TAIMEKASVATUSSAADUSED**▼ **M22**

- 1.1. Artikli 6 lõike 1 punktides a, b ja d ja eelkõige käesolevas lisas sätestatud põhimõtteid peaks tavaliselt olema kohaldatud maatükkide suhtes vähemalt kaheaastase üleminekuperioodi jooksul enne külvamist või heinamaade puhul vähemalt kahe aasta jooksul enne nende kasutamist mahepõllundusest saadud sööda allikana või mitmeaastaste taimede, v.a heintaimede puhul vähemalt kolme aasta jooksul enne artikli 1 lõike 1 punktis a osutatud saaduste esimest koristamist. Üleminekuperiood algab kõige varem kuupäeval, millal tootja teatab vastavalt artiklile 8 oma tegevusest ja esitab oma põllumajandusettevõtte artiklis 9 sätestatud kontrollisüsteemi kohaldamiseks.
- 1.2. Kontrollasutus või kontrolliv ametiasutus võib pädeva asutuse nõusolekul siiski otsustada tunnistada tagasiulatavalt üleminekuperioodi osaks varasemad perioodid, mille ajal:
  - a) olid maatükid vastavalt nõukogu 30. juuni 1992. aasta määrusele (EMÜ) nr 2078/92 (keskkonnakaitsemeetodite ja loodushoiuga kooskõlas olevate põllumajanduslike tootmismeetodite kohta)⁽¹⁾ või nõukogu 17. mai 1999. aasta määruse (EÜ) nr 1257/1999 (Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) toetuse kohta maaelu arendamiseks ning teatavate määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta)⁽²⁾ VI peatükile rakendatud programmi või mõne muu ametliku programmi osad, tingimusel et asjaomased programmid tagavad, et II lisa A ja B jaos loetlemata tooteid ei ole nendel maatükkidel kasutatud; või
  - b) olid maatükid looduslikud või põllumajanduslikud alad, mida ei töödeldud II lisa A ja B jaos loetlemata toodetega. Seda perioodi võetakse tagasiulatavalt arvesse ainult juhul, kui kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele on esitatud piisavad tõendid, mis võimaldavad kindlaks teha, et tingimusi on vähemalt kolme aasta jooksul täidetud.
- 1.3. Kontrollasutus või kontrolliv ametiasutus võib pädeva asutuse nõusolekul ja maatüki varasemat kasutust arvesse võttes otsustada teatavatel juhtudel lõikes 1.1 sätestatud üleminekuperioodi pikendada.
- 1.4. Liikmesriigid võivad maatükkide puhul, millel on juba mahepõllumajandusele üle mindud või kus see protsess on pooleli ning mida töödeldakse II lisa loetlemata tootega, ette näha lühema üleminekuperioodi, kui on sätestatud lõikes 1.1, kahel järgmisel juhul:
  - a) maatükkide puhul, mida on töödeldud II lisa B jaos loetlemata tootega liikmesriigi territooriumil või selle teatavates osades liikmesriigi pädeva asutuse poolt kohaldatava konkreetse taimekasvatustoodangu puhul kohustusliku haiguste ja kahjurite tõrje meetme raames;
  - b) maatükkide puhul, mida on töödeldud II lisa A või B jaos loetlemata toodetega liikmesriigi pädeva asutuse poolt heakskiidetud teaduslike katsete osana.

Nendel juhtudel võetakse üleminekuperioodi pikkuse kindlaksmääramisel arvesse kõiki järgmisi punkte:

  - asjaomase taimekaitsevahendi lagunemisprotsess peab tagama, et üleminekuperioodi lõpuks sisaldab muld ja mitmeaastaste taimede puhul taim tähtsusetus koguses jääkaineid,
  - töötlemisele järgnevat saaki ei tohi müüa mahepõllumajandusliku tootmise meetodile viidates,

⁽¹⁾ EÜT L 215, 30.7.1992, lk 85.⁽²⁾ EÜT L 160, 26.6.1999, lk 80.

▼ M22

— asjaomane liikmesriik peab oma otsusest nõuda kohustuslikku töötlemist teavitama teisi liikmesriike ja komisjoni.

▼ M17

- 2.1. Mullaviljakust ja bioloogilist aktiivsust tuleb säilitada või suurendada eelkõige:
- juurviljakasvatuse, haljasväetiste või süvajuureliste taimede viljelemise abil, kasutades asjakohaseid külvikordi;
  - mahepõllumajanduslikust loomakasvatusest saadud sõnniku kasutuselevõtmise abil käesoleva lisa B jao punktis 7.1 ettenähtud sätete kohaselt;
  - käesolevas määruses ettenähtud eeskirju täitvates põllumajandusettevõtetes toodetud muude kompostitud või kompostimata orgaaniliste ainete kasutuselevõtmise abil.
- 2.2. Muid II lisas mainitud orgaanilisi või mineraalväetisi võib erandkorras täiendavalt kasutada:
- kui taimede nõuetekohane toitainetega varustamine ei ole eelmise lõigu punktides a, b ja c ettenähtud külvikordade või mullaomaduste parandamise meetodite abil võimalik,
- II lisas loetletud loomasõnniku- ja/või virtsatoodete osas: kõnealuseid tooteid võib kasutada ainult ulatuses, mis koos punkti 2.1 alapunktis b nimetatud loomasõnniku kasutamisega vastab käesoleva lisa B jao punktis 7.1 nimetatud piirangutele.
- 2.3. Komposti aktiveerimiseks võib kasutada asjakohaseid taimsel alusel preparaate või mikroorganismide preparaate, mis ei ole geneetiliselt muundatud artikli 4 punkti 12 tähenduses. Kivijahust, laudasõnnikust või taimedest saadud nn biodünaamilisi preparaate võib samuti kasutada käesolevas lõikes ja lõikes 2.1 ettenähtud eesmärkidel.
- 2.4. Artikli 4 punkti 12 tähenduses geneetiliselt muundamata ning asjaomase liikmesriigi põllumajanduses üldiselt lubatud asjassepuutuvate mikroorganismide preparaate võib kasutada mulla üldiseks parandamiseks või toitainete kättesaadavuse suurendamiseks mullas või taimedes, kui kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus on sellise kasutamise vajadust tunnistanud.

▼ B

3. Kahjurite, haiguste ja umbrohu vastu võitlemiseks tuleb kasutada järgmisi meetmeid koos:
- asjakohaste liikide ja sortide valik,
- asjakohane külvikordade kasutamine,
- mehhaaniliste viljelusmeetodite kasutamine,
- kahjurite looduslike vaenlaste kaitse nende soodsate tingimuste loomise abil (näiteks hekid, pesapaigad, looduslike vastaste levitamine),
- umbrohu põletamine.
- II lisas nimetatud tooteid võib kasutada üksnes saaki ähvardava otsese ohu korral.

▼ M4

4. Looduslikel aladel, metsades ja põllumajanduspiirkondades kasvavate söögikõlblike taimede ja taimeosade kogumine loetakse mahepõllumajandusmeetodite hulka tingimusel, et:
- kõnealuseid alasid ei ole töödeldud muude kui II lisas nimetatud toodetega kolme aasta jooksul enne kogumist,
- kogumine ei mõjuta looduskeskkonna stabiilsust ega liikide säilimist kogumispiirkonnas.

▼ M13

5. Seente tootmisel võib kasutada substraate, kui need koosnevad järgmistest koostisosadest:
- 5.1. laudasõnnik ja virts (kaasa arvatud määruse (EMÜ) nr 2092/91 II lisa A jao punktides 1–4 märgitud tooted):
- mis on pärit kas mahepõllumajandusliku tootmisega põllumajandustootjatest;

▼ **M13**

- b) või vastavad määruse (EMÜ) nr 2092/91 II lisa A jao punktide 1—4 nõuetele, mille kohaselt selliste substraatide osakaal moodustab ainult kuni 25 protsenti⁽¹⁾ ning ainult juhul, kui punkti 5.1 alapunktile a vastavat toodet ei ole võimalik saada;
- 5.2. põllumajandusliku päritoluga tooted, välja arvatud punktis 5.1 märgitud tooted (nt õled), mis on saadud mahepõllumajandusliku tootmisega põllumajandustootjatest;
- 5.3. keemiliselt töötlemata turvas;
- 5.4. pärast langetamist keemiliselt töötlemata puit;
- 5.5. määruse (EMÜ) nr 2092/91 II lisa A jaos nimetatud mineraalained, vesi ja muld.

▼ **M15**

B. JÄRGMISTESSE LIIKIDESSE KUULUVAD LOOMAD JA LOOMAKASVATUSAADUSED: VEISED (SH PÜHVLIID JA PIISONID), SEAD, LAMBAD, KITSED, HOBUSLASED, KODULINNUD

1. Üldpõhimõtted

- 1.1. Loomakasvatuse on paljude mahepõllumajandustootmisega tegelevate põllumajandusettevõtete lahutamatu osa.
- 1.2. Loomakasvatuse peab aitama tasakaalu saavutada põllumajandusliku tootmise süsteemide vahel, rahuldades põllukultuuride toitainetevajadust ning parandades mulla orgaaniliste ainete sisaldust. Loomakasvatuse võib sellisel viisil aidata luua ning säilitada vastastikust seost pinnase ja taimede, taimede ja loomade ning loomade ja pinnase vahel. Selle põhimõtte kohaselt ei ole tootmine, millel puudub side maaga (*hors sol* — tootmine), käesolevas määruses ettenähtud eeskirjadega kooskõlas.
- 1.3. Kasutades taastuvat looduslikku ressursi (loomasõnnik, kaunvili ja söödakultuurid) võimaldab taime- ja/või loomakasvatussüsteem koos karjatamissüsteemidega pika aja jooksul säilitada ja parandada mulla viljakust ning kaasa aidata säästva põllumajanduse arengule.
- 1.4. Mahepõllumajanduslik loomakasvatuse on maaga seotud tegevus. Välja arvatud erandi puhul, mis on antud käesoleva lisa alusel, peab loomadel olema juurdepääs vabaalale ning vabaala ühikule vastav loomade arv peab olema piiratud, et tagada looma- ja taimekasvatuse ühtne korraldus tootmisüksuses ning sel viisil võimalikult suurel määral vähendada igasuguse reostuse teket, eelkõige pinnase ning pinna- ja põhjavee reostumist. Loomade arv peab olema võimalikult täpselt vastavuses kasutatava maa-alaga, et ei tekiks ülekarjatamise ega erosiooniprobleeme ning et sõnniku laotamisel oleks igati võimalik vältida kahjulikku mõju keskkonnale. Loomasõnniku kasutamise üksikasjalikud eeskirjad on kindlaks määratud 7. jaos.
- 1.5. Mahepõllumajandusliku loomakasvatuseettevõtte ühes tootmisüksuses tuleb kõiki loomi kasvatada käesolevas määruses ettenähtud eeskirjade kohaselt.
- 1.6. Kuid loomakasvatuseettevõttes võib pidada loomi, kelle kasvatamine ei vasta käesolevas määruses ettenähtud eeskirjadele, kui neid loomi kasvatatakse tootmisüksustes, mille hooned ja maatükid on kindlalt eraldatud sellistest üksustest, kus tootmine toimub käesoleva määruse eeskirjade kohaselt, ning tingimusel, et üksustes peetavad loomad on eri liigist.
- 1.7. Erandina sellest põhimõttest võivad loomad, kelle kasvatamine ei vasta käesolevas määruses ettenähtud eeskirjadele, kasutada aastast piiratud ajavahemiku jooksul käesolevale määrusele vastava üksuse karjamaad, kui kõnealused loomad on pärit ekstensiivsest loomakasvatusest (vastavalt määruse (EÜ) nr 950/97⁽²⁾ artikli 6 lõikele 5 või kõneluses määruses mainimata muude liikide puhul, et loomade arv vastab 170 kg lämmastikule hektari kohta aastas, nagu on kindlaks

⁽¹⁾ Kõnealune osakaal arvutatakse substraadi koostisosade kogukaalust (välja arvatud kateaine ja lisatud vesi) enne kompostimist.

⁽²⁾ EÜT L 142, 2.6.1997, lk 1. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 2331/98 (EÜT L 291, 30.10.1998, lk 10).

▼ **M15**

määratud käesoleva määruse VII lisas), ning tingimusel, et käesoleva määruse nõuete kohaselt kasvatatavad muud loomad ei viibi sellel ajal samal karjamaal. Kõnealuse erandi kasutamiseks on tarvis kontrollitava ametiasutuse või kontrolliasutuse eelnevat luba.

- 1.8. Teise erandina kõnealusest põhimõttest võib käesolevas määruses ettenähtud eeskirjade kohaselt kasvatatavaid loomi karjatada ühisel maal, kui:
- a) seda maad ei ole vähemalt kolme aasta jooksul töödeldud toodetega, mille kasutamine ei ole käesoleva määruse II lisa alusel lubatud;
  - b) kõnealusel maal karjatatavad loomad, kelle kasvatamine ei vasta käesolevas määruses ettenähtud nõuetele, on pärit vastavalt määruse (EÜ) nr 950/97 artikli 6 lõikes 5 määratletud ekstensiivsest tootmisest; või kõnealuse määruse alla mittekuuluvate muude liikide puhul loomade arv vastab 170 kg lämmastikule hektari kohta käesoleva määruse VII lisa kohaselt;
  - c) käesolevas määruses ettenähtud tingimuste kohaselt kasvatatud ja kõnealust maad kasutatavalt loomadelt saadud loomakasvatussaadusi ei arvata mahepõllundusliku toodangu hulka, kui kontrollivale ametiasutusele või kontrolliasutusele ei suudeta tõestada, et kõnealused loomad on nõuetele vastaval viisil eraldatud nendest loomadest, kelle kasvatamise tingimused ei vasta käesolevas määruses ettenähtud eeskirjadele.

2. Üleminek

2.1. *Maa üleminek mahepõllunduslikule loomakasvatusele*

- 2.1.1. Tootmisüksuse üleminekul seoses tuleb kogu tootmisühiku söödakasvatusalal täita mahepõllundustootmise eeskirju ning kasutada käesoleva lisa A jaos taimede ja taimsete saaduste suhtes kehtestatud üleminekuage.
- 2.1.2. Erandina sellest põhimõttest võib mittetaimetoiduliste loomade karjamaade, vabapidamis- ning jalutusala üleminekuagega lühendada ühe aastani. Seda üleminekuage võib lühendada kuue kuuni, kui asjaomast maad on lähiminevikus töödeldud üksnes käesoleva määruse II lisas nimetatud ainetega. Kõnealuse erandi kasutamiseks on tarvis kontrollitava ametiasutuse või kontrolliasutuse luba.

2.2. *Elusloomade ja loomakasvatussaadustega seotud üleminek*

- 2.2.1. Kui loomakasvatussaadusi kavatakse müüa mahepõllundustoodetena, peab loomakasvatases täitma käesolevas määruses ettenähtud eeskirju vähemalt:
- 12 kuud, kuid mitte vähem kui kolmveerandi eluea ulatuses, hobuslaste ja veiste (kaasa arvatud pühvli- ja piisoniliigid) liha tootmise puhul,
  - 6 kuud väikemäletsejate ja sigade puhul; kuid kolme kuu pikkuse üleminekuaja kestel, mis lõpeb 24. augustil 2003, on sigade kohta kehtiva üleminekuaja pikkus neli kuud,
  - 6 kuud piima tootmiseks kasutatavate loomade puhul; kuid kolme kuu pikkuse üleminekuaja kestel, mis lõpeb 24. augustil 2003, on üleminekuaja pikkus kolm kuud,
  - 10 nädalat alla kolme päeva vanustena sissetoodud kodulindude liha tootmise puhul,
  - 6 kuud munade tootmiseks kasutatavate kodulindude puhul.
- 2.2.2. Erandina lõikest 2.2.1. ning looma- või linnukarja moodustamiseks võib liha tootmiseks kasvatatavaid vasikaid ja väikemäletsejaid mahepõllunduslikult kasvatatud loomadena müüa üleminekuaja kestel, mis lõpeb 31. detsembril 2003, kui:
- loomad on pärit ekstensiivsest loomakasvatusest,
  - loomi on müügi või tapmiseni kasvatatud mahepõllundustootmisüksuses, vasikaid vähemalt kuus kuud ning väikemäletsejaid kaks kuud,
  - loomade päritolu vastab lõike 3.4 neljandas ja viiendas alapunktis esitatud tingimustele.

▼ **M15**

- 2.3. Üheaegne üleminek
- 2.3.1. Erandina lõigetest 2.2.1, 4.2 ja 4.4 lühendatakse kogu tootmisüksuse üheaegse ülemineku puhul, mis hõlmab elusloomi, karjamaid ja/või loomasööda kasvatamisega seotud maa-alasid, üheaegse üleminekuaja kogupikkust nii elusloomade, karjamaade ja/või loomasööda kasvatamiseks kasutatava maa puhul 24 kuuni, kui täidetakse järgmisi tingimusi:
- erandit kohaldatakse ainult olemasolevate loomade ja nende järglaste ning samal ajal ka loomasööda kasvatamiseks/loomade karjatamiseks kasutatava maa suhtes enne ümberkorralduste alustamist;
  - loomi söödetakse põhiliselt tootmisüksuse toodetega.
3. **Loomade päritolu**
- 3.1. Tõu- või liinide valikul tuleb arvesse võtta loomade kohanemist kohalike tingimustega; nende elujõulisust ning vastupanuvõimet haigustele. Peale selle püütakse tõu või liinide valimisel vältida teatavaid haigusi või terviseprobleeme, mis on seotud mõne intensiivtootmises kasutatud tõu või liiniga (nt sigade stressisündroom, PSE-sündroom, äkksurm, iseeneslik abort, keisrilõiget vajavad rasked poegimised jne). Eelistada tuleks omamaiseid tõuge ja liine.
- 3.2. Elusloomad peavad olema pärit tootmisüksustest, mis vastavad artiklis 6 ja käesolevas lisas ettenähtud eri liiki loomakasvatussaaduste tootmise eeskirjadele. Kõnealust tootmissüsteemi tuleb rakendada kogu loomade eluaja jooksul.
- 3.3. Esimese erandina võib kontrolliva ametiasutuse või kontrolliasutuse eelneva loa alusel loomakasvatustootmisüksuses olevad elusloomad, kes ei vasta käesolevas määruses ettenähtud eeskirjadele, viia üle mahepõllunduslikule tootmisele.
- 3.4. ► **M26** Teise erandina, kui looma- või linnukari moodustatakse esimest korda ning mahepõllunduslikult kasvatatud loomi ei ole vajalikul arvul saada, võib mahepõllunduslikku loomakasvatussüsteemi tuua mittemahepõllunduslike meetodite abil kasvatatud loomi järgmistel tingimustel:

▼ **M31**

- munade tootmiseks ettenähtud noorkanad ja liha tootmiseks ettenähtud kodulinnud peavad olema alla kolme päeva vanused,

▼ **M15**

- tõuaretuseks mõeldud noored pühvlid peavad olema vähem kui kuus kuud vanad,
- tõuaretuseks mõeldud vasikad ja varsad peavad kohe pärast võõrutamist olema kasvatatud käesolevas määruses ettenähtud eeskirjade järgi ning igal juhul olema nooremad kui kuus kuud,
- tõuaretuseks mõeldud lamba- ja kitsetalled peavad kohe pärast võõrutamist olema kasvatatud käesolevas määruses ettenähtud eeskirjade järgi ning olema igal juhul alla 60 päeva vanad,
- tõuaretuseks mõeldud põrsad peavad kohe pärast võõrutamist olema kasvatatud käesolevas määruses ettenähtud eeskirjade kohaselt ning nad peavad kaaluma alla 35 kilo. ◀

▼ **M31**

- 3.5. Käesolevaks erandiks on vaja kontrolliva ametiasutuse või kontrolliasutuse eelnevat luba.
- 3.6. Kolmanda erandina võib kontrolliv asutus lubada karja uuendada või täiendada, kui mahepõllumajandusmeetodite abil kasvatatud loomi või linde ei ole saada ja järgmistel juhtudel:
- loomade suur suremus haiguste või õnnetuste tõttu;
  - munade tootmiseks ettenähtud noorkanad ja liha tootmiseks ettenähtud kodulinnud on alla kolme päeva vanad;
  - tõuaretuseks ettenähtud põrsad peavad kohe pärast võõrutamist olema kasvatatud käesolevas määruses sätestatud eeskirjade kohaselt ning kaaluma alla 35 kilo.

▼M31

Punktis c nimetatud juhul antakse luba üleminekuperioodiks, mis lõpeb 31. juulil 2006.

- 3.7. Hoolimata punktide 3.4 ja 3.6 sätetest võib mittemahepõllumajanduslikult kasvatatud alla 18 nädala vanuseid munade tootmiseks ettenähtud noorkanu tuua mahepõllumajandusfarmi, kui mahepõllumajanduslikult kasvatatud noorkanu ei ole saada ja on täidetud järgmised tingimused:
- pädeva ametiasutuse eelnev luba ja
  - alates 31. detsembrist 2005 kohaldatakse mittemahepõllumajanduslikult kasvatatud noorkanade suhtes, keda soovitakse tuua mahepõllumajandusfarmidesse, käesoleva I lisa lõikeid 4 (Sööt) ja 5 (Haiguste ennetamine ja veterinaarravi).

▼M15

- 3.8. Neljanda erandina, kui mahepõllumajanduslikult toodetud loomi ei ole saada ning ainult kontrolliva ametiasutuse või kontrolliasutuse loal, võib looma- või linnukarja loomuliku juurdekasvu täiendamiseks ja uuendamiseks mittemahepõllumajanduslikest loomakasvatustevõtetest sisse tuua emasloomi (nullipaar) kuni 10 % täiskasvanud hobuslaste või veiste (kaasa arvatud pühvli- ja piisoniliigid) arvust ja kuni 20 % täiskasvanud sigade, lammaste ja kitsede arvust aastas.
- 3.9. Eespool nimetatud erandites kindlaksmääratud protsendimäärad ei kehti tootmisüksuste suhtes, kus on alla kümne hobuslaste või veise või alla viie sea, lamba või kitse. Nendes tootmisüksustes piirdub eespool mainitud uuendamine kõige rohkem ühe loomaga aastas.
- 3.10. ►**M26** Kõnealuseid protsendimäärasid võib vastavalt kontrolliva ametiasutuse või kontrolliasutuse arvamusele ja nende heakskiidu korral suurendada kuni 40 protsendi võrra järgmistel erijuhtudel:
- loomakasvatustevõtte oluline laiendamine,
  - tõu vahetamine,
  - uue loomakasvatusharu kujundamine,
  - põllumajanduse jaoks kadumisohtu olevate tõugude kasvatamine. Nendest tõugudest loomad ei pea ilmingimata olema nullipaarid. ◀
- 3.11. Viienda erandina võib mittemahepõllumajanduslikust loomakasvatustevõttest sisse tuua isasloomi tõuaretuseks, kui edaspidi kasvatatakse ja söödetakse loomi käesolevas määruses ettenähtud eeskirjade kohaselt.
- 3.12. Kui loomad on pärit tootmisüksustest, kus tootmine ei toimu käesoleva määruse eespool nimetatud lõigetes 3.3-3.11 ettenähtud tingimuste ja piirangute kohaselt, kuid tooteid kavatakse müüa mahepõllumajandusliku toodanguna, siis tuleb kinni pidada lõikes 2.2.1 ettenähtud ajavahemikest, ning kõnealuste ajavahemike jooksul tuleb täita kõiki käesolevas määruses ettenähtud eeskirju.
- 3.13. Loomade hankimisel käesolevale määrusele mittevastavatest tootmisüksustest tuleb erilist tähelepanu pöörata loomade tervisekaitsemeetmetele. Kontrolliv ametiasutus või kontrolliasutus võib olenevalt kohalikest tingimustest rakendada selliseid erimeetmeid nagu lausteimine ja karantiin.
- 3.14. Komisjon esitab 31. detsembriks 2003 ettekande mahepõllumajanduslikult kasvatatud elusloomade kättesaadavuse kohta, et vajaduse korral teha ettepanek alalisele komiteele, et tagada kogu mahepõllumajandusliku liha toodangu saamine mahepõllumajandussetevõttes sündinud ja kasvatatud loomadelt.
4. **Sööt**
- 4.1. Sööt peab loomade arengu eri astmetel rahuldama nende toitumisvajadusi ning selle kaudu ei kavatsena tagada mitte toodangu suurendamist, vaid kvaliteedi parandamist. Nuumamine on lubatud niivõrd, kui võrd seda on võimalik katkestada kasvatamise igas järgus. Sundsöötmise on keelatud.

▼ **M15**

- 4.2. Loomi tuleb sööta mahepõllumoduslikult toodetud söödaga.
- 4.3. ► **M26** Peale selle tuleb loomi kasvatada vastavalt käesolevas lisas ettenähtud eeskirjadele, eelistades tootmisüksuses kasvatatud sööta, või juhul, kui see ei ole võimalik, kasutada teistes üksustes või ettevõtetes toodetud sööta, kus tootmine toimub käesoleva määruse sätete kohaselt. Lisaks sellele peab taimtoiduliste loomade puhul vähemalt 50 % söödast pärinema samast tootmisüksusest või juhul, kui see pole võimalik, olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajandusettevõtetega, välja arvatud iga-aastase rändkarjatamise ajal. ◀

▼ **M45**

- 4.4. Kuni 31. detsembrini 2008 võib keskmiselt kuni 50 % söödaratsioonist koosneda üleminekuperioodi söödast. Kui üleminekuperioodi sööt on pärit oma ettevõttest, võib selle osakaalu suurendada 80 %ni.

Alates 1. jaanuarist 2009 võib keskmiselt kuni 30 % söödaratsioonist koosneda üleminekuperioodi söödast. Kui üleminekuperioodi sööt on pärit oma ettevõttest, võib selle osakaalu suurendada 60 %ni.

Keskmiselt kuni 20 % loomadele söödetaavast söödast võib pärineda karjatamisest või püsikarjamaadelt või esimest aastat üleminekujärgus olevatelt mitmeaastaste söödataimedega maatükkidelt saadud saagist, kui need maatüki moodustavad osa ettevõttest, kuid ei ole olnud selle ettevõtte mahepõllumustootmisüksuse osa viimase viie aasta jooksul. Kui kasutatakse nii üleminekuperioodi sööta kui ka esimest aastat üleminekujärgus olevatelt maatükkidelt saadud sööta, ei tohi selliste söötade osakaal kokku ületada esimeses ja teises lõigus kindlaksmääratud maksimumprotsenti.

Kõnealused arvud arvutatakse igal aastal põllumajandusliku päritoluga sööda kuivaine protsendina.

▼ **M15**

- 4.5. Noorimetajate söötmine peab põhinema naturaalsel piimal, eelistatavalt emapiimal. Kõiki imetajaid tuleb toita naturaalse piimaga minimaalse ajavahemiku jooksul, mille pikkus sõltub kõnealusest liigist ja on veiste (k.a pühvli- ja piisoniliigid) ning hobuslaste puhul kolm kuud, lammaste ja kitsede puhul 45 päeva ning sigade puhul 40 päeva.
- 4.6. Vajaduse korral määravad liikmesriigid kindlaks alad või piirkonnad, kus tegeldakse rändkarjakasvatusega (kaasa arvatud loomade liikumine mägedes asuvatele karjamaadele), ilma et see piiraks loomade käesolevas lisas ettenähtud söötmist käsitlevate sätete kohaldamist.
- 4.7. Taimtoiduliste kasvatamise süsteemid peavad põhinema karjamaade maksimaalsel kasutamisel vastavalt nende ligipääsetavusele eri aastategadel. Vähemalt 60 % igapäevase toidunormi kuivainest peab koosnema koresöödast värskelt või kuivisööda või silona. Kontrolliiv ametiasutus või kontrolliasutus võib sellest olenemata piimandusettevõtete loomade puhul anda loa kõnealuse määra vähendamiseks 50 protsendini kõige rohkem kolmeks kuuks lüpsiperioodi alguses.
- 4.8. ► **M32** Erandina lõikest 4.2 on lubatud tavasööda kasutamine piiratud kogustes, kui põllumajandustootjad suudavad liikmesriigi kontrollivate ametiasutustele või eraõiguslikele kontrolliasutustele rahuldaval viisil tõendada, et neil ei ole võimalik ainult mahepõllumoduslikku sööta saada.

Tavasööda suurim lubatud osakaal kaheteistkümneme kuu kohta on järgmine:

- a) Taimtoidulised: 5 % ajavahemikul 25. august 2005 – 31. detsember 2007.
- b) Muud liigid:
- 15 % ajavahemikul 25. august 2005 – 31. detsember 2007,
  - 10 % ajavahemikul 1. jaanuar 2008 – 31. detsember 2009,
  - 5 % ajavahemikul 1. jaanuar 2010 – 31. detsember 2011.

Kõnealused kogused arvutatakse välja igal aastal põllumajandusliku päritoluga söödas sisalduva kuivaine osakaaluna. Tavasööda suurim lubatud osakaal päevases söödaratsioonis peab moodustama 25 % kuivainest, välja arvatud iga-aastase rändkarjatamise ajal. ◀

▼ **M15**

- 4.9. ► **M22** Erandina lõikest 4.8 võivad liikmesriikide pädevad asutused loomasööda kao puhul või piirangute rakendamisel, mis on eelkõige erandlike ilmastikutingimuste, nakkuslike haiguste puhkemise, mürkainetega saastumise või tulekahju tagajärg, anda loa tavasööda osakaalu ajutiseks suurendamiseks konkreetses piirkonnas juhul, kui see on õigustatud. Pädeva asutuse loal kohaldab kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus kõnealust erandit konkreetsete ettevõtjate suhtes. Liikmesriigid teavitavad tehtud eranditest teisi liikmesriike ja komisjoni. ◀

▼ **M39**

- 4.10. Olenemata punktist 4.13 võivad loomad rändkarjatuse ajal, kui neid aetakse ühelt karjatamisalalt teisele, toituda tavapärastel maadel. Toitumine tavapärasest koresöödast (hein ja muud taimed, mida loomad söövad) ei tohi kõnealusel ajavahemikul ületada 10 % kogu aasta söödaratsiooni. Kõnealune kogus arvutatakse põllumajandusliku päritoluga söödas sisalduva kuivaine osakaaluna.

▼ **M26**▼ **M15**

- 4.11. Sigade ja kodulindude päevasele söödakogusele tuleb lisada koresööta värske või kuivsööda või silona.
- 4.12. Silo valmistamisel võib lisa- ja abiainetena kasutada ainult I lisa D jao jaotistes 1.5 ja 3.1 loetletud tooteid.
- 4.13. Põllumajandusliku päritoluga tavasööta võib loomasöödana kasutada ainult juhul, kui see on kantud II lisa C jao 1. jaotise loetelusse (taimne sööt), kui seoses käesolevas lisas kehtestatud koguseliste piirangutega ei ole teisiti ette nähtud, ning ainult juhul, kui sööda tootmisel või ettevalmistamisel ei ole kasutatud keemilisi lahuseid.
- 4.14. Loomset sööta (kas tava- või mahepõllunduslikku) võib kasutada ainult juhul, kui see on kantud II lisa C jao 2. jaotise loetelusse, kui käesolevas lisas kehtestatud koguselised piirangud ei näe ette teisiti.
- 4.15. Hiljemalt 24. augustiks 2003 vaadatakse läbi II lisa C jao jaotised 1, 2 ja 3 ning D jagu, et kõrvaldada sealt eelkõige sätteid, mis käsitlevad põllumajanduslikku päritolu tavasööta, mida ühenduses mahepõllunduslikult piisavas koguses toodetakse.
- 4.16. Loomade toitainetevajaduse rahuldamiseks tohib loomasöödana kasutada ainult neid tooteid, mis on loetletud II lisa C jao 3. jaotises (mineraalset päritolu söödad) ning D jao jaotistes 1.1 (mikroelemendid) ja 1.2 (vitamiinid, provitamiinid ja samalaadse mõjuga keemiliselt täpselt määratletud ained).
- 4.17. ► **M26** Loomasöödas tohib kasutada ainult II lisa D osa jagudes 1.3 (ensüümid), 1.4 (mikroorganismid), 1.5 (konservandid), 1.6 (sideained, paakumisvastased ained, koagulandid), 1.7 (antioksidandid), 1.8 (silokonservandid), 2 (teatavad loomasöödas kasutatavad tooted) ja 3 (loomasööda abiained) loetletud tooteid eespool mainitud liikidele vastavatel eesmärkidel. Antibiootikume, koktsidiostaatikume, raviaineid, kasvustimulaatoreid ja teisi kasvu soodustamiseks või toodangu suurendamiseks mõeldud aineid ei tohi loomasöödas kasutada. ◀
- 4.18. Sööda, söödatoorainete, segasööda, söödalisandite, sööda abiainetega teatavate loomasöödas kasutatavate toodete valmistamisel ei tohi kasutada geneetiliselt muundatud organisme ja nendest saadud tooteid.
5. **Haiguste ennetamine ja veterinaarravi**
- 5.1. Haiguste ennetamine mahepõllunduslikus loomakasvatuses tugineb järgmistele põhimõtetele:
- a) asjakohane tõugude või liinide valik vastavalt 3. jaos täpsustatud eeskirjadele;
  - b) iga loomaliigi vajadustele vastavate loomakasvatustavade rakendamine haiguste vastupanuvõime suurendamiseks ning nakkuste ennetamiseks;
  - c) kvaliteetse sööda kasutamine koos regulaarse liikumise ja pääsuga karjamaale, mis tugevdavad loomade loomulikku immuunsust;
  - d) vajaliku loomkoormuse tagamine, vältides niiviisi liigset tihedust ning loomade sellest tulenevaid terviseprobleeme.

▼ **M15**

- 5.2. Eespool mainitud põhimõtted peaksid vähendama loomade terviseprobleeme sedavõrd, et nende abil on võimalik haigusi ennetada.
  - 5.3. Kui hoolimata kõigist eespool mainitud ennetusmeetmetest loom haigestub või saab vigi, tuleb teda viivitamata ravida, vajaduse korral teistest loomadest eraldi ning nõuetekohases laudas.
  - 5.4. Veterinaarravimite kasutamisel mahepõllunduses tuleb kinni pidada järgmistest põhimõtetest:
    - a) keemiliselt sünteetsitud allopaatiliste veterinaarravimite või antibiootikumide asemel kasutatakse taimravitooteid (nt taimeekstraktid (välja arvatud antibiootikumid), essentsid jne), homöopaatilisi tooteid (nt taimsed, loomsed või mineraalained) ja mikroelemente ning II lisa C jao 3. jaotises loetletud tooteid, kui nende ravitoime loomaliigi ja haiguse puhul on tõhus;
    - b) kui eespool nimetatud toodete kasutamine haiguse või vigastuse ravimisel osutub ebatõhusaks või tõenäoliselt on ebatõhus ning ravi on vajalik looma kannatuste või vaevuste vältimiseks, siis võib loomaarsti vastutusel kasutada keemiliselt sünteetsitud allopaatilisi veterinaarravimeid või antibiootikume;
    - c) keemiliselt sünteetsitud allopaatiliste veterinaarravimite või antibiootikumide kasutamine haiguste ennetamisel on keelatud.
  - 5.5. Lisaks eespool nimetatud põhimõtetele kehtestatakse järgmised eeskirjad:
    - a) kasvu soodustamiseks või toodangu suurendamiseks mõeldud ainete kasutamine (sealhulgas antibiootikumid, koktsidiostaatikumid ja muud kunstlikud kasvusoodustajad) ning hormoonide või samalaadsete ainete kasutamine paljunemise reguleerimiseks (nt inna esilekutsumine või sünkroonimine) või muul eesmärgil on keelatud. Sellest olenemata võib üksikloomale manustada hormone veterinaarravina;
    - b) lubatud on loomade veterinaarravi ning hoonete, riistade ja sisseade töötlemine, kui see on siseriiklike või ühenduse õigusaktide alusel kohustuslik, kaasa arvatud immunoloogiliste veterinaarravimite kasutamine, kui piirkonnas, kus tootmisüksus asub, on esinevad haigusi.
  - 5.6. Veterinaarravimite kasutamise korral tuleb selgesti registreerida ravimi liik (k.a farmakoloogilised aktiivained), samuti diagnoosi üksikasjad, annused, manustamisviis, ravi kestus ning seaduslik keeluaeg. Kõnealune info tuleb teatavaks teha kontrollivale ametiasutusele või kontrolliasutusele enne elusloomade või loomakasvatussaaduste turustamist mahepõllunduslike toodetena. Ravi saanud loomad tuleb selgesti märgistada, suured loomad ükshaaval, kodulinnud ja väikeloomad ükshaaval või partiidena.
  - 5.7. Keeluaeg loomale tavalistes kasutustingimustes allopaatilise veterinaarravimi manustamise ja sellest loomast mahepõllunduslike toiduainete tootmise vahel peab olema kaks korda nii pikk, kui seadusega ettenähtud keeluaeg, või 48 tundi, kui keeluaega ei ole määratud.
  - 5.8. Välja arvatud juhul, kui on tegemist vaktsineerimisega, parasiitidevastase ravi või liikmesriikide poolt kehtestatud kohustuslike haigustõrjeprogrammidega, mille puhul loomale või loomarühmale tehakse rohkem kui kaks või maksimaalselt kolm keemiliselt sünteetsitud allopaatilise veterinaarravimi või antibiootikumi kuuri aastas (või üle ühe ravikuuri, kui loomade tootliku elutsükli pikkus on alla aasta), ei tohi asjaomaseid loomi või nendest saadud tooteid müüa käesolevale määrusele vastava toodanguna ning loomade suhtes tuleb kehtestada käesoleva lisa 2. jaos ettenähtud üleminekuajad, kui kontrolliv ametiasutus või kontrolliasutus ei otsusta teisiti.
6. **Loomakasvatustavad, loomakasvatussaaduste transport ja identifitseerimine**
    - 6.1. *Loomakasvatustavad*
      - 6.1.1. Põhimõtteliselt peaks mahepõllunduslikult kasvatatud loomade paljundamine põhinema looduslikel meetoditel. Sellele vaatamata on lubatud kunstlik seemendamine. Teised kunstliku paljundamise vormid (nt embüo siirdamine) on keelatud.

▼ **M15**

- 6.1.2. Toiminguid nagu kummipaelte kinnitamine lammaste sabade külge, sabakärpimine, hammaste eemaldamine, noka lühendamine ja sarvede eemaldamine ei tohi mahepõllunduses süstemaatiliselt teha. Kontrollivad ametiasutused või kontrolliasutused võivad siiski anda loa kõnealustest toimingutest mõne tegemiseks turvalisuse tõttu (nt noorloomade sarvede eemaldamine) või kui eesmärgiks on loomade tervise, heaolu või hügieenitingimuste parandamine. Neid toiminguid peab tegema kvalifitseeritud personal looma seisukohalt kõige sobivamas eas nii, et looma kannatused oleksid võimalikult väiksed.
- 6.1.3. Füüsiline kastreerimine on lubatud toodete kvaliteedi ning traditsiooniliste tootmistavade säilitamiseks (lihasead, härjad, kohikuked jne), ent ainult lõike 6.1.2 viimases lauses ettenähtud tingimustel.
- 6.1.4. Loomade loa otsas hoidmine on keelatud. Erandina kõnealusest põhimõttest võib kontrolliv ametiasutus või kontrolliasutus lubada kasutada sellist tava üksikloomade puhul, kui ettevõtja põhjendab, et lõastamine on vajalik turvalisuse või heaolu tõttu ning kestab ainult lühikest aega.
- 6.1.5. Erandina lõikest 6.1.4 võivad kariloomad olla lõastatud hoonetes, mis olid olemas juba enne 24. augustit 2000, kui loomad saavad regulaarselt liikuda ning nende kasvatamisel täidetakse loomade heaolu nõudeid, kindlustades neile nii mugavad allapanuga kohad kui ka individuaalse kohtlemise. Kõnealuse erandi saamiseks on tarvis kontrolliva ametiasutuse või kontrolliasutuse luba ning seda kohaldatakse üleminekuaja suhtes, mis lõpeb 31. detsembril 2010.
- 6.1.6. Peale selle võivad erandkorras väikepõllumajandusettevõtete kariloomad olla lõastatud juhul, kui loomi ei ole võimalik hoida nende käitumistavadele vastavates rühmades, kuid sellisel juhul peavad loomad saama vähemalt kaks korda nädalas karjamaale, uiteväljale või vabajalutusalale. Selle erandi saamiseks on tarvis kontrolliva ametiasutuse või kontrolliasutuse luba ning seda kohaldatakse põllumajandusettevõtjate suhtes, kes täidavad 24. augustini 2000 kehtivaid mahepõllundusliku loomakasvatuse eeskirju või nende puudumise korral liikmesriikides heaks kiidetud või tunnustatud tavanorme.
- 6.1.7. Enne 31. detsembril 2006 esitab komisjon ettekande lõike 6.1.5 sätete rakendamise kohta.
- 6.1.8. Kui loomi kasvatatakse rühmadena, siis oleneb rühma suurus loomade arenguetapist ning asjaomaste liikide käitumisärasustest. Loomade pidamine tingimustes või toidul, mis võib põhjustada aneemiat, on keelatud.
- 6.1.9. Kodulindude minimaalne tapavanus on:
- tibude puhul 81 päeva,
  - kohikukkede puhul 150 päeva,
  - pekingi partide puhul 49 päeva,
  - muskuspartide puhul 70 päeva,
  - isaste muskuspartide puhul 84 päeva,
  - sinikaelpartide puhul 92 päeva,
  - pärlikanade puhul 94 päeva,
  - kalkunite ja rösthanede puhul 140 päeva.
- Tootjad, kes ei rakenda kõnealuseid minimaalseid tapaaegu, peavad kasvatama aeglase kasvuga liine.
- 6.2. *Transport*
- 6.2.1. Loomade transportimine peab toimuma loomadele võimalikult vähe stressi põhjustaval viisil ning kooskõlas riigi või ühenduse kehtivate õigusaktidega. Peale- ja mahalaadimine peab toimuma ettevaatlikult ning elektrilisi stimulaatoreid kasutamata. Allopaatiliste rahustite kasutamine enne transportimist või transportimise ajal on keelatud.
- 6.2.2. Tapmise eel ja ajal tuleb loomi kohelda minimaalset stressi tekitaval viisil.

▼ **M15**

- 6.3. *Loomakasvatustoodangu identifitseerimine*
- 6.3.1. Elusloomade ja loomakasvatustoodangu identifitseerimine peab toimuma kõigil tootmis-, ettevalmistamis-, transpordi- ja turustamisetapidel.
7. **Sõnnik**
- 7.1. Direktiivis 91/676/EMÜ ⁽¹⁾ kindlaksmääratud põllumajandusettevõttes kasutatava laudasõnniku koguhulga lämmastikusisaldus ei tohi eespool mainitud direktiivi III lisas kindlaksmääratud koguse alusel olla üle 170 kg kasutatava põllumajandusmaa hektari kohta aastas. Vajaduse korral vähendatakse loomade tihedust, et eespool nimetatud piirmäära mitte ületada.
- 7.2. Eespool nimetatud sobiva loomkoormuse määramiseks teevad liikmesriikide pädevad asutused VII lisas esitatud arvandmetele toetudes kindlaks need loomakasvatustootmisüksused, kus mitmesuguste loomaliikide pidamisel kasutatakse sõnnikut, mis sisaldab 170 kg lämmastikku põllumajandusmaa hektari kohta aastas.
- 7.3. Liikmesriigid teevad komisjonile ja teistele liikmesriikidele teatavaks kõik kõnealustest arvandmetest kõrvalekaldumised ning esitavad nende muudatuste põhjendused. See nõue on seotud ainult loomade maksimaalse arvu väljaarvutamisega tagamaks, et ei ületataks piirmäära, mille kohaselt peab laudasõnnik sisaldama 170 kg lämmastikku hektari kohta aastas. See ei piira 8. jaos ning VIII lisas ettenähtud loomade tihedust, mille puhul peetakse silmas loomade tervislikku seisundit ja üldist heaolu.
- 7.4. Mahepõllundusettevõttes võivad mahepõllunduslikult toodetud sõnniku jagamisel teha koostööd ► **M22** üksnes ◀ teiste majandite ja ettevõtjatega, kes täidavad käesolevas määruses ettenähtud eeskirju. Sõnniku ülemmäär 170 kg lämmastikku kasutatava põllumajandusmaa ühe hektari kohta aastas arvutatakse kõigi eespool nimetatud koostöös osalevate mahepõllundustootmisüksuste põhjal.
- 7.5. Liikmesriigid võivad kehtestada lõigetes 7.1-7.4 kindlaksmääratud piirmääradest väiksemad määrad, arvesse võttes asjaomase piirkonna iseärasusi, muude lämmastikväetiste kasutamist kõnealuses piirkonnas ning mullast taimedesse minevat lämmastikku.
- 7.6. Sõnniku hoidlad peavad olema võimsusega, et oleks välistatud vee reostumine otsese voolamise või lekke ja pinnasesse imbumise kaudu.
- 7.7. Et kindlustada väetisevarude arukat majandamist, peab selliste sõnnikuhooldlate võimsus olema suurem kui ladustamisvõimsus, mis on vajalik aasta kõige pikemal perioodil, kui sõnniku laotamine ei ole asjakohane (vastavalt liikmesriikide headele põllumajandustavadele) või juhul, kui sõnniku laotamine on keelatud, sest tootmisüksus asub nitraaditundlikuks tunnistatud maa-alal.
8. **Vabaalad ja laudad**
- 8.1. *Üldpõhimõtted*
- 8.1.1. Laudatingimused peavad vastama loomade bioloogilistele ja etoloogilistele vajadustele (nt vajaliku liikumisvabaduse ja mugavusega seotud käitumistavadele). Toit ja vesi peavad olema loomadele kergesti kättesaadavad. Hoone soojustus, küte ja ventilatsioon peavad tagama, et õhuringlus, tolmu- ja niiskussisaldus, temperatuur, suhteline õhuniiskuse ja gaasisaldus püsib tasemel, mis ei kahjusta loomade tervist. Hoonel peab olema piisav loomulik õhuvahetus ning piisavalt päevavalgust.
- 8.1.2. Vabaalad, vabajalutus- või uiteväljad peavad kohalikest ilmastikutingimustest ning karja tõulistest iseärasustest olenevalt pakkuma vajaduse korral piisavat kaitset vihma, tuule, päikese ja äärmuslike temperatuuride eest.
- 8.2. *Loomade tihedus ja ülekarjatamisest hoidumine*
- 8.2.1. Loomade pidamine laudas ei ole kohustuslik sellistes piirkondades, kus ilmastikutingimused võimaldavad loomi väljas pidada.
- 8.2.2. Loomade tihedus hoonetes peab kindlustama loomadele mugavuse ja üldise heaolu, mis eelkõige sõltub loomaliigist, tõust ning loomade

(1) EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1.

▼ **M15**

vanusest. Arvestada tuleb ka loomade käitumistavasid, mis sõltuvad eelkõige loomarühma suurusest ning loomade soost. Optimaalse loomade tihedusega taotletakse loomade üldist heaolu, jättes neile piisavalt ruumi vabalt seista, kergesti lamama heita, end ümber pöörata, puhastada, võtta kõiki loomupäraseid asendeid ja teha kõiki loomulikke liigutusi, nagu sirutused ja tiibade lehvitamine.

8.2.3. Lautade ja vabajalutusalaade minimaalne pindala ja muud eri liiki ja eri omadustega loomade pidamistingimused on ette nähtud VIII lisas.

8.2.4. Karjamaal, muul rohumaal, nõmmemaal, märgalal, nõmmel ja muus poollooduslikus keskkonnas peab laudaväline loomade tihedus olema piisavalt väike, et ei tekiks pinnase sõtkumist ja taimkatte ülekarjajamist.

8.2.5. Laudad, sulud, seadmed ja riistad peavad olema nõuetekohaselt puhastatud ja desinfitseeritud, et vältida nakkuste levikut ning haigusekandjate tekkimist. Loomapidamishoonete ja sisseseade puhastamiseks ja desinfitseerimiseks tohib kasutada ainult II lisa E jaos loetletud tooteid. Väljaheide, uriin ning söömata jäänud või mahapudenenuid toid tuleb eemaldada nii sageli kui vaja, et võimalikult vähendada lõhna tekkimist ning vältida putukate või näriliste siginemist. Putukate ja muude kahjurite kõrvaldamiseks loomapidamishoonetest ja sisseseadest tohib kasutada ainult II lisa B jao 2. jaotises loetletud tooteid.

8.3. *Imetajad*

8.3.1. Kui lõikes 5.3 ei ole ette nähtud teisiti, peavad kõik imetajad pääsema karjamaale, vabajalutusalaale või uiteväljale, mis võib olla osaliselt kaetud, ning nendel peab alati olema võimalus kõnealuseid alasid kasutada, kui looma tervislik seisund, ilmastikutingimused ja pinnase seisund seda võimaldavad ning kui loomade spetsiifilisi terviseprobleeme käsitlevad ühenduse või siseriiklikud nõuded seda võimaldavad. Taimtoidulised peavad karjamaale pääsema alati, kui tingimused seda võimaldavad.

8.3.2. Juhul kui taimtoidulised pääsevad karjamaale karjatamisajal ning kui talvine laudasüsteem võimaldab loomadele piisavalt liikumisvabadust, võib loobuda kohustusest lasta loomi talvekuudel vabajalutusalaadele või uiteväljadele.

8.3.3. Lõike 8.3.1 viimasest lausest olenemata peavad üle aasta vanused pullid pääsema karjamaale või vabajalutusalaale või uiteväljale.

8.3.4. Erandina lõikest 8.3.1 võib veiste, sigade ja lammaste lõplik nuumamine lihatootmise eesmärgil toimuda sisetingimustes, kui laudasoleku aeg ei moodusta üle ühe viiendiku looma elueast, kuid laudaperiood ei tohi ühelgi juhul olla pikem kui kolm kuud.

8.3.5. Lauda põrand peab olema sile, kuid mitte libe. Vähemalt pool põranda üldpinnast peab olema jäik, st mitte rest- või võrkpõrand.

8.3.6. Laudas peab olema mugav, pehme ja kuiv lebamis-/puhkekoht, mis on piisava suurusega ja jäiga konstruktsiooniga, mitte võrkpõrandaga. Puhkepaigas peab olema avar ja kuiv, allapanuga lebamiskoht. Allapanu peab koosnema põhust või muust nõuetekohasest looduslikust materjalist. Allapanu võib parendada ja rikastada mineraalainetega, mille kasutamine väetisena on II lisa A jao alusel mahepõllumunduslikus tootmises lubatud.

8.3.7. Kõik vasikakasvatusega tegelevad põllumajandusettevõtted peavad alates 24. augustist 2000 erandita täitma direktiivi 91/629/EMÜ vasikate kaitse miinimumnõuete sätestamise kohta. (1) Üle ühe nädala vanuste vasikate pidamine eraldi latrites on keelatud.

8.3.8. Kõik seakasvatusega tegelevad põllumajandusettevõtted peavad alates 24. augustist 2000 täitma nõukogu direktiivi 91/630/EMÜ sigade kaitse miinimumnõuete sätestamise kohta. (2) Kuid emiseid tuleb kasvatada rühmades, välja arvatud tiinuse lõppjärgus ja imetamise ajal. Põrsaid ei tohi pidada ülestikku asetatud sulgudes ega põrsapuurides. Jalutuskohtades peavad loomad saama ekskrementeerida ja tuhnida. Tuhnimiseks võib kasutada mitmesuguseid substraate.

(1) EÜT L 340, 11.12.1991, lk 28. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 97/2/EÜ (EÜT L 25, 28.1.1997, lk 24).

(2) EÜT L 340, 11.12.1991, lk 33.

▼ **M15**

- 8.4. *Kodulinnud*
- 8.4.1. Kodulinde peab kasvatama vabaaladel, neid ei tohi puuris pidada.
- 8.4.2. Veelinnud peavad pääsema ojasse, tiiki või järve, kui ilmastikutingimused seda lubavad, et looma heaolu- ja hügieeninõuded oleksid täidetud.
- 8.4.3. Kõik kodulinnukasvatustes kasutatavad hooned peavad vastama järgmistele miinimumnõuetele:
- vähemalt kolmandik põrandapinnast peab olema jäik, st mitte rest- või võrkpõrand, ning kaetud õlgedest, puulaastudest, liivast või turbast allapanuga,
  - munakanade mõeldud linnukasvatushoonetes peab piisavalt suurt osa kanadele mõeldud põrandapinnast saama kasutada lindude väljaheite kogumiseks,
  - lindudel peavad olema õrred, mille mõõtmed ja arv vastavad VIII lisas ettenähtud linnurühma suurusele ja lindude suurusele,
  - lindudel peavad olema nende suurusele vastavate mõõtmetega sisse- ja väljapääsuluugid, mille üldpikkus peab olema vähemalt neli meetrit linnukasvatushoone iga 100 m² kohta,
  - ühes linnukasvatushoones tohib olla kuni:
    - 4 800 tibu,
    - 3 000 munakana,
    - 5 200 pärlkana,
    - 4 000 emast muskusparti või pekingi parti või 3 200 isast muskusparti või pekingi parti või teisi parte,
    - 2 500 kohikukke, hane või kalkunit,
  - lihatootmiseks ettenähtud linnukasvatushoonete üldpindala ei tohi iga tootmisüksuse puhul olla üle 1 600 m².
- 8.4.4. Munakanade pidamisel võib päevavalgusele lisaks kasutada kunstlikku valgustust kuni 16 tunnise valge aja tagamiseks nii, et öine pidev puhkeaeg, mil kunstlikku valgustust ei kasutata, on vähemalt kaheksa tundi.
- 8.4.5. Kodulinnud peavad alati, kui ilmastikutingimused seda lubavad, olema vabaalal, võimaluse korral vähemalt kolmandiku oma elueast. Kõnealused vabaalad peavad olema põhiliselt taimestikuga kaetud, kaitserajatistega varustatud ning võimaldama loomadel kergesti pääseda nõuetekohase arvu joogi- ja söödakünade juurde.
- 8.4.6. Tervishoiunõuete kohaselt peavad pärast iga kodulinnupartii üleskasvatamist jääma hooned tühjaks. Selle aja jooksul tuleb hooned ja sisseseade puhastada ning desinfitseerida. Peale selle tuleb pärast iga kodulinnupartii üleskasvatamist lasta vabaaladel puhata, et taimestik saaks taastuda ning tervishoiunõuete tõttu. Liikmesriigid määravad kindlaks aja, mille jooksul ei tohi vabaalasad kasutada ning informeerivad oma otsusest komisjoni ning teisi liikmesriike. Kõnealused nõuded ei kehti väikese arvu kodulindude suhtes, keda ei peeta vabaaladel ning kes saavad terve päeva vabalt ringi liikuda.

▼ **M38**

- 8.4.7. Olenemata punktide 8.4.2 ja 8.4.5 sätetest, võib kodulinde hoida hoones, kui piirangutega, sealhulgas ühenduse õiguse alusel inimeste ja loomade tervise kaitsmiseks võetud veterinaarpiirangutega, keelatakse kodulindude juurdepääs uiteväljadele või piiratakse seda.

Kui kodulinde hoitakse hoones, peab neil olema alaline juurdepääs piisavale kogusele koresöödale ja sobivatele materjalidele, et rahuldada kodulindude etoloogilisi vajadusi.

Komisjon uurib käesoleva lõike kohaldamist eelkõige loomade heaolu nõuete osas hiljemalt 15. oktoobril 2006.

▼ **M15**

- 8.5. *Loomapidamishoonetega seotud üldine erand*
- 8.5.1. Erandina lõigetes 8.3.1, 8.4.2, 8.4.3 ja 8.4.5 ettenähtud nõuetest ning VIII lisas ettenähtud loomkoormusest võivad liikmesriikide pädevad asutused anda loa erandite saamiseks kõnealustes lõigetes ja VIII lisas ettenähtud nõuetest üleminekuajaks, mis lõpeb 31. detsembril 2010. Kõnealust erandit saab kohaldada ainult nende loomakasvatustootmisüksuste suhtes, mille olemasolevad hooned on ehitatud enne 24. augustit 1999 ning kui võrd need loomakasvatushooned vastavad enne kõnealust kuupäeva kehtinud mahepõllumenduslikku loomakasvatust käsitlevatele siseriiklikele normidele või nende puudumise korral liikmesriikides heaks kiidetud või tunnustatud tavanormidele.
- 8.5.2. Kõnealust erandit kasutavad ettevõtjad esitavad kontrollivale ametiasutusele või kontrolliasutusele meetmete kava, mille alusel tagatakse käesoleva määruse sätete täitmine pärast erandi lõppemist.
- 8.5.3. Enne 31. detsembril 2006 koostab komisjon ettekande lõike 8.5.1 sätete rakendamise kohta.

C. MESINDUS JA MESINDUSSAADUSED**1. Üldpõhimõtted**

- 1.1. Mesindus on tähtis tegevusala, mis mesilaste abil toimuva tolmeldamise kaudu soodustab keskkonnakaitset ning põllumajanduslikku ja metsatööstuslikku tootmist.
- 1.2. Mesindustoodete mahepõllumenduslik kvaliteet oleneb suurel määral tarude hooldustavast ja keskkonna seisundist. Kvaliteet sõltub ka mesindustoodete vurritamise-, töötlemise- ja hoiutingimustest.
- 1.3. Kui ettevõtjal on ühes piirkonnas mitu mesindusüksust, siis peavad kõik üksused täitma käesolevas määruses ettenähtud nõudeid. Erandina sellest põhimõttest tohib ettevõtjal olla üksusi, mis ei vasta käesoleva määruse sätetele, juhul kui täidetakse kõiki käesolevas määruses esitatud nõudeid, välja arvatud lõikes 4.2 ettenähtud mesilaste asukoha valikut käsitlevad sätted. Sellisel juhul ei saa toodet müüa mahepõllumendusliku tootena.

2. Üleminekuajad

- 2.1. Mesindustooteid võib mahepõllumendusmeetodile viidates müüa ainult juhul, kui käesolevas määruses ettenähtud eeskirju on täidetud vähemalt aasta jooksul. Üleminekuaja jooksul tuleb vaha asendada vastavalt lõikes 8.3 ettenähtud nõuetele.

3. Mesilaste päritolu

- 3.1. Tõu valiku puhul tuleb arvesse võtta mesilaste kohanemisvõimet kohalike tingimustega, nende elujõulisust ning vastupanuvõimet haigustele. Eelistada tuleks *Apis mellifera* Euroopa rasse ja nende kohalikke ökotüüpe.
- 3.2. Mesilad moodustatakse mesilasperede jagamisel või sülemite või tarude ostmisel käesoleva määruse sätetele vastavatest üksustest.
- 3.3. Esimese erandina võib kontrolliva ametiasutuse või kontrolliasutuse loal mahepõllumundustootmisele üle viia need tootmisüksuse mesilad, mis ei vasta käesolevas määruses ettenähtud eeskirjadele.
- 3.4. Teise erandina võib 24. augustil 2002. aastal lõppeva üleminekuaja jooksul osta sülemeid mesinikelt, kelle toodang ei vasta käesolevale määrusele, kui üleminekuaja eeskirjades ei ole ette nähtud teisiti.
- 3.5. Kolmanda erandina, ning juhul kui üleminekuaja eeskirjades ei ole ette nähtud teisiti, annavad kontrollivad ametiasutused või kontrolliasutused loa mesilate taastamiseks, kui käesolevale määrusele vastavaid mesilaid ei ole saada mesilaste kõrge suremuse tõttu tervislikust seisundist või katastroofilukorrast tingitud põhjustel.
- 3.6. Neljanda erandina võib mesilate uuendamiseks mahepõllumundustootmisüksusesse tuua aastas 10 % selliseid mesilasemasid ja sülemeid, mis ei vasta käesolevale määrusele, kui mesilasemad ja sülemid paigutatakse tarudesse, mille kärjed või kärjepõhjad on pärit mahepõllumundustootmisüksustest. Sellisel juhul ei kohaldata üleminekuajaga.

▼ **M15****4. Mesilate asukoht**

- 4.1. Liikmesriigid võivad kindlaks määrata piirkonnad või maa-alad, kus ei tohi tegelda käesolevale määrusele vastava mesindusega. Mesinik annab kontrollivale ametiasutusele või kontrolliasutusele asjakohases mõõtkavas kaardi, millele on vastavalt III lisa A1 jao 2. jaotise esimesele taandele märgitud tarude asukohad. Kui sellised piirkonnad ei ole kindlaks määratud, peab mesinik esitama kontrollivale ametiasutusele või kontrolliasutusele asjakohased dokumendid ja tõendusmaterjali, vajaduse korral ka nõuetekohased analüüsid, mille kohaselt tema mesilasperede kasutusala vastavad käesolevas määruuses ettenähtud tingimustele.
- 4.2. Mesila asukoht peab:
- tagama mesilastele küllaldaselt looduslikke nektari-, lehemee- ja õietolmuallikaid ning pääsu vee juurde;
  - olema paigas, mida kolme kilomeetri raadiuses ümbritsevad nektari- ja õietolmuallikad koosnevad põhiliselt käesoleva määruuse artiklis 6 ja I lisas ettenähtud nõuetele vastavalt kasvatatud mahepõllanduskultuuridest ja/või looduslikest taimedest ning kultuuridest, mis ei vasta käesoleva määruuse sätetele, kuid mida on töödeldud keskkonda vähe mõjutavate meetoditega, näiteks määruuse (EMÜ) nr 2078/92 ⁽¹⁾ raames kavandatud programmides kirjeldatud meetoditega, mis ei saa märkimisväärselt mõjutada mesindussaaduste mahepõllanduslikku kvaliteeti;
  - olema piisavalt kaugel kõigist mittepõllumajanduslikest tootmisallikatest, mis võivad tekitada reostust, näiteks linnakeskustest, kiirteedest, tööstuspiirkondadest, prügilatest, jäätmete põletusseadistest. Kontrollivad ametiasutused ja kontrolliasutused peavad kindlaks määrama selle nõude täitmist tagavad meetmed.

Eespool märgitud nõuded ei kehti piirkondade suhtes, kus ei toimu õitsemist või kui tarud on puhkeolekus.

5. Sööt

- 5.1. Tootmisperioodi lõpus tuleb tarudesse jätta talvitamiseks piisav mee- ja õietolmuvaru.
- 5.2. Mesilasperede lisaõõtmine on lubatud ainult juhul, kui erakorralised ilmastikutingimused ohustavad mesilasperede säilimist. Lisaõödana kasutatakse mahepõllanduslikku mett, mis on eelistatavalt pärit samast tootmisüksusest.
- 5.3. Esimese erandina lõikest 5.2 võivad liikmesriikide pädevad asutused anda loa mahepõllandusliku mee asemel mahepõllandusliku suhkrulahuse või melassi kasutamiseks lisaõödana, eelkõige juhul, kui seda nõuavad mee kristalliseerumist mõjutavad ilmastikutingimused.
- 5.4. Teise erandina võib kontrolliv ametiasutus või kontrolliasutus anda loa käesoleva määruusega hõlmamata suhkrusuurupi, suhkrumelassi või mee kasutamiseks täiendsõödana üleminekuaja jooksul, mis lõpeb 24. augustil 2002.
- 5.5. Mesila päevikusse kantakse järgmine info lisaõõtmise kohta: sööda liik, kuupäevad, kogused ning mesilaspered, kus seda on kasutatud.
- 5.6. Lõigetes 5.1—5.4 nimetatata söötasid ei tohi käesolevale määrusele vastavas mesinduses kasutada.
- 5.7. Lisaõõta võib kasutada ainult ajavahemikul pärast viimast meesaaki ja viisteist päeva enne nektari või lehemee järgmise korjeaja algust.
- 6. Haiguste ennetamine ja veterinaarravi**
- 6.1. Haiguste ennetamisel mesinduses võetakse aluseks järgmised põhimõtted:
- asjakohaste vastupanuvõimeliste rasside valik;
  - haigustele vastupanuvõime suurendamise ning nakkuste ennetamise meetmed, näiteks mesilasemade korrapärane uuendamine, tarude korrapärane kontrollimine terviseprobleemide avastamiseks, lese-

⁽¹⁾ EÜT L 215, 30.7.1992, lk 85. Määrust on viimati muudetud määruusega (EÜ) nr 2772/95 (EÜT L 288, 1.12.1995, lk 35).

▼ **M15**

- haudmete kontrollimine tarudes, inventari ja seadmete korrapärane desinfitseerimine, saastunud inventari või allikate hävitamine, mesilasvaha korrapärane uuendamine ning piisav õietolmu- ja meevaru.
- 6.2. Kui mesilaspered jäävad kõigist eespool nimetatud ennetusmeetmetest hoolimata haigeks või saavad nakkuse, siis tuleb neid viivitamata ravida ning vajaduse korral paigutada territoriaalselt eraldatud mesilatesse.
- 6.3. Veterinaarravimite kasutamine käesolevale määrusele vastavas mesinduses toimub järgmistele põhimõtete kohaselt:
- veterinaarravimeid võib kasutada liikmesriigis üldiselt lubatud koguses vastavalt ühenduse asjakohastele sätetele või ühenduse õigusaktidega kooskõlas olevatele siseriiklikele sätetele;
  - taimravitooteid ja homöopaatilisi ravimeid eelistatakse keemiliselt sünteetisid allopaatilistele ravimitele, kui nende ravitoime on kavandatud ravitingimustes tõhus;
  - kui eespool nimetatud toodete kasutamine osutub haiguse või nakkuse tõrjumisel ebatõhusaks või on tõenäoliselt ebatõhus ja tekib mesilasperede hävimise oht, võib veterinaararsti või liikmesriigi teiste volitatud isikute vastutusel kasutada keemiliselt sünteetisid allopaatilisi ravimeid, ilma et see piiraks punktides a ja b kehtestatud põhimõtteid;
  - keemiliselt sünteetisid allopaatiliste ravimite kasutamine ennetusravis on keelatud;
  - piiramata punktis a kehtestatud põhimõtet, võib *Varroa jacobsoni*-ganakatumise puhul kasutada sipelghapet, piimhapet, äädikhapet ja oblikhapet ning järgmisi aineid: mentooli, tümooli, eukalüptooli ja kamprit.
- 6.4. Peale eespool nimetatud põhimõtete on lubatud siseriiklike või ühenduse õigusaktide alusel kohustuslik veterinaarravi või tarude, kärgede jms töötlemine.
- 6.5. Kui mesilasperede ravimiseks kasutatakse keemiliselt sünteetisid allopaatilisi ravimeid, tuleb ravitavad mesilaspered paigutada territoriaalselt eraldatud mesilatesse ning kogu mesilasvaha asendada käesolevas määruses ettenähtud tingimustele vastava vahaga. Seejärel kehtestatakse kõnealuste mesilasperede suhtes aastane üleminekuage.
- 6.6. Eelmises lõikes ettenähtud nõuded ei kohaldata lõike 6.3 punktis e mainitud toodete suhtes.
- 6.7. Veterinaarravimite kasutamise korral tuleb selgesti registreerida ravimi liik (k.a farmakoloogiline toimeaine), samuti diagnoosi üksikasjad, annused, manustamisviis, ravi kestus ja seaduslik keeluaeg ning sellest tuleb teatada kontrollivale ametiasutusele või kontrolliasutusele enne toodete turustamist mahepõllundusliku toodanguna.
- 7. Mesindusvõtted ja identifitseerimine**
- 7.1. Mesilaste hävitamine kärgedes mesindussaaduste kogumisel on keelatud.
- 7.2. Mesilaste kõndistamine, näiteks emamesilaste tiibade kärpimine, on keelatud.
- 7.3. Emamesilase asendamine vana emamesilase surmamise teel on lubatud.
- 7.4. Lesehaudme hävitamine on lubatud ainult *Varroa jacobsoni*-ga nakatumise korral.
- 7.5. Keemiliste sünteetiliste repellentide kasutamine mee kogumise ajal on keelatud.
- 7.6. Mesila asukoht ning tarude märgistamisandmed peavad olema registreeritud kantud. Kontrollivat ametiasutust või kontrolliasutust tuleb informeerida mesilate üleviimisest teise kohta kontrolliva ametiasutuse või kontrolliasutusega kokkulepitud aja jooksul.
- 7.7. Eriilise hoolega tuleb tagada mesindussaaduste nõuetekohane vurrimine, töötlemine ja hoiustamine. Kõik kõnealuste nõuete täitmiseks võetavad meetmed tuleb kanda registrisse.

▼M15

- 7.8. Pesakorpu eemaldamised ja meevurritamistoimingud tuleb kanda mesila päevikusse.
8. **Tarude ja mesindusinventari omadused**
- 8.1. Tarud peavad olema põhiliselt looduslikust materjalist, mis ei tekita keskkonna või mesindussaaduste saastamise ohtu.
- 8.2. Välja arvatud lõike 6.3 punktis e mainitud tooted, võib tarudes kasutada ainult looduslikke saadusi nagu taruvaik, vaha ja taimeõlid.
- 8.3. Mesilasvaha uute kärjepõhjade valmistamiseks peab tulema mahepõllundustootmisüksusest. Erandina, eelkõige uute rajatiste puhul või üleminekuaja jooksul, võib kontrolliv ametiasutus või kontrolliasutus erandolukorras, kui mahepõllunduslikku vaha ei ole turul saada, anda loa sellise vaha kasutamiseks, mis ei ole pärit mahepõllundustootmisüksustest, tingimusel et see on kaanetisvaha.
- 8.4. Lesehauet sisaldavaid kärgeid ei tohi meevurritamisel kasutada.
- 8.5. Inventari (kärjeraamid, tarud ja kärjed) kaitsmiseks eelkõige kahjurite eest on lubatud kasutada ainult II lisa B jao 2. jaotises loetletud asjakohaseid tooteid.
- 8.6. Füüsikaline töötlemine näiteks auru või lahtise tulega on lubatud.
- 8.7. Mesinduses kasutatavate inventari, hoonete, seadmete, riistade või toodete puhastamiseks ja desinfitseerimiseks on lubatud kasutada ainult II lisa E jaos loetletud asjakohaseid aineid.

▼ M7II LISA
A. JAGU▼ M12

Väetised ja mullaomaduste parandajad

▼ M17

Kõiki tooteid hõlmavad üldtingimused:

- kasutatakse ainult I lisa sätete kohaselt,
- kasutatakse ainult toodet kasutava liikmesriigi asjaomaste toodete turuleviimist ja kasutamist käsitlevate, kõnealuse liikmesriigi põllumajanduses üldiselt kehtivate õigusaktide alusel.

▼ M7

Nimetus	Kirjeldus, koostisele esitatavad nõuded, kasutustingimused
Liittooted või ainult järgmisi aineid sisaldavad tooted:	
— Laudasõnnik	Virtsa ja taimse päritoluga ainete (allapanu) segust koosnevad tooted Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus Teatada loomaliigid Pärit ekstensiivsest loomakasvatusest, ainult nõukogu määruse (EMÜ) nr 2328/91 (¹) artikli 6 lõike 4 tähenduses, viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 3669/93 (²)
— Kuivatatud laudasõnnik ja kuivatatud linnusõnnik	Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus Teatada loomaliigid Pärit ekstensiivsest loomakasvatusest ja ainult määruse (EMÜ) nr 2328/91 artikli 6 lõike 4 tähenduses
— Kompostitud virts, k. a linnusõnnik ja laudasõnniku kompost	Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus Teatada loomaliigid Tööstuslikust loomakasvatusest pärineva toote kasutamine keelatud
— Vedel virts (läga, uriin jne)	Kasutamine pärast kontrollitud kääritamist ja/või asjakohast lahjendamist Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus Teatada loomaliigid Tööstuslikust tootmisest pärinev toode keelatud
▼ <u>M20</u>	
— Kompostitud või muul viisil kääritatud majapidamisjäätmed	Eraldi kogutud majapidamisjäätmetest saadud toode, mida on kompostitud või biogaasi saamiseks anaeroobselt kääritatud Üksnes taimsed ja loomsed majapidamisjäätmed Toodetud suletud ja järelevalvatavas kogumissüsteemis, mille liikmesriik on heaks kiitnud Suurimad sisaldused milligrammides kuivaine kilogrammi kohta: kaadmium: 0,7; vask: 70; nikkel: 25; plii: 45; tsink: 200; elavhõbe: 0,4; kroom (kokku): 70; kroom (VI): 0 (³) Järelevalveasutuse tunnustatud otstarve ▶ <u>M37</u> ◀

▼ **M20**

Nimetus	Kirjeldus, koostisele esitatavad nõuded, kasutustingimused
▼ M7	
— Turvas	Kasutamiseks üksnes aianduses (kõõgiviljanduses, lillekasvatases, puuviljeluses, puukoolis)
▼ M12	
— Savid (nt perliit, vermikliit jne)	
▼ M7	
— Seenekasvatuse jäätmed	Esialgse substraadi koostis peab piirduma ainult käesoleva loetelu toodetega
— Putukate ja usside väljaheidete (ussikompost)	
— Guano	Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus
▼ M20	
— Taimsete ainete kompostitud või muul viisil kääritatud segu	Taimsete ainete segust saadud toode, mida on kompostitud või biogaasi saamiseks anaeroobselt kääritatud Järelevalveasutuse tunnustatud otstarve
▼ M7	
<ul style="list-style-type: none"> — Järgmised loomsed saadused ja kõrvalsaadused: <ul style="list-style-type: none"> — verejahu — sõrajahu — sarvejahu — kondijahu või želatüünisisalduseta kondijahu ▶ M17 ← — kalajahu — lihajahu — sule- ja karvajahu, jahvatatud karusnaha- ja nahatükid — vill — karusnahk 	Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus
<ul style="list-style-type: none"> — karvad — piimasaadused 	▶ M12 Maksimaalne kroom (VI) sisaldus kuivaine milligrammides kilogrammi kohta: 0 ⁽³⁾ ◀
<ul style="list-style-type: none"> — Väetistena kasutatavad taimsed saadused ja kõrvalsaadused (nt õlikoogijahu, kakaobade kestad, linnaseidud jne) 	
<ul style="list-style-type: none"> — Merevetikad ja merevetikatooted 	▶ M12 Saadud otse järgmiste meetodite abil: <ul style="list-style-type: none"> i) füüsiline töötlemine, k.a dehüdraatimine, külmutamine ja jahvatamine; ii) ekstraheerimine vees või happe ja/või leelise lahuses; iii) kääritamine; vajatakse kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse kinnitust. ◀

▼ **M7**

Nimetus	Kirjeldus, koostisele esitatavad nõuded, kasutustingimused
— Saepuru ja puidulaastud	Pärast langetamist keemiliselt töötlemata puu
— Puukoorekompost	Pärast langetamist keemiliselt töötlemata puu
— Puutuhk	Pärast langetamist keemiliselt töötlemata puust
— Looduslik fosfaat	Toode määratletud nõukogu direktiivis 76/116/EMÜ, (⁴)muudetud direktiiviga 89/284/EMÜ (⁵) Sisaldab kuni 90 mg kaadmiumi 1 kg P205 kohta
— Alumiiniumisisaldusega kaltsiumfosfaat	Toode määratletud direktiivis 76/116/EMÜ, muudetud direktiiviga 89/284/EMÜ Sisaldab kuni 90 mg kaadmiumi 1 kg P205 kohta Kasutamiseks üksnes leeliselisel pinnasel (pH > 7,5)
— Toomasräbu	Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus
— Töötlemata kaalisool (nt kainiit, sülviiin)	Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus

▼ **M17**

— Kaaliumsulfaat, võib sisaldada magneesiumsoola	Toode, mis on saadud töötlemata kaalisoolast füüsikalise ekstraheerimismenetluse abil ning Võib sisaldada ka magneesiumsooli
--	--

▼ **M7**

— Destilleerimisjääk ja destilleerimisekstrakt	Välja arvatud ammooniumdestillaat
— Looduslik kaltsiumkarbonaat (nt kriit, mergel, jahvatatud lubjakivi, lubivetikatest lubiväetis (maärl), fosfaatkriit)	
— Looduslik magneesium- ja kaltsiumkarbonaat (nt magneesiumkriit, jahvatatud dolomiit)	Ainult loodusliku päritoluga Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus
— Magneesiumsulfaat (nt kiseriit)	
— Kaltsiumkloriidi lahus	Õunapuulehtede töötlemiseks kaltsiumivaeguse puhul Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus
— Kaltsiumsulfaat (kips)	Toode määratletud direktiivis 76/116/EMÜ, muudetud direktiiviga 89/284/EMÜ Ainult loodusliku päritoluga

▼ **M20**

— Suhkrutootmisel tööstuslik lubi	tekkiv Järelevalveasutuse tunnustatud otstarve
-----------------------------------	--

▼ **M20**

Nimetus	Kirjeldus, koostisele esitatavad nõuded, kasutustingimused
▼ M33	
— Vaakummeetodil soola tootmisel tekkiv tööstuslik lubi	Mägedes leiduvatest soolajärvedest vaakummeetodil soola tootmise kõrvalprodukt Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus
▼ M7	
— Looduslik väävel	Toode määratletud direktiivis 76/116/EMÜ, muudetud direktiiviga 89/284/EMÜ Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus
— Mikroelemendid	Direktiiviga 89/530/EMÜ ⁽⁶⁾ hõlmatavad mikroelemendid Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus
— Naatriumkloriid	Ainult kivisool Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse poolt kinnitatud vajadus
— Kivijahu	

(1) EÜT L 218, 6.8.1991, lk 1.

(2) EÜT L 338, 31.12.1993, lk 26.

► **M12** ⁽³⁾ Määramispiir. ◀

(4) EÜT L 24, 30.1.1976, lk 21.

(5) EÜT L 111, 22.4.1989, lk 34.

(6) EÜT L 281, 30.9.1989, lk 116.

▼ **M15**

B. PESTITSIIDID

1. **Taimekaitsevahendid**▼ **M12**

Üldtingimused, mis hõlmavad kõiki järgmistest toimeainetest koosnevaid või kõnealuseid toimeaineid sisaldavaid tooteid:

- kasutamine I lisa sätete kohaselt,
- kasutamine ainult toodet kasutavas liikmesriigis kohaldatavate taimkaitsetooteid käsitlevate õigusaktide erisätete kohaselt (vajaduse korral (*)).

I. **Taimse või loomse päritoluga ained**▼ **M17**

Nimetus	Kirjeldus; koostisele esitatavad nõuded; kasutustingimused
Asadiraktiin, ekstraheeritud <i>Azadirachta indica</i> 'st (sirelmeelia)	Insektitsiid; vajalik kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse luba.
▼ M12	
(*)Mesilasvaha	Lõikehaavade peitsimisvahend.
Želatiin	Insektitsiid

(*) liikmesriikides ei loeta tooteid märgisega taimkaitsetoode hulka ja nende suhtes ei kohaldata taimkaitsetooteid hõlmavaid õigusakte.

▼ **M12**

Nimetus	Kirjeldus; koostisele esitatavad nõuded; kasutustingimused
(*)Hüdrolüüsitud valgud	Atraktant; ainult kasutusloa alusel koos muude käesoleva II lisa B jao toodetega.
Letsitiin	Fungitsiid
Tõmmis (vesilahus) <i>Nicotiana tabacumi</i> liikidest (vesilahus)	Insektitsiid; ainult lehetäide vastu subtroopiliste viljapuude (nt apelsinipuud, sidrunipuud) ja troopiliste kultuuride puhul (nt banaanid); kasutada ainult vegetatsiooniperioodi alguses; vajab kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse kinnitust; ainult ajavahemikul kuni 31. märtsini 2002.
Taimeõlid (nt piparmündiõli, männiõli, kõõmneõli).	Insektitsiid, akaritsiid, fungitsiid ja idanemist takistavad vahendid.

▼ **M20**

<i>Chrysanthemum cinerariaefolium</i> istväljaleotatud püretriinid	Putukamürk; järelvalveasutuse tunnustatud otstarve.
--	--

▼ **M12**

<i>Quassia amara</i> 'st ekstraheeritud kvassia.	Insektitsiid, repellent
<i>Derris</i> spp. ja <i>Lonchocarpus</i> spp. ja <i>Terphrosia</i> spp. liikidest ekstraheeritud rotenoon	Insektitsiid; vajatakse kontrolliva ametiasutuse või kontrolliasutuse kinnitust.

(*) liikmesriikides ei loeta tooteid märgisega taimekaitsetoodete hulka ja nende suhtes ei kohaldata taimekaitsetooteid hõlmavaid õigusakte.

II. **Bioloogilises kahjuritõrjes kasutatavad mikroorganismid**

Nimetus	Kirjeldus; koostisele esitatavad nõuded; kasutustingimused
Mikroorganismid (bakterid, viirused ja seened), nt <i>Bacillus thuringensis</i> , <i>Granulosis virus</i> jne	Ainult tooted, mida ei ole direktiivi 90/220/EMÜ (1) kohaselt geneetiliselt muundatud.

(1) EÜT L 117, 8.5.1990, lk 15.

III. **Ainult lõksudes ja/või püünistes kasutatavad ained**

Üldtingimused:

- lõksud ja/või püünised peavad tõkestama ainete imbumise keskkonda ning kokkupuute viljeldavate kultuuridega,
- lõksud tuleb pärast kasutamist kokku korjata ja keskkon-naohutult kõrvaldada.

Nimetus	Kirjeldus; koostisele esitatavad nõuded; kasutustingimused
(*)Diammooniumfosfaat	Atraktant; ainult lõksudes

▼ M12

Nimetus	Kirjeldus; koostisele esitatavad nõuded; kasutustingimused
Metaldehüüd	Molluskitsiid; ainult lõksudes, mis sisaldavad kõrgematele loomaliikidele mõeldud repellenti; ainult ajavahemikul kuni ► <u>M44</u> 31. märts 2008 ◀.

▼ M17

Feromoonid	Atraktant; seksuaalkäitumise pärssija; ainult lõksudes ja püünistes.
------------	---

▼ M12

Püretroidid (ainult deltametriin või lambdatsühalotriin)	Insektitsiid; ainult lõksudes koos spetsiifiliste atraktantidega; ainult <i>Batrocera oleae</i> ja <i>Ceratitis capitata wied'i</i> tõrjeks; vajatakse kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse kinnitust.
--	---

▼ M22▼ M12

(*) Teatavates liikmesriikides ei arvata märgisega (*) varustatud tooted taimekaitsetoodete hulka ja nende suhtes ei kohaldata taimekaitsetooteid käsitlevate õigusaktide sätteid.

▼ M22

IIIa. **Kasvatatavate taimede vahele maapinnalt laotatavad preparaadid**

Nimi	Kirjeldus, nõuded koostisele; kasutustingimused
Raud (III) ortofosfaat	Molluskitsiid.

▼ M12

IV. Muud mahepõllunduses tavapäraselt kasutatavad ained

Nimetus	Kirjeldus; koostisele esitatavad nõuded; kasutustingimused
▼ <u>M22</u> Vask vaskhüdrosiidi, vaskoksükloriidi, (kolmealuselise) vasksulfaadi, vask (I) oksiidi kujul	Fungitsiid Kuni 31. detsembrini 2005 kuni 8 kg vaske hektari kohta aastas ja alates 1. jaanuarist 2006 kuni 6 kg vaske hektari kohta aastas, ilma et see piiraks väiksema piirmäära kohaldamist, kui see on sätestatud selle liikmesriigi taimekaitsevahendeid käsitlevate õigusaktide eritingimuste alusel, kus toodet kasutama hakatakse Mitmeaastaste põllukultuuride puhul võivad liikmesriigid erandina eelmisest lõikest ette näha, et piirmorme kohaldatakse järgmiselt: — ajavahemikul 23. märts 2002 - 31. detsember 2006 ei ületa maksimumkogus kokku 38 kg vaske hektari kohta — alates 1. jaanuarist 2007 arvutatakse hektari kohta aastas kasutatav maksimumkogus, lahutades selleks neljal eelmisel aastal tegelikult kasutatud kogused 2007., 2008., 2009. ja 2010. aasta ning järgmiste aastate kogustest, milleks on vastavalt 36, 34, 32 ja 30 kg vaske On vaja järelevalveorgani tunnustust
▼ <u>M33</u> (*) Etüleen	Rohelise värvi eemaldamine banaanidelt, kiividelt ja karploomidelt; ananassiõite indutseerimine Kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrollasutuse poolt kinnitatud vajadus
▼ <u>M12</u> Rasvhappe kaaliumsool (vedelseep)	Insektitsiid
(*)Kaaliumalumiiniummaarjas (kaliniit)	Banaanide valmimise takistamine
▼ <u>M17</u> Lubiväävel (<i>Calcium polysulphide</i>)	Fungitsiid, insektitsiid, akaritsiid; vajalik kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse luba.
▼ <u>M12</u> Parafiiniõli Mineraalõlid	Insektitsiid, akaritsiid Insektitsiid, fungitsiid; ainult viljapuudele, viinapuudele, oliivipuudele ja troopilistele kultuuridele (nt banaanid);
▼ <u>M22</u> ▼ <u>M12</u>	vajatatakse kontrolliva ametiasutuse või eraõigusliku kontrolliasutuse kinnitust.
Kaaliumpermanganaat	Fungitsiid, bakteritsiid; ainult viljapuudele, oliivipuudele ja viinapuudele.
(*)Kvartslüiv	Repellent
Väävel	Fungitsiid, akaritsiid, repellent

(*) Teatavates liikmesriikides ei arvata tooted märgisega * taimekaitsetoodete hulka ja nende suhtes ei kohaldata taimekaitsetoodete õigusaktide sätteid.

▼ **M33**V. **Muud toimeained**

Nimetus	Kirjeldus, koostisele esitatavad nõuded, kasutustingimused
Kaltsiumhüdroksiid	Fungitsiid Ainult viljapuude puhul, kaasa arvatud puukoolid, <i>Nectria galligena</i> tõrjeks

▼ **M15**

2. Kahjurite ja haiguste tõrje vahendid loomakasvatushoonetes ja sisse-seades:
  1. jaos loetletud tooted
 Deratisatsioonivahendid.

C. SÖÖT

▼ **M26**

1. **Taimne sööt**
  - 1.1. Teravili, selle saadused ja kõrvalsaadused. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

kaeraterad, -helbed, -peenkliid, -jämekliid ja kliid; odraterad, -valk ja -peenkliid; riisidukook; hirsiterad; rukkiterad ja -peenkliid; sorgoterad; nisuterad, -peenkliid, -jämekliid, -gluteensööt, -gluteen ja -idud; speltanisuterad; tritikuterad; maisiterad, -kliid, -peenkliid, -idukook ja -gluteen; linnaseidud; õlleraba.
  - 1.2. Õliseemned, -viljad, õlitaime saadused ja kõrvalsaadused. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

rapsiseemned, -kook ja -kestad; sojaoad, röstitud sojaoad, sojakook ja -kestad; päevaliliseemned ja -srott; puuvillaseemned ja -kook/srott; linaseemned ja -kook/srott; seesamiseemnekook; palmisrott; kõrvitsaseemnekook; oliivid, oliivisrott; taimeõlid (füüsilise ekstraheerimise teel saadud).
  - 1.3. Kaunviljaseemned, -saadused ja kõrvalsaadused. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

kikerherneseemned, -peenkliid ja -kliid; lääts-hiireherneseemned, -peenkliid ja -kliid; põld-seaherneseemned (kuumtöödeldud), -peenkliid ja -kliid; herneseemned, -peenkliid ja -kliid; aedoaseemned, peenkliid ja -kliid; põldoaseemned, -peenkliid ja -kliid, vikiseemned, -peenkliid ja -kliid ning lupiiniseemned, -peenkliid ja -kliid.
  - 1.4. Mugulad ja juurikad, nende saadused ja kõrvalsaadused. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

suhkruppeedipulp, kartul, maguskartul mugulana, kartulipulp (tärgli-sevalmistamise kõrvalsaadus), kartulitärklis, kartulivalk ja maniokk.
  - 1.5. Muud seemned ja viljad, nende saadused ja kõrvalsaadused. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

jaanileivapuu, jaanikaunad ja jahu nendest, kõrvitsad, tsitruspulp; õunad, küdooniad, pirnid, virsikud, viigimarjad, greibid ja nende pulp; kastanid, kreeka pähkli koogid, sarapuupähklikoogid, kakao-ubade kestad ja koogid; tammetõrud.
  - 1.6. Haljassööt ja koresööt. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

lutsern, lutsernijahu, ristik, ristikujahu, rohuhekslid (haljasmassist), rohujaahu, hein, silo, teraviljaõled ja söödajuurvili haljassöödana.
  - 1.7. Muud taimed, nende saadused ja kõrvalsaadused. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

melass, merevetikajahu (saadud merevetikate kuivatamisel ja purustamisel ning joodisisalduse vähendamiseks pesemisel), taimepulbrid ja -ekstraktid, taimevalgukstraktid (ainult noorloomadele), võrtsid ja maitsetaimed.
  - 1.8. Järgmisi söödatooraineid võib kasutada kuni 30. juunini 2004: riis teradena, purustatud riis, riisikliid, rukkipeenkliid, rukkikliid, õlinaeriseemnekook, õlinaeriseemnekestad ja tapiokk.

▼ **M26****2. Loomne sööt**

- 2.1. Piim ja piimasaadused. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

toorpiim direktiivi 92/46/EMÜ⁽¹⁾ määratluses, piimapulber, lõss, lõssipulber, pett, petipulber, vadak, vähendatud suhkrusisaldusega vadakupulber, vadakuvalgupulber (füüsikalisel meetodil eraldatud), kaseiinipulber, laktoosipulber, kohupiim ja hapupiim.

- 2.2. Kalad ja muud mereloomad, nende saadused ja kõrvalsaadused. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

kala, rafineerimata kalaõli ja tursamaksaõli; ensüümide abil toodetud kala-, molluski- ja koorikloomaautolüsaadid, hüdrolysaadid ja proteolüsaadid, lahustuvad või lahustumatud, ainult noorloomadele. Kalajahu.

- 2.3. Kodulindude söödana kasutatavad munad ja munasaadused, eelistatavalt samast põllumajandusettevõttest.

3. Mineraalsööt

Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

naatrium:

rafineerimata meresool

jäme kivisool

naatriumsulfaat

naatriumkarbonaat

naatriumbikarbonaat

naatriumkloriid;

kaalium:

kaaliumkloriid;

kaltsium:

litotamnion ja maerl

veeloomade kojad (sh tindikalaluu)

kaltsiumkarbonaat

kaltsiumlaktaat

kaltsiumglükonaat;

fosfor:

defluoritud dikaltsiumfosfaat

defluoritud monokaltsiumfosfaat

mononaatriumfosfaat

kaltsiummagneesiumfosfaat

kaltsiumnaatriumfosfaat;

magneesium:

magneesiumoksiid (veevaba magneesia)

magneesiumsulfaat

magneesiumkloriid

magneesiumkarbonaat

magneesiumfosfaat;

väävel:

naatriumsulfaat.

⁽¹⁾ EÜT L 268, 14.9.1992, lk 1.

▼ **M26**

Kondijahust sadestunud dikaltsiumfosfaati võib kasutada kuni 30. juunini 2004.

▼ **M15**

D. SÖÖDALISANDID, TEATAVAD LOOMASÖÖDAS KASUTATAVAD AINED (DIREKTIIV 82/471/EMÜ) JA LOOMASÖÖDAS KASUTATAVAD ABIAINED

▼ **M26**1. **Söödalisandid**

1.1. Mikroelemendid. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

E1 raud:

raud(II)karbonaat

raud(II)sulfaat, monohüdraat ja/või heptahüdraat

raud(III)oksiid;

E2 jood:

veevaba kaltsiumiodaat

kaltsiumiodaat, heksahüdraat

naatriumjodiid;

E3 koobalt:

koobalt(II)sulfaat, monohüdraat ja/või heptahüdraat

aluseline koobalt(II)karbonaat, monohüdraat;

E4 vask:

vask(II)oksiid

aluseline vask(II)karbonaat, monohüdraat

vask(II)sulfaat, pentahüdraat;

E5 mangaan:

mangaan(II)karbonaat

mangaan(II)oksiid ja mangaan(III)oksiid

mangaan(II)sulfaat, mono- ja/või tetrahüdraat;

E6 tsink:

tsinkkarbonaat

tsinkoksiid

tsinksulfaat, mono- ja/või heptahüdraat;

E7 molübdeen:

ammooniummolübdaat, naatriummolübdaat;

E8 seleen:

naatriumselenaat

naatriumseleniit.

▼ **M36**

1.2. Vitamiinid, provitamiinid ja samalaadse toimega keemiliselt täpselt määratletud ained. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1831/2003 (*) kohaselt lubatud vitamiinid:

- söötades looduslikult leiduvast toorainest saadud vitamiinid,
- looduslike vitamiinidega identsed sünteetilised vitamiinid, mida kasutatakse monogastriliste loomade puhul,
- liikmesriigi pädeva asutuse eelneva loaga looduslike vitamiinidega identsed sünteetilised vitamiinid A, D ja E, mida kasutatakse mäletsejaliste puhul.

(*) ELT L 268, 18.10.2003, lk 29.

▼ M26

- 1.3. Ensüümid. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:
direktiiviga 70/524/EMÜ lubatud ensüümid.
- 1.4. Mikroorganismid. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised mikroorganismid:
direktiiviga 70/524/EMÜ lubatud mikroorganismid.
- 1.5. Konservandid Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:
E 200 sorbhape
E 236 sipelghape
E 260 äädikhape
E 270 piimhape
E 280 propioonhape
E 330 sidrunhape.
Piimhappe, sipelghappe, propioonhappe ja äädikhappe kasutamine silo valmistamisel on lubatud üksnes juhul, kui ilmastikutingimused ei võimalda saavutada vajalikku käärimist.
- 1.6. Sideained, paakumisvastased ained ja koagulandid. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:
E 470 looduslik kaltsiumstearaat
E 551b kolloidne ränidioksiid
E 551c kiiselguur
E 558 bentoniit
E 559 kaoliinsavid
E 560 steatiidi ja kloriidi looduslikud segud
E 561 vermikuliit
E 562 sepioliit
E 599 perliit.
- 1.7. Antioksidandid. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:
E 306 looduslikud tokoferoolikonsentraadid.
- 1.8. Silokonservandid. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:
alates 19. oktoobrist 2004: loomasöödas kasutatavaid söödalisandeid käsitleva määrusega (EÜ) nr 1831/2003 lubatud ensüümid, pärmid ja bakterid.
2. **Erisöödamaterjal**
Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised tooted:
öllepärmid.
3. **Söötades kasutatavad abiained**
- 3.1. Silo valmistamisel kasutatavad abiained. Sellesse rühma kuuluvad ainult järgmised ained:
— meresool, jäme kivisool, vadak, suhkur, suhkrupeedi pulp, teraviljajahu ja melass,
— kuni 18. oktoobrini 2004: ensüümid, pärmid ja piimhappe-, äädikhappe-, sipelghappe- ja propioonhappebakterid.

▼ M15

- E. TOOTED, MIDA ON LUBATUD KASUTADA LOOMAKASVATUSHOONETE JA SISSESEADE (NT SEADMETE JA RIISTADE) PUHASTAMISEKS JA DESINFITSEERIMISEKS
kaalium- ja naatriumseep
vesi ja veeaur
lubjapiim

▼M15

lubi
kustutamata lubi
naatriumhüpoklorit (nt vedela pleegitusainena)
naatriumhüdroksiid
kaaliumhüdroksiid
vesinikperoksiid
looduslikud taimeessentsid
sidrunhape, peräädikhape, sipelghape, piimhape, oblikhape ja äädikhape
alkohol
lämmastikhape (lüpsiriistade töötlemiseks)
fosforhape (lüpsiriistade töötlemiseks)
formaldehüüd
nisade ja lüpsiseadmete puhastus- ja desinfitseerimisvahendid
naatriumkarbonaat

F. MUUD TOOTED

▼ **M21***III LISA***MINIMAALSED KONTROLLINÕUDED NING ARTIKLITES 8 JA 9 NIMETATUD KONTROLLISÜSTEEMI ALUSEL ETTENÄHTUD ETTEVAATUSABINÕUD**▼ **M34**

Käesoleva lisa üldsätteid kohaldatakse kõigi artikli 8 lõikes 1 nimetatud ettevõtjate suhtes selles ulatuses, kuivõrd need sätted on seotud asjaomase ettevõtja tegevusega.

Lisaks üldsätetele kohaldatakse erisätteid nende ettevõtjate suhtes, kes tegelevad valdkondadega, mida on nimetatud alajaotuste pealkirjades.

▼ **M21****ÜLDSÄTTED****1. Minimaalsed kontrollinõuded**

Käesoleva lisa kontrollinõuete kohaldamine ei piira meetmeid, mis liikmesriigid on võtnud vastavalt artikli 9 lõike 12 punktidele a ja c toodete jälgitavuse tagamiseks kogu tootmisahela ulatuses ning käesolevas määru- ses ettenähtud nõuete täitmiseks.

2. Rakendamine▼ **M23**

Ettevõtjate suhtes, kes määru- se (EÜ) nr 2491/2001 artiklis 2 mainitud kuupäeval juba tegutsevad, kohaldatakse samuti punktis 3 nimetatud sätteid ja esmase kontrolli sätteid, mis nähakse ette käesoleva lisa erisätete A, B, C, D ja E jaos.

▼ **M34****3. Esmane kontroll**

Kontrollimeetmete esmakordsel rakendamisel peab vastutav ettevõtja:

- koostama üksuse ja/või tööruumide ja/või tegevuse täieliku kirjelduse,
- esitama kõik üksuse ja/või tööruumide ja/või tegevuse tasandil võetavad konkreetsed meetmed käesoleva määru- se ning eelkõige käesoleva määru- se lisa nõuete täitmiseks,
- võtma kasutusele ettevaatusabinõusid, et vähendada keelatud toodete või ainete- ga saastumise riski ning puhastusmeetmeid ladustamisel ja kogu ettevõtja tootmisahela vältel.

Sobivuse korral võivad need kirjeldused ja meetmed moodustada osa ette- võtja loodud kvaliteedisüsteemist.

Asjaomane kirjeldus ja meetmed peavad sisalduma deklaratsioonis, millele on alla kirjutanud vastutav ettevõtja.

Lisaks peab deklaratsioon sisaldama ettevõtja kohustust:

- sooritada toiminguid käesoleva määru- se artiklite 5, 6, 6a ning vajaduse korral artikli 11 kohaselt ja/või määru- se (EÜ) nr 223/2003 kohaselt,
- nõustuda rikkumiste või eeskirjade eiramise korral käesoleva määru- se artikli 9 lõikes 9 ning vajaduse korral artikli 10 lõikes 3 nimetatud meetmete rakendamisega, ning
- nõustuda toote ostjaid kirjalikult teavitama eesmärgiga tagada, et asjaomastel toodetel eemaldatakse mahepõllundusmeetoditele viitavad mär- gised.

Kontrollasutus või kontrolliv ametiasutus peab kõnealust deklaratsiooni kontrollima ning koostama akti võimalike puuduste ja käesoleva määru- se sätete täitmata jätmise kohta. Ettevõtja peab andma aktile kaasallkirja ning võtma tarvitusele vajalikud parandusmeetmed.

4. Teabevahetus

Vastutav ettevõtja peab kontrollasutusele või kontrollivale ametiasutusele õigeaegselt teatama kõigist muudatustest, mis on tehtud punktis 3 nimeta- tud kirjelduses või meetmetes ning esmase kontrolli sätetes, mis on ette nähtud käesoleva lisa erisätete A, B, C, D ja E jaos.

▼ **M34**5. **Kontrollkäigud**

Kontrollasutus või kontrolliv ametiasutus peab kõiki ettevõtjaid vähemalt kord aastas täielikult kontrollima. Kontrollasutusel või kontrollival ametiasutusel on lubatud võtta proove, et kontrollida tooteid, mille kasutamine ei ole käesoleva määruse alusel lubatud, või kontrollida tootmistehnoloogiaid, mis ei ole kooskõlas käesoleva määrusega. Proove võib võtta ja analüüsida ka kasutusloata toodete võimaliku saastumise avastamiseks. Kõnealused analüüsid tuleb teha juhul, kui tekib keelatud toodete kasutamise kahtlus. Iga kontrollkäigu kohta tuleb koostada kontrollakt, millel on üksuse vastutava isiku või tema esindaja kaasallkiri.

Peale selle teeb kontrollasutus või kontrolliv ametiasutus ootamatuid või etteteatud pistelisi kontrollkäike, lähtudes üldisest hinnangust riskile, et käesolevat määrust ning määrust (EÜ) nr 223/2003 ei täideta, võttes arvesse vähemalt eelmiste kontrollide tulemusi, asjaomaste toodete kogust ning riski, et tooted võivad vahetusse minna.

6. **Raamatupidamisdokumendid**

Lao- ja finantsarvestuse dokumendid tuleb hoida üksuses või tööruumides, et ettevõtjal oleks võimalik identifitseerida ning kontrollasutusel või kontrollival ametiasutusel oleks võimalik välja selgitada:

- toote tarnija, või kui tegemist on erineva isikuga, müüja või eksportija,
- üksusesse tarnitud artiklis 1 nimetatud põllumajandustoodete omadused ja kogused ning vajaduse korral kogu ostetud materjal ning selle kasutamine ning vajaduse korral segasööda koostis,
- tööruumides ladustatud artiklis 1 nimetatud põllumajandustoodete omadused ja kogused,
- kõigi üksusest või esimese kaubasaaja tööruumidest või ladustamisrajatistest väljasaadetud, artiklis 1 nimetatud toodete omadused, kogused ja kaubasaajad, või kui on tegemist erinevate isikutega, siis ostjad, kes ei ole lõpptarbivad,
- ettevõtjate puhul, kes ei ladusta ega käitle artiklis 1 nimetatud tooteid, toodete omadused ja kogused, mida on müüdud ja ostetud, ning tarnijad ja kui tegemist on erinevate isikutega, siis müüjad või eksportijad ja ostjad ning kui tegemist on erinevate isikutega, siis kaubasaajad.

Ühtlasi peavad raamatupidamisdokumendid sisaldama toodete vastuvõtmisel tehtud kontrollimise tulemusi ja muud teavet, mida kontrollasutus või kontrolliv ametiasutus põhjalikuks kontrolliks vajab.

Andmed raamatupidamisaruannetes peavad olema dokumentaalselt tõestatud.

Raamatupidamisaruannetes peab kajastuma tootmise sisendite ja väljundite bilanss.

7. **Pakendamine ja toodete transportimine teistele ettevõtjatele või üksustele**▼ **M21**

Ettevõtjad peavad tagama, et artiklis 1 nimetatud tooteid transporditakse teistesse üksustesse, k.a hulgi- ja jaemüüjatele, ainult asjakohastes pakendites, konteinerites või sõidukites, mis on suletud viisil, mis ei võimalda pitsarit muutmata või rikkumata asendada sisu teise tootega, ning on varustatud etiketiga, millele, piiramata õigusaktidele vastavate muude märgiste kasutamist, on märgitud:

- a) ettevõtja, või kui tegemist on erineva isikuga, toote omaniku või müüja nimi ja aadress;
- b) ► **M23** toote nimetus või söödasegu kirjeldus koos viitega mahepõllumundusmeetodile vastavalt käesoleva määruse artiklile 5 või määruse (EÜ) nr 223/2003 artiklile 3; ◀
- c) ettevõtjat kontrolliva kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse nimi ja/või koodi number; ja
- d) vajaduse korral partii tähis vastavalt märgistussüsteemile, mis on kinnitatud kas siseriiklikul tasandil või on kokku lepitud kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutusega ning võimaldab seostada partii punktis 6 nimetatud raamatupidamisaruannetega.

▼ M21

Punktides a, b, c ja d ettenähtud andmed võib esitada ka saatedokumendil, kui on kindel, et kõnealust dokumenti saab vaieldamatult seostada pakendi, konteineri või sõidukiga. Saatedokumendis on tarnija ja/või transportija andmed.

Pakendeid, konteinereid või sõidukeid ei ole vaja sulgeda, kui:

- transport toimub kahe tootja vahel, kellest mõlema suhtes kehtib artiklis 9 nimetatud kontrollisüsteem, ja
- toodetele on lisatud dokument, mis sisaldab eelmises punktis ettenähtud infot, ja
- kõnealustest transporditoimingutest on informeeritud nii lähetava kui ka vastuvõtva ettevõtja kontrolliasutust või kontrollivat ametiasutust ning nendega selles osas kokku lepitud. Selline kokkulepe võib hõlmata ühte või mitut transporditoimingut.

▼ M34**7a. Toodete vastuvõtmine teistelt üksustelt ja ettevõtjalt**

Artiklis 1 nimetatud toote vastuvõtmisel kontrollib ettevõtja vajaduse korral pakendi või konteineri suletust ja punktis 7 nimetatud märgiste olemasolu. Ettevõtja võrdleb riskikontrollimise abil punktis 7 nimetatud märgisel olevat teavet saatedokumentides oleva teabega. Nende kontrollimiste tulemuse peab selgesõnaliselt ära märkima punktis 6 nimetatud raamatupidamisdokumentides.

8. Toodete ladustamine

Toodete ladustamisalade haldamisel peab olema tagatud partiide identifitseerimine ning tuleb ära hoida toodete segunemine või saastumine toodete ja/või ainetega, mis ei vasta käesolevas määruses ettenähtud nõuetele. Artiklis 1 nimetatud tooted peavad olema igal ajal selgelt identifitseeritavad.

▼ M21**9. Tooted, mille suhtes on kahtlus, et need ei vasta käesolevas määruses ettenähtud nõuetele**

Ettevõtja, kes arvab või kahtlustab, et tema valmistatud, ettevalmistatud, imporditud või teiselt ettevõtjalt tarnitud toode ei vasta käesoleva määruse nõuetele, algatab menetluse tootelt igasuguse mahepõllundusmeetodi viite kõrvaldamiseks või toote eraldamiseks ja kindlaksmääramiseks. Ettevõtja võib lubada sellise toote töötlemisele või pakendamisele või turule alles pärast kõnealuse kahtlustuse kõrvaldamist, välja arvatud juhul, kui toode viiakse turule ilma mahepõllundusmeetodile viitava märgiseta. Kahtlustuse korral peab ettevõtja viivitamata informeerima kontrolliasutust või kontrollivat ametiasutust. Kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus võib nõuda, et kõnealuse toote võib mahepõllundusmeetodile viitava märgistusega turule viia alles siis, kui ta on ettevõtjalt või muudest allikatest saanud teabe põhjal veendunud, et kahtlustus on kõrvaldatud.

Kui kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus kahtlustab põhjendatult, et ettevõtja kavatab turule viia toote, mis ei vasta käesolevale määrusele, kuid on varustatud viitega mahepõllundusmeetodile, siis võib ta nõuda ettevõtjale kõnealuse viitega toote ajutist turustamiskeeldu. Kui kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus on veendunud, et toode ei vasta käesolevas määruses ettenähtud nõuetele, siis kaasneb otsusega kohustus eemaldada kõnealuselt tootelt igasugused mahepõllundusmeetodile viitavad märgised. Kui kahtlus ei leia kinnitust, siis tühistatakse eelpoolnimetatud otsus hiljemalt pärast kindlaksmääratud ajavahemiku möödumist. Kõnealuse ajavahemiku määrab kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus. Ettevõtja ja kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus teevad tihedat koostööd kahtluse lahendamiseks.

10. Juurdepääs rajatistele

Ettevõtja peab võimaldama kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele kontrollimiseks juurdepääsu kõigile üksuse osadele ja tööruumidele ning raamatupidamisaruannetele ja asjakohastele lisadokumentidele. Ettevõtja peab andma kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele kogu kontrollimiseks vajaliku teabe.

Kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse taotluse korral esitab ettevõtja oma vabatahtliku uurimis- ja proovivõtuprogrammi tulemused.

▼ **M21**

Peale selle peavad importijad ja esimesed kaubasaajad esitama kõik artikli 11 lõike 6 kohased load ja kolmandatest riikidest importimise puhul ettenähtud kontrollsertifikaadid.

11. **Teabevahetus**

Kui ettevõtjad ja allhankijaid kontrollivad kontrolliasutused või kontrollivad ametiasutused on erinevad, siis peab punktis 3 nimetatud deklaratsioon sisaldama ettevõtja ning allhankijate nimel sõlmitud kokkulepe, mis võimaldab eri kontrolliasutustel või kontrollivatel ametiasutustel vahetada kontrollitavate toimingutega seotud teavet, ning määrab kindlaks teabevahetuse viisi.

ERISÄTTED

A. **Taimede, taimekasvatussaaduste, elusloomade ja/või loomakasvatussaaduste tootmine**

Käesolevat jagu kohaldatakse kõigi üksuse suhtes, mis on seotud artikli 1 lõike 1 punktis a nimetatud toodete artikli 4 lõikes 2 määratletud tootmisega kas oma tarbeks või kolmanda isiku tarbeks.

Tootmine peab toimuma üksuses, mille tootmisruumid, kõlvikud, karjamaad, vabajalutusladad, uiteväljad, loomakasvatushooned ning vajaduse korral põllukultuuride ladustamisruumid, taimekasvatussaadused, loomakasvatussaadused, toormaterjal ja tootmise sisendid on kindlalt eraldatud kõigi selliste üksuste tootmiskohtadest ja saadustest, kus tootmine ei toimu käesolevas määruses ettenähtud eeskirjade kohaselt.

Töötlemine, pakendamine ja/või turustamine võivad toimuda tootmisüksuses, kui selle tegevus piirub oma põllumajandussaaduste töötlemise ja pakendamisega.

Otse lõpptarbijale müüdü kogused registreeritakse päevade kaupa.

Muude kui artikli 6 lõike 1 punktis b ja c ning artikli 6 lõike 3 punktis a lubatud tootmise sisendtoodete ladustamine üksuses on keelatud.

▼ **M34**▼ **M21**A.1. **Põllumajanduslikust tootmisest pärinevad või kogutud taimed ja taimekasvatussaadused**1. **Esmane kontroll**

Käesoleva lisa üldsätete punktis 3 nimetatud üksuse täielik kirjeldus:

- tuleb koostada ka juhul, kui tootja tegevus piirub metsikute taimede kogumisega,
- peab andma ülevaate ladustamis- ja tootmisruumidest, kõlvikutest ja/või kogumispiirkondadest ning vajaduse korral teatavate töötlemis- ja/või pakendamistoimingute toimumiskohtadest, ja
- peab võimaldama kindlaks määrata viimase kuupäeva, millest alates artikli 6 lõike 1 punktis b ettenähtud nõuetele mittevastavaid tooteid asjaomastel kõlvikutel ja/või kogumispiirkondades enam ei kasutata.

Metsikute taimede kogumise osas peavad käesoleva lisa üldsätete punktis 3 nimetatud konkreetsed meetmed sisaldama kolmandate isikute antud tagatise, mis võimaldavad tootjal tagada, et I lisa A jao punkti 4 sätted on täidetud.

2. **Teatamine**

Tootja peab igal aastal kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse poolt määratud kuupäevaks esitama kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele oma taimekasvatussaaduste tootmise plaani kõlvikute kaupa.

3. **Mitu ühe ja sama ettevõtja majandatavat tootmisüksust**

Kui ettevõtjal on mitu tootmisüksust samas piirkonnas, siis peavad artiklis 1 nimetatud taimi või taimekasvatussaadusi tootvad üksused ja sisendtoodete (väetised, taimekaitsetooted, seemned) ladustamiskohad olema allutatud nii käesoleva lisa üldsätetes ettenähtud üldistele kontrollimenetlustele kui ka üldsätete punktides 1, 2, 3, 4 ja 6 nimetatud kontrolli erimenetlustele.

▼ **M21**

A jao teises lõigus nimetatud üksuses toodetud taimedega sama sorti taimi või nendest raskesti eristatavat sorti taimi ei tohi kõnealustes üksustes toota.

Tootjate suhtes võib siiski kehtida erand eelmise lõigu viimases lauses nimetatud eeskirjast:

- a) seoses mitmeaastastest taimedest saadud toodetega (puuviljakasvatus, viinamarja- ja humalakasvatus), kui:
  1. kõnealune tootmine on osa ümberkorralduskavast, mille raames tootja võtab endale kindla kohustuse ning mis näeb ette asjaomase maa-ala viimase osa mahepõllumundustootmisele ülemineku alustamise võimalikult lühikese aja jooksul, mis ühelgi juhul ei tohi olla pikem kui viis aastat,
  2. on võetud kohased meetmed tagamaks, et igast asjaomasest üksusest saadud tooted hoitakse püsivalt eraldi,
  3. kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele teatatakse iga asjaomase toote saagikoristusest vähemalt 48 tundi ette,
  4. kohe pärast saagikoristuse lõpetamist teatab tootja kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele asjaomastes üksustes koristatud saagi täpsed kogused ning kõik saaki iseloomustavad eritunnused (kvaliteet, värvus, keskmine kaal jne) ning kinnitab toodete eraldi hoidmist tagavate meetmete võtmist,
  5. kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus on ümberkorralduskava ja üldsätete punktides 1 ja 3 nimetatud meetmed heaks kiitnud. Kõnealune heakskiit tuleb kinnitada igal ümberkorralduskavale järgneval aastal;
- b) seoses liikmesriikide pädevate asutustega kokkulepitud maa-aladega, mis on mõeldud põllumajandusuuringute tegemiseks, kui täidetakse punktis a esitatud teist, kolmandat ja neljandat tingimust ning viienda tingimuse asjakohast osa;
- c) seoses seemnete, vegetatiivse paljundusmaterjali ja ümberistutusmaterjali tootmisega, kui täidetakse punktis a esitatud teist, kolmandat ja neljandat tingimust ning viienda tingimuse asjakohast osa;
- d) seoses heinamaaga, mida kasutatakse üksnes karjatamiseks.

A.2 Loomakasvatusest pärit elusloomad ja loomakasvatussaadused

1. Esmane kontroll

Kontrollisüsteemi esmakordsel rakendamisel loomakasvatussaaduste suhtes peab käesoleva lisa üldsätete punktis 3 nimetatud üksuse täielikus kirjelduses olema:

- loomakasvatushoonete, karjamaade, vabajalutusvalade, uiteväljade jne ning vajaduse korral elusloomade, loomakasvatussaaduste, tooraine ja muude tootmisvahendite hoiustamis-, pakendamise- ja töötlemisruumide täielik kirjeldus,
- laudasõnniku hoiurajatiste täielik kirjeldus.

Käesoleva lisa üldsätete punktis 3 nimetatud konkreetsetes meetmetes peab sisalduma:

- laudasõnniku laotusplaan, mis on kooskõlastatud kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutusega ning taimakasvatuseks ettenähtud maa-alade täielik kirjeldus,
- seoses laudasõnniku laotusplaaniga vajaduse korral muude käesoleva määruse sätetele vastavate põllumajandusettevõtete sõlmitud kirjalik leping,
- loomakasvatussaaduste mahepõllumundustootmisüksuse majandamise plaan (söötmise, paljundamise, tervishoiuga seotud tegevus jne).

2. Elusloomade märgistamine

Elusloomad märgistatakse püsivalt, igale liigile kohandatud meetodil, mis näeb ette suurte imetajate märgistamist ükshaaval ning kodulindude ja väikeimetajate märgistamist ükshaaval või partiide kaupa.

▼ **M21****3. Elusloomade andmete registreerimine**

Andmed elusloomade kohta koondatakse registrisse, mis peavad kontrolliasutustele või kontrollivatele ametiasutustele põllumajandusettevõtete alati kättesaadavad olema.

Kõnealused registrid, mille eesmärgiks on anda looma- või linnukarja majandamissüsteemi täielik kirjeldus, peavad sisaldama järgmist infot:

- põllumajandusettevõttesse toodavad elusloomad liikide kaupa: päritolu ja saabumise kuupäev, üleminekuage, eristusmärk ja veterinaarandmed,
- põllumajandusettevõttest viidavad elusloomad: vanus, loomade arv ja kaal tapa korral, eristusmärk ja sihtkoht,
- loomade kadu puudutavad andmed koos põhjendustega,
- sööda kohta: liik, kaasa arvatud söödalisandid, mitmesuguste koostisosade osakaal söödakogustes ning vabaaladele pääsemise ajad, piirangute korral rändkarjatamise ajad,
- haiguste ennetamise, ravi ja veterinaarhoolduse kohta: ravi kuupäev, diagnoos, ravimi liik, ravimeetod ning veterinaararsti määratud veterinaarhooldus koos põhjendustega ning enne loomakasvatussaaduste turustamist kohaldatav keeluaeg.

4. Mitu ühe ja sama ettevõtja majandatavat tootmisüksust

Kui tootjal on I lisa B jao punkti 1.6 ja C jao punkti 1.3 kohaselt mitu tootmisüksust, siis kohaldatakse ka nende üksuste suhtes, mille elusloomade või loomakasvatussaaduste tootmine ei vasta artikli 1 sätetele, kontrollisüsteemi, mis kehtib käesoleva alajao 1. punktis märgitud elusloomade ja loomakasvatussaaduste kohta ning loomakasvatuste majandamist käsitlevate sätete, elusloomade andmete registreerimise ning loomakasvatuses kasutatavate saaduste ladustamise põhimõtete kohta.

Kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus võib kokkuleppel liikmesriigi pädeva asutusega teha põllumajandusuuringutega tegelevatele põllumajandusettevõtetele erandi seoses eri liikide pidamise nõudega I lisa B jao punktis 1.6, kui täidetakse järgmisi tingimusi:

- kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse nõusolekul on võetud kohased meetmed, et tagada iga üksuse elusloomade, loomakasvatussaaduste, sõnniku ja sööda püsiv eraldi hoidmine,
- tootja teatab igast elusloomade või loomakasvatussaaduste tarnimisest või müügist kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele ette,
- tootja teatab kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele üksuste toodangu täpsed kogused koos kõigi tooteid identifitseerida võimaldavate tunnustega, ning kinnitab toodete eraldi hoidmist tagavate meetmete võtmist.

5. Muud nõuded

Erandina kõnealustest eeskirjadest on allopaatiliste veterinaarravimite ja antibiootikumide põllumajandusettevõtetes hoidmine lubatud tingimusel, et veterinaararst on need määranud seoses I lisa nimetatud raviga, nende hoiukoht on järelevalve all ning need on kantud põllumajandusettevõtte registrisse.

▼ **M34****B. *Taime- ja loomakasvatussaaduste ning taime- ja loomakasvatussaadusi sisaldava toidu ettevalmistusüksused***

Käesolevat osa kohaldatakse kõigi üksuste suhtes, mis on seotud artikli 1 lõikes 1 nimetatud toodete ettevalmistamisega oma tarbeks või kolmanda isiku tarbeks, nagu on määratletud artikli 4 lõikes 3, ning eelkõige üksuste suhtes, mis on seotud selliste toodete:

- pakendamise ja/või ümberpakendamisega,
- märgistamise ja/või ümbermärgistamisega.

1. Esmane kontroll

Käesoleva lisa üldsätete punktis 3 nimetatud üksuse täielikus kirjelduses tuleb ära näidata rajatised, mida kasutatakse põllumajandustoodete vas-

▼ **M34**

tuvõtmiseks, töötlemiseks, pakendamiseks, märgistamiseks, ladustamiseks nii enne kui pärast nendega seotud toiminguid, samuti toodete transportimise kord.

2. **Ettevalmistusüksused, mis käitlevad ka muid kui mahepõllumajanduslikke tooteid**

Kui asjaomases üksuses valmistatakse ette, pakendatakse või ladustatakse ka artiklis 1 nimetatud tooteid, siis:

- peavad üksusel olema ajaliselt või koha poolest eraldi alad artiklis 1 nimetatud toodete ladustamiseks enne ja pärast toiminguid,
- peavad toimingud kestma kogu partii valmistamise ajal katkematu ning toimuma ajaliselt ja koha poolest lahus samalaadsetest toimingutest toodetega, mida artikkel 1 ei hõlma,
- tuleb sellistest toimingutest, kui neid ei tehta regulaarselt või kindlaksmääratud päevadel, eelnevalt teatada kontrollorgani või -asutusega kokkulepitud tähtjaks,
- tuleb võtta kõik meetmed, et kindlustada tootepartiide identifitseerimine ning ära hoida nende segi- või vahetusseminek toodetega, mille valmistamine ei vasta käesolevas määruses ettenähtud eeskirjadele,
- viiakse käesolevas määruses sätestatud eeskirjade kohaseid toiminguid toodetega läbi üksnes pärast tootmisseadmete puhastamist. Puhastusmeetmete tõhusust kontrollitakse ja tulemused registreeritakse.

3. **Pakendamine ja toodete transportimine ettevalmistusüksustesse**

Mahepõllumajanduslikult toodetud piim, munad ja munatooted kogutakse muul ajal kui tooted, mis ei ole toodetud käesoleva määruse kohaselt. Erandina ning kontrollasutuse või kontrolliva ametiasutuse eelneval loal, võib kogumine toimuda samaaegselt, kui võetakse tarvitusele asjakohased meetmed, et ära hoida mis tahes segi- või vahetusseminek toodetega, mis ei ole toodetud käesoleva määruse kohaselt, ning tagatakse käesoleva määruse kohaselt toodetud toodete identifitseerimine. Ettevõtja tagab toodete kogumispäevade ja -tundide, ringluse ning vastuvõtukuupäevade ning -aegadega seotud teabe kättesaadavuse kontrollasutusele või kontrollivale ametiasutusele.

▼ **M23**

- C. *Taimede, taimekasvatussaaduste, elusloomade, loomakasvatussaaduste ja taimekasvatuse- ja/või loomakasvatussaadustest koosneva toidu, loomastõõda, söödaseguse ja söödatoorainete importimine kolmandatest riikidest*

▼ **M21**

Käesolevat jagu kohaldatakse kõigi ettevõtjate suhtes, kes tegutsevad importijate ja/või esimeste kaubasaajatena artikli 1 lõikes 1 nimetatud toodete importimisel ja/või vastuvõtmisel oma tarbeks või teise ettevõtja tarbeks. Käesolevas jaos kasutatakse järgmisi mõisteid:

- *importija* — füüsiline või juriidiline isik Euroopa Ühenduse territooriumil, kes ise või oma esindaja kaudu esitab kaubasaadetise vabasse ringlusse laskmiseks Euroopa Ühenduses,

▼ **M41**▼ **CI**

- *esimene kaubasaaja* — artikli 11 lõike 3 punktis d ja lõikes 6 nimetatud füüsiline või juriidiline isik, kellele kaubasaadeti tarnitakse ning kes võtab selle vastu täiendavaks ettevalmistamiseks või ühenduse turule viimiseks.

▼ **M21**

1. **Esmane kontroll**

Importijad

- Üksuse käesoleva lisa üldsätete punktis 3 nimetatud täielikus kirjelduses peavad olema andmed importija tööruumide ja imporditegevuse kohta, sealhulgas toodete ühendusse sisenemise kohad ning kõik muud rajatised, mida importija kavatses kasutada imporditud toodete ladustamiseks enne nende tarnimist esimesele kaubasaajale.
- Peale selle peab üldsätete punktis 3 nimetatud deklaratsioon sisaldama importija kohustust tagada, et kõik rajatised, mida importija kavatses ladustamiseks kasutada, oleksid kontrollimiseks avatud kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele, või juhul, kui

▼ **M21**

kõnealused ladustamisrajatised asuvad teises liikmesriigis või piirkonnas, siis kõnealuses liikmesriigis või piirkonnas kontrollimiseks volitatud kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele.

Esimene kaubasaaja

- Üldsätete punktis 3 nimetatud üksuse täielikus kirjelduses peavad olema andmed vastuvõtu- ja ladustamisrajatiste kohta. Muu tegevuse suhtes, nagu põllumajandustoodete töötlemine, pakendamine, määrgistamine ja ladustamine enne ja pärast toiminguid, kaasa arvatud toodete transportimine, kohaldatakse B jao asjakohaseid sätteid.

Kui importija ning esimene kaubasaaja on üks ja sama ühes üksuses tegutsev juriidiline isik, siis võib üldsätete punktis 3 nimetatud aktid vormistada ühe aktina.

2. Raamatupidamisdokumendid

Kui importija ning esimene kaubasaaja tegutsevad eri üksustes, siis peab neil mõlemal olema oma lao- ja finantsarvestus.

Kontrollasutuse või kontrolliva ametiasutuse taotlusel tuleb esitada kõik üksikasjalikud andmed transpordikorralduse kohta kolmandas riigis asuvalt eksportijalt esimese kaubasaajani ning esimese kaubasaaja tööruumidest või ladustamisrajatistest kaubasaajateni ühenduse territooriumil.

3. Andmed imporditud kaubasaadetiste kohta

Importija peab hiljemalt ajaks, mil asjaomase liikmesriigi asutusele esitatakse sertifikaat komisjoni 7. septembri 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1788/2001 (põllumajandustoodangu mahepõllundustootmist ning põllumajandustoodete ja toiduainete puhul sellele viitavaid märgiseid käsitleva nõukogu määruse (EMÜ) nr 2092/91 artikli 11 alusel kolmandatest riikidest ühendusse importimise puhul ettenähtud kontrollisertifikaadi üksikasjalike rakenduseeskirjade kehtestamise kohta) ⁽¹⁾ artikli 4 punkti 1 kohaselt, informeerima kontrolliasutust või kontrollivat ametiasutust igast ühendusse imporditud kaubasaadetisest, kusjuures tuleb esitada:

- esimese kaubasaaja nimi ja aadress,
- kõik kõnealuse asutuse või ametiasutuse poolt vajalikuks peetavad üksikasjalikud andmed, nagu näiteks mahepõllunduslike toodete impordi kontrollsertifikaadi koopia. Importija peab oma kontrolliasutuse või kontrolliva ametiasutuse taotlusel edastama andmed esimese kaubasaaja kontrolliasutusele või kontrollivale ametiasutusele.

4. Importijad ja esimesed kaubasaajad, kes käitlevad ka muid kui mahepõllumajanduslikust tootmisest pärit tooteid

Kui artiklis 1 nimetatud imporditud tooted ladustatakse ladustamisrajatistes, kus ladustatakse ka muid põllumajandustooteid või toiduaineid, siis tuleb:

- artiklis 1 nimetatud tooted hoida muudest põllumajandustoodetest ja/ või toiduainetest eraldi,
- võtta kõik meetmed, mis kindlustavad kaubasaadetiste identifitseerimise ning hoiavad ära nende segi- või vahetusmineku toodetega, mille valmistamine ei vasta käesolevas määruses ettenähtud eeskirjadele.

5. Kontrollkäigud▼ **M41**▼ **C1**

Kontrolliasutus või kontrolliv ametiasutus kontrollib C osa punktis 2 nimetatud lao- ja finantsarvestust ning artikli 11 lõike 3 punktis d või artikli 11 lõikes 6 nimetatud kontrollsertifikaati ning artikli 11 lõikes 1 nimetatud dokumentaalseid tõendeid.

▼ **M21**

Importija, kelle tegevus hõlmab eri üksusi või tööruume, peab taotluse korral tegema kättesaadavaks käesoleva lisa üldsätete punktides 3 ja 5 ettenähtud aktid iga kõnealuse rajatise kohta.

⁽¹⁾ EÜT L 243, 13. 9.2001, lk 3.

▼ **M21****6. Toodete vastuvõtmine kolmandast riigist**

Artiklis 1 nimetatud tooted imporditakse kolmandast riigist asjakohastes pakendites või konteinerites, mis on suletud viisil, mis ei võimalda nende sisu asendada teise tootega, ning on varustatud eksportija etiketiga ja muude märgiste ja numbritega, mis võimaldavad partiid kolmandatest riikidest importimise puhul väljaantud kontrollisertifikaadi alusel identifitseerida.

Kolmandast riigist imporditud, artiklis 1 nimetatud toote vastuvõtmisel kontrollib esimene kaubasaaja pakendi või konteineri suletust ning kaubasaadetise märgistuse vastavust määruses (EÜ) nr 1788/2001 nimetatud sertifikaadile. Kõnealuse kontrollimise tulemus peab olema selgesõnaliselt mainitud C jao punktis 2 nimetatud raamatupidamisdokumentides.

D. Artikli 1 lõikes 1 nimetatud toodete tootmise, ettevalmistamise või importimisega seotud üksused, kes on sõlminud kolmandate isikutega lepingu asjaomaste tegelikult tehtavate toimingute kohta

Esmane kontroll

Kolmandate isikutega sõlmitud lepingutega hõlmatavate toimingute osas peab üldsätete punktis 3 nimetatud täielikus kirjelduses olema:

- allhankijate nimekiri koos tegevuse kirjeldusega ning kontrolliasutused või kontrollivad ametiasutused, kes nende tegevust kontrollivad; kõnealuste allhankijate nõusolek, et nende põllumajandusettevõtete suhtes kohaldatakse artiklis 9 ettenähtud kontrollimise korda III lisa asjaomaste jagude kohaselt,
- kõik ühenduse tasandil võetavad konkreetsed meetmed, muu hulgas ka asjakohane raamatupidamisdokumentide süsteem, et tagada võimalus jälgida ettevõtja poolt turuleviidud toodete jõudmist tarnijani, või kui tegemist on erineva isikuga, müüjani, samuti ka toodete saaja, või kui tegemist on erineva isikuga, ostjani.

▼ **M23****E. Loomasööta, söödasegusid ja söödatooraineid valmistavad üksused**

Käesolevat jagu kohaldatakse kõigi üksuste suhtes, mis on seotud artikli 1 lõike 1 punktis c nimetatud toodete valmistamisega artikli 4 lõike 3 kohaselt kas oma tarbeks või kolmanda isiku tarbeks.

1. Esmane kontroll

Käesoleva lisa üldsätete punktis 3 nimetatud üksuse täielik kirjeldus peab:

- nimetama vahendid, mida on kasutatud loomasöödaks mõeldud toodete vastuvõtul, valmistamisel ja ladustamisel enne ja pärast nendega seotud toiminguid,
- nimetama vahendid, mida on kasutatud loomasööda valmistamiseks tarvitatud muude toodete ladustamisel,
- nimetama vahendid, mida on kasutatud puhastus- ja desinfitseerimistoodete ladustamisel,
- vajaduse korral esitama ettevõtja poolt toota kavatsetava söödasegu kirjelduse kooskõlas direktiivi 79/373/EMÜ artikli 5 lõike 1 punktiga a ning elusloomade liigi või tõu, kellele see söödasegu on ette nähtud,
- vajaduse korral loetlema söödatoorainete nimetused, mida ettevõtja kavatseb valmistada.

Käesoleva lisa üldsätete punktis 3 nimetatud, ettevõtjate poolt võetavad meetmed käesoleva määruse tagamiseks peavad sisaldama:

- eelkõige märget ettevaatusabinõude kohta, mida tuleb võtta, et vähendada lubamatute ainete ja toodetega saastumise riski, ja märget rakendatud puhastusmeetmete ning nende järelevalve tõhususe kohta,
- märget ettevõtjate tegevuse kõigi osade kohta, mis on olulise tähtsusega selleks, et artikli 1 lõike 1 punktis c nimetatud, nendes üksuses valmistatud toodete vastavus käesolevale määrusele ja määrusele (EÜ) nr 223/2003 oleks alati tagatud,

▼ **M23**

- niisuguste asjakohaste menetluste asutamist, rakendamist, järgimist ja ajakohastamist, mis rajanevad ohuanalüüsi ja kriitiliste kontrollpunktide süsteemi põhimõtetel.

Kontrollorgan või -asutus kasutab neid menetlusi iga valmistava üksusega seotud riskide üldhindamiseks ja kontrolliplaani koostamiseks. Kontrolliplaanis tuleb ette näha potentsiaalsetest riskidest oleneva pisteliste proovide miinimumarv.

2. Raamatupidamisdokumendid

Ettevõtjate tegevuse nõuetekohaseks kontrollimiseks peavad käesoleva lisa üldsätete punktis 6 nimetatud raamatupidamisdokumendid sisaldama infot söödatorainete, söödalisandite, müügi ja lõpptoodete päritolu, olemuse ja koguste kohta.

3. Valmistavad üksused

Tooteid valmistades peavad ettevõtjad tagama, et:

- a) mahepõllundusmeetodil toodetud söödad või nendest saadud söödad, üleminekujärgus olevad söödad või nendest saadud söödad ning tavasöödad on füüsiliselt kindlalt eraldatud;
- b) kõik seadmed, mida käesoleva määrusega hõlmatud söödasegude valmistamisüksustes kasutatakse, on täielikult eraldatud seadmetest, mida kasutatakse nende söödasegude valmistamiseks, mida käesolev määrus ei hõlma.

Olenemata esimese alalõigu punktist b võidakse kuni ► **M46** 31. detsembrini 2008 ◀ tegutseda samu seadmeid kasutades, juhul kui:

- on tagatud ajaline eraldatus ning enne käesoleva määrusega hõlmatud toodete valmistamist on rakendatud sobivaid, kontrollitud tõhususega puhastusmeetmeid; ettevõtjad peavad need toimingud kirjalikult fikseerima,
- ettevõtjad peavad kindlustama, et kõikide vastavalt punktile 1 hinnatud riskide korral rakendatakse kohaseid meetmeid, ning vajaduse korral tagama, et käesolevale määrusele mittevastavaid tooteid ei saadetak turule mahepõllundusele viitava märgisega.

Teises alalõigus sätestatud erand tuleb eelnevalt kooskõlastada kontrollorgani või -asutusega. Selline kooskõlastus võib hõlmata ühte või mitut valmistamistoimingut.

Komisjon alustab esimese alalõigu punkti b sätete läbivaatamist enne 31. detsembrist 2003. Võttes arvesse nimetatud läbivaatust, võidakse vajaduse korral muuta kuupäeva 31. detsember 2007.

4. Kontrollkäigud

Lisaks iga-aastasele kõikehõlmavale kontrollkäigule peab kontrollorgan või -asutus tegema kindla eesmärgiga kontrollkäike, võttes aluseks käesoleva määruse täitmata jätmisest tuleneda võivate riskide üldhinnangut; kontrolliorgan või -asutus peab pöörama erilist tähelepanu ettevõtja seisukohalt kriitilistele kontrollilõikudele eesmärgiga teha kindlaks, kas järelevalve- ja kontrollitoimingud on nõuetekohased. Kõiki ettevõtja tegevuseks kasutatavaid ruume võib kontrollida nii sageli, kui seda tingivad tegevusega seotud riskid.

5. Toodete vedu teistesse tootmis-/valmistamisüksustesse või laoruumidesse

Ettevõtjad peavad tagama järgmiste tingimuste täitmise:

- a) mahepõllundusmeetodil toodetud söödad või nendest saadud söödad, üleminekujärgus olevad söödad või nendest saadud söödad ning tavasöödad peavad olema veo ajal füüsiliselt kindlalt eraldatud;
- b) sõidukeid ja/või konteinereid, millega on veetud tooteid, mida käesoleva määrus ei hõlma, võib kasutada käesoleva määrusega hõlmatud toodete veoks, kui:
  - enne käesoleva määrusega hõlmatud toodete vedu on kasutatud kohaseid puhastusmeetmeid, mille tõhusus on kontrollitud; ettevõtjad peavad need toimingud kirjalikult fikseerima,
  - ettevõtjad peavad kindlustama, et kõikide vastavalt punktile 1 hinnatud riskide korral rakendatakse kohaseid meetmeid, ning

▼ **M23**

vajaduse korral tagama, et käesolevale määrusele mittevastavaid tooteid ei saadetakse turule mahepõllundusele viitava märgisega,

- sellistest vedudest on teatatud kontrollorganile või -asutusele ja need on sellega nõus. Sellise nõusoleku võib anda kas ühele või mitmele veole;
- c) käesolevas määruses nimetatud lõpptooteid veetakse teistest lõpptoodetest kas füüsiliselt või ajaliselt eraldi;
- d) vedude käigus tuleb nii toodete algkogus kui ka teekonna vältel iga kohaletoimetatav kogus kirjalikult fikseerida.

▼ **M34**

▼B

IV LISA

INFO EDASTAMINE VASTAVALT ARTIKLI 8 LÕIKE 1 PUNKTILE A

- a) Ettevõtja nimi ja aadress.
- b) Tootmistegevuse koht ja vajaduse korral külvipinnad (maakatastri andmed).
- c) Tootmistegevuse ja toodete laad.
- d) Ettevõtja kohustus toota artiklites 5, 6, 7 ja/või artiklis 11 ettenähtud eeskirjade alusel.
- e) Põllumajandustootja puhul kuupäev, millest alates tootja lakkas asjakohastel külvipindadel kasutamast artikli 6 lõike 1 punktis b ja artiklis 7 ettenähtud nõuetele mittevastavaid tooteid.
- f) Tegevusloaga kontrolliasutuse nimi, kellele ettevõtja on andnud oma ettevõtte kontrollimise õiguse, kui liikmesriik on andnud kontrollimenetluse tegemise loa sellistele eraõiguslikele kontrolliasutustele.

▼ M16*V LISA***A OSA: TOODETE KONTROLLINÕUETELE VASTAVUSE MÄRGIS**

Toodete kontrollinõuetele vastavuse märgis peab olema etiketil kasutatud keeles või keeltes.

▼ M40

BG: Биологично земеделие — Система на контрол на ЕО

▼ M16

ES: Agricultura Ecológica — Sistema de control CE

▼ A2

CS: Ekologické zemědělství — Kontrolní systém ES

▼ M16

DA: Økologisk Jordbrug — EF-kontrolordning

DE: Ökologischer Landbau — EG-Kontrollsystem või Biologische Landwirtschaft — EG-Kontrollsystem

▼ A2

ET: Mahepõllumajandus — EÜ Kontrollsüsteem või Ökoloogiline põllumajandus — EÜ Kontrollsüsteem

▼ M16

EL: Βιολογική γεωργία — Σύστημα ελέγχου ΕΚ

EN: Organic Farming — EC Control System

FR: Agriculture biologique — Système de contrôle CE

IT: Agricoltura Biologica — Regime di controllo CE

▼ A2

LV: Bioloģiskā lauksaimniecība — EK Kontroles sistēma

LT: Ekologinis žemės ūkis — EB Kontrolės sistema

HU: Ökológiai gazdálkodás — EK Ellenőrzési rendszer

MT: Agrikultura Organika — Sistema ta' Kontroll tal-KE

▼ M16

NL: Biologische landbouw — EG-controlesysteem

▼ A2

PL: Rolnictwo ekologiczne — System kontroli WE

▼ M16

PT: Agricultura Biológica — Sistema de Controlo CE

▼ M40

RO: Agricultură Ecologică — Sistem de control CE

▼ A2

SK: Ekologické poľnohospodárstvo — Kontrolný systém ES

SL: Ekološko kmetijstvo — Kontrolni sistem ES

▼ M16

FI: Luonnonmukainen maataloustuotanto — EY:n valvontajärjestelmä

SV: Ekologiskt jordbruk — EG-kontrollsystem

B OSA: ÜHENDUSE LOGO**B.1. Ühenduse logo esitusviisi ja kasutamise tingimused**

B.1.1. Eespool nimetatud logo peab vastama käesoleva lisa B.2 osas esitatud näidistele.

B.1.2. Logos kasutatavad märgised on loetletud käesoleva lisa B.3 osas. Logos võib kasutada käesoleva lisa A osas nimetatud märgist.

B.1.3. Ühenduse logo ja käesoleva lisa B.3 osas nimetatud märgiste kasutamisel tuleb täita käesoleva lisa B.4 osas esitatud graafilises juhendis ettenähtud tehnilisi eeskirju.

▼ **M29**B.2. **Mudelid**

ES

CS

DA

DE

DE

ET

ET

EL

EN

FR

IT

LV

LT

HU

MT

▼ M29

NL

PL

PT

SK

SL

FI

SV

NL/FR

FI/SV

FR/DE

▼ **M16**

B.3. Ühenduse logosse lisatavad märgised

▼ **M29**

B.3.1. Üheosalised märgised:

▼ **M40**

BG: БИОЛОГИЧНО ЗЕМЕДЕЛИЕ

▼ **M29**

ES: AGRICULTURA ECOLÓGICA

CS: EKOLOGICKÉ ZEMĚĎĚLSTVÍ

DA: ØKOLOGISK JORDBRUG

DE: BIOLOGISCHE LANDWIRTSCHAFT OR ÖKOLOGISCHER LANDBAU

ET: MAHEPÕLLUMAJANDUS VÕI ÖKOLOOGILINE PÕLLUMAJANDUS

EL: ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

EN: ORGANIC FARMING

FR: AGRICULTURE BIOLOGIQUE

HU: ÖKOLÓGIAI GAZDÁLKODÁS

IT: AGRICOLTURA BIOLOGICA

LT: EKOLOGINIS ŽEMĖS ŪKIS

LV: BIOLOĢISKĀ LAUKSAIMNIECĪBA

MT: AGRİKULTURA ORGANIKA

NL: BIOLOGISCHE LANDBOUW

PL: ROLNICTWO EKOLOGICZNE

PT: AGRICULTURA BIOLÓGICA

▼ **M40**

RO: AGRICULTURĂ ECOLOGICĂ

▼ **M29**

SK: EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO

SL: EKOLOŠKO KMETIJSTVO

FI: LUONNONMUKAINEN MAATALOUSTUOTANTO

SV: EKOLOGISKT JORDBRUK

▼ **M16**

B.3.2. Kaheosalised märgised:

Kaheosalised märgised punktis B.3.1 mainitud keeltes on lubatud juhul, kui need vastavad järgmistele näidistele:

NL/FR: BIOLOGISCHE LANDBOUWAGRICULTURE BIOLOGIQUE

FI/SV: LUONNONMUKAINEN MAATALOUSTUOTANTOEKOLOGISKT JORDBRUK

FR/DE: AGRICULTURE BIOLOGIQUEBIOLOGISCHE LANDWIRTSCHAFT

▼ **M16**

B.4. Graafiline juhend

SISUKORD

1. Sissejuhatus
2. Logo tavakasutus
  - 2.1. Värviline logo (etalonvärvid)
  - 2.2. Ühevärvitrukis logo: must-valge
  - 2.3. Foonivärvidega kontrastne logo
  - 2.4. Tüpograafia
  - 2.5. Keel
  - 2.6. Minimaalsed lubatavad mõõtmed
  - 2.7. Logo kasutamise eritingimused
3. Originaaltõmmised
  - 3.1. Kahevärvitrukis
  - 3.2. Kontuur
  - 3.3. Ühevärvitrukis: must-valge logo
  - 3.4. Värvinäidised

▼ **M16**

1. SISSEJUHATUS

Graafiline juhend on ettevõtjatele logo reprodutseerimiseks mõeldud abivahend.

2. LOGO TAVAKASUTUS

2.1. VÄRVILINE LOGO (etalonvärvid)

Värvilise logo puhul kasutatakse otsevärve (Pantone) või neljavärvitrükki. Etalonvärvid on esitatud järgmistel näidistel.

OTSEVÄRVIDES (PANTONE) LOGO

ROHELINE: *Pantone 367*

SININE: *Pantone Reflex Blue*

Trükitekst sinine

NELJAVÄRVITRÜKIS LOGO

SININE: 100 % tsüaani + 80 % fuksiini

SININE: 100 % tsüaani + 60 % fuksiini

Trükitekst sinine

▼ **M16**

2.2. ÜHEVÄRVITRÜKIS LOGO: MUST-VALGE LOGO

Must-valge logo võib olla järgmise näidise kohane:

▼ **M16**

2.3. FOONIVÄRVIDEGA KONTRASTNE LOGO

Värvilise logo puhul värvilisel foonil, mis muudab logo raskesti loetavaks, tuleb logo ja fooni kontrasti suurendamiseks ümbritseda logo valge piirjoonega:

VÄRVILISEL FOONIL LOGO

2.4. TÜPOGRAAFIA

► **M30** Tekst trükkida *frutiger*- või *myriad*-kirjas, poolpaksude kitsaste suurtähtedega. Tähtede suurust kahandatakse vastavalt punktis 2.6 toodud normidele. ◀

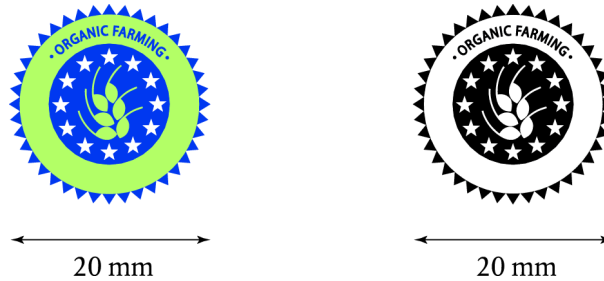
2.5. KEELED

Kasutada võib ühte või mitut keelt B.3 osas esitatud nõuete kohaselt.

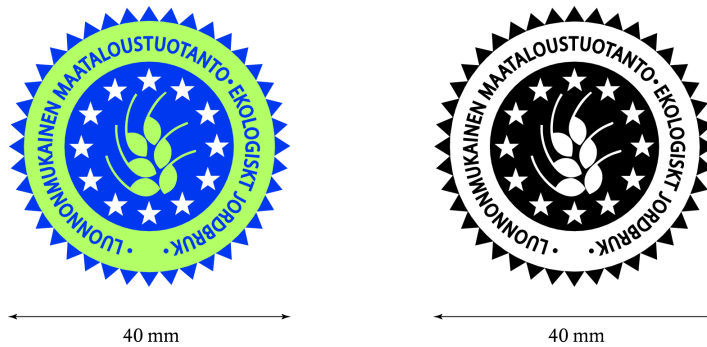
▼ **M16****2.6. MINIMAALSED LUBATAVAD MÕÕTMED**

Kui logo asetamiseks eri tüüpi märgistele läheb vaja vähendamist, siis kasutatakse järgmisi minimaalseid mõõtmeid:

a) üheosalise märgisega logo puhul: minimaalne läbimõõt 20 mm.

b) kaheosalise märgisega logo puhul: minimaalne läbimõõt 40 mm.

2.7. LOGO KASUTAMISE ERITINGIMUSED

Logo kasutamise eesmärk on anda toodetele konkreetne väärtus. Kõige tõhusamalt mõjub seetõttu värviline logo, sest see on selgemini eristatav ning tarbija võtab selle kergemini ja kiiremini omaks.

Ühevärvitrukis (must-valge) logo kasutamine punkti 2.2 kohaselt on soovitatav ainult juhul, kui värvide kasutamine ei ole tehniliselt võimalik.

▼ **M16**

3. ORIGINALTÖMMISED

3.1. KAHEVÄRVITRÜKK

— ühesugune märgis kõigis keeltes

ESPAÑOL

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ M16

DANSK

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ M16

DEUTSCH

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ M16

DEUTSCH

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ M16

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ M16

ENGLISH

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

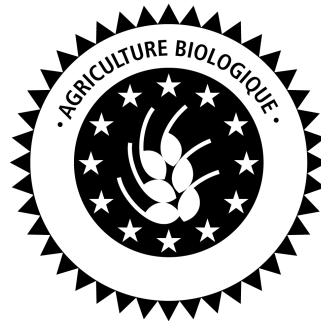
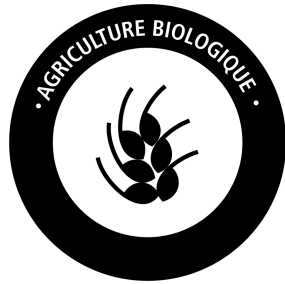

▼ M16

FRANÇAIS

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ M16

ITALIANO

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ M16

NEDERLANDS

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

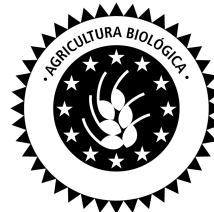

▼ M16

PORTUGUÊS

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼M16

SUOMI

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ M16

SVENSKA

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ **M16**

— B.3.2 osas nimetatud keelekombinatsioonide näidised

NEDERLANDS/FRANÇAIS

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ M16

SUOMI/SVENSKA

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

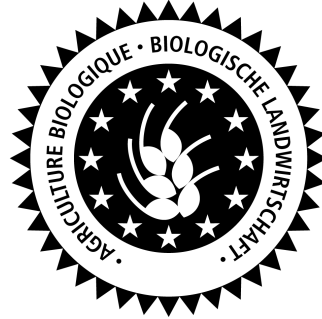
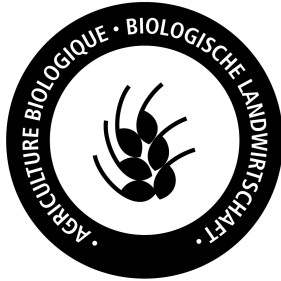

▼ **M16**

FRANÇAIS/DEUTSCH

PANTONE 367

PANTONE REFLEX BLUE

▼ **M16**

3.2. KONTUUR

3.3. ÜHEVÄRVITRÜKK: MUST-VALGE LOGO

▼ **M16**

3.4. VÄRVINÄIDISED
PANTONE REFLEX BLUE

PANTONE 367

▼ **M3**

VI LISA

SISSEJUHATUS

Käesolevas lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. *koostisosad*: käesoleva määruse artiklis 4 määratletud ained, võttes arvesse nõukogu 18. detsembri 1978. aasta direktiivi 79/112/EMÜ (lõpptarbijale müümiseks mõeldud toiduainete märgistamist, esitlemist ja reklaamimist käsitlevate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta) ⁽¹⁾ artikli 6 lõikes 4 nimetatud piiranguid;
2. *põllumajandusest pärinevad koostisosad*:
  - a) põhilised põllumajandussaadused ja -tooted ning tooted, mis on nendest saadud pesemise, puhastamise, termiliste ja/või mehaaniliste menetluste ja/või füüsikaliste menetluste abil, mille eesmärk on toote niiskusesisalduse vähendamine;
  - b) tooted, mis on saadud punktis a mainitud toodetest muude toiduainete töötlemisel kasutatavate menetluste abil, kui need tooted ei kuulu punktide 5 või 7 alusel määratletud lisaainete või lõhna- ja maitseainete hulka;
3. *põllumajandusest mittepärinevad koostisosad*: muud kui põllumajandusest pärinevad koostisosad, mis kuuluvad vähemalt ühte järgmistest kategooriatest:
  - 3.1. lisaained, k.a punktides 5 ja 6 määratletud lisaainete kandained;
  - 3.2. punktis 7 määratletud lõhna- ja maitseained;
  - 3.3. vesi ja sool;
  - 3.4. mikroorganismide preparaadid;
  - 3.5. mineraalid (k.a mikroelemendid) ja vitamiinid;
4. *abiained*: nõukogu direktiivi 89/107/EMÜ (liikmesriikide nende seaduste ühtlustamise kohta, mis käsitlevad inimtarbimiseks ettenähtud toiduainetes lubatavaid lisaaineid) ⁽²⁾ artikli 1 lõike 3 punktis a määratletud ained;
5. *lisaained*: direktiivi 89/107/EMÜ artikli 1 lõigetes 1 ja 2 määratletud ained ning kõnealusel direktiivis või direktiivi 89/107/EMÜ artikli 3 lõikes 1 nimetatud ulatusliku rakendusala direktiivis hõlmatavad ained;
6. *kandained, k.a kandelahustid*: lisaained, mida kasutatakse lisaaine lahustamiseks, lahjendamiseks, hajutamiseks või muul viisil füüsikaliseks muutmiseks aine tehnoloogilist funktsiooni muutmata, et hõlbustada selle käitlemist, rakendamist või kasutamist;
7. *lõhna- ja maitseained*: nõukogu 22. juuni 1988. aasta direktiivi 88/388/EMÜ (liikmesriikide nende seaduste ühtlustamise kohta, mis käsitlevad toiduainetes kasutatavaid lõhna- ja maitseaineid ning nende tootmiseks vajalikke lähtematerjale) ⁽³⁾ artikli 1 lõikes 2 määratletud ja kõnealusel direktiiviga hõlmatavad ained ja tooted.

ÜLDPÕHIMÕTTED

▼ **M42**

A-, B- ja C-jagu hõlmavad koostisosi ja abiaineid, mida võib kasutada selliste toiduainete valmistamisel, mis koosnevad põhiliselt ühest või mitmest käesoleva määruse artikli 1 lõike 1 punktis b nimetatud taimsest ja/või loomsest koostisosast, v.a nõukogu määruses (EÜ) nr 1493/1999 ⁽⁴⁾ käsitletud veinid.

Mahepõllumandusmeetoditele viitava märgisega loomseid saadusi, mis on seaduslikult toodetud enne komisjoni määruse (EÜ) nr 780/2006 ⁽⁵⁾ kohaldamiskuupäeva, võib turustada kuni varude ammendumiseni.

Kui toiduaine koosneb taimsetest ja loomsetest koostisosadest, kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 95/2/EÜ ⁽⁶⁾ artiklis 3 sätestatud eeskirju.

⁽¹⁾ EÜT L 33, 8.2.1979, lk 1.

⁽²⁾ EÜT L 40, 11.2.1989, lk 27.

⁽³⁾ EÜT L 184, 15.7.1988, lk 61.

⁽⁴⁾ EÜT L 179, 14.7.1999, lk 1.

⁽⁵⁾ ELT L 137, 25.5.2006, lk 9.

⁽⁶⁾ EÜT L 61, 18.3.1995, lk 1.

▼ **M42**

Naatriumnitriti ja kaaliumnitraadi käsitlemine A.1. alajaos vaadatakse uuesti läbi enne 31. detsembrit 2007, pidades silmas kõnealuste lisaainete kasutamise piiramist või keelustamist.

▼ **M3**

► **M17** Olenemata viitest mis tahes A ja C jao koostisosale või B jao abiainele, rakendatakse iga töötlemistoimingut, näiteks suitsutamist, ning kasutatakse iga koostisosa või sellist abiainet ainult asutamislepinguga kooskõlas olevate asjakohaste ühenduse ja/või siseriiklike õigusaktide alusel, ning nende puudumise korral toiduainete heade tootmistavade kohaselt. ◀ Lisaaineid kasutatakse eelkõige direktiivi 89/107/EMÜ sätete kohaselt ja vajaduse korral direktiivi 89/107/EMÜ artikli 3 lõikes 1 nimetatud ulatusliku reguleerimisalaga direktiivi alusel; lõhna- ja maitseaineid kasutatakse direktiivi 88/388/EMÜ kohaselt ja lahusteid nõukogu 13. juuni 1988. aasta direktiivi 88/344/EMÜ (liikmesriikide nende seaduste ühtlustamise kohta, mis käsitlevad toiduainete ja toidu koostisosade tootmisel kasutatavaid ekstrahente) (1) sätete kohaselt.

▼ **M17**

A JAGU- MÄÄRUSE (EMÜ) nr 2092/91 ARTIKLI 5 LÕIKE 3 PUNKTIS C JA ARTIKLI 5 LÕIKE 5 A PUNKTIS D NIMETATUD MITTEPÕLLU- MAJANDUSLIKU PÄRITOLUGA KOOSTISOSAD

▼ **M42**

A.1. Lisaained, k.a kandeained

Kood	Nimetus	Taimsete toiduainete valmistamine	Loomsete toiduainete valmistamine	Eritingimused
E 153	Taimne süsi		X	Tuhakihiga kitsejuust Morbier' juust
E 160b	Annaato, biksiin, norbiksiin		X	Red Leicesteri juust Double Gloucesteri juust Šoti Cheddari juust Mimolette'i juust
E 170	Kaltsiumkarbonaat	X	X	Ei kasutata toodete värvainena ega kaltsiumilisandina.
E 220 või	Vääveldioksiid	X	X	Suhkrulisandita puuviljaveinid (*) (k.a õuna- ja pirnisiider) või mõdu:
E 224	Kaaliummetabisulfit	X	X	50 mg (a) Õuna- ja pirnisiider, millele pärast kääritamist lisatakse suhkrut või mahlakontsentraati: 100 mg (a) (a) Kõigi allikate summaarse koguse ülemäär, väljendatud SO ₂ -na (mg/l). (*) Puuviljavein – vein, mis on tehtud muudest puuviljadest kui viinamarjad.
E 250 või	Naatriumnitrit		X	Lihatooded (2)
E 252	Kaaliumnitraat		X	E 250 soovituslik lisatav kogus, väljendatud NaNO ₂ -na: 80 mg/kg E 252 soovituslik lisatav kogus, väljendatud NaNO ₃ -na: 80 mg/kg E 250 jäägi piinorm, väljendatud NaNO ₃ -na: 50 mg/kg E 252 jäägi piinorm, väljendatud NaNO ₃ -na: 50 mg/kg
E 270	Piimhape	X	X	
E 290	Süsinikdioksiid	X	X	

(1) EÜT L 157, 24.6.1988, lk 28.

▼ M42

Kood	Nimetus	Taimsete toiduainete valmistamine	Loomsete toiduainete valmistamine	Eritingimused
E 296	Õunhape	X		
E 300	Askorbiinhape	X	X	Lihatooded (1)
E 301	Naatriumaskorbaat		X	Lihatoodetes koos nitritite või nitraatidega (1)
E 306	Tokoferoolikontsentraat	X	X	Rasvades ja õlides sisalduv antioksidant
E 322	Letsitiinid	X	X	Piimatooded (1)
E 325	Naatriumlaktaat		X	Piimapõhised tooted ja lihatooded
E 330	Sidrunhape	X		
E 331	Naatriumsitraadid		X	
E 333	Kaltsiumsitraadid	X		
E 334	L(+)-viinhape	X		
E 335	Naatriumtartraadid	X		
E 336	Kaaliumtartraadid	X		
E 341 (i)	Monokaltsiumfosfaadid	X		Kergitusainet sisaldava jahu kergitusaine
E 400	Alghape	X	X	Piimapõhised tooted (1)
E 401	Naatriumalginaat	X	X	Piimapõhised tooted (1)
E 402	Kaaliumalginaat	X	X	Piimapõhised tooted (1)
E 406	Agar	X	X	Piimapõhised tooted ja lihatooded (1)
E 407	Karrageen	X	X	Piimapõhised tooted (1)
E 410	Jaanileivapuujuhu	X	X	
E 412	Guarkummi	X	X	
E 414	Kummiaraabik	X	X	
E 415	Ksantaankummi	X	X	
E 422	Glütserool	X		Taimeekstraktid
E 440 (i)	Pektiin	X	X	Piimapõhised tooted (1)
E 464	Hüdroksüpropüülmetüülsetuloos	X	X	Kapslite kapseldamise aine
E 500	Naatriumkarbonaadid	X	X	<i>Dulce de leche</i> (*) ja hapukoorrevõid (1)
E 501	Kaaliumkarbonaadid	X		
E 503	Ammooniumkarbonaadid	X		
E 504	Magneesiumkarbonaadid	X		
E 509	Kaltsiumkloriid		X	Piima kalgendamine
E 516	Kaltsiumsulfaat	X		Kandeaine
E 524	Naatriumhüdroksiid	X		<i>Laugengebäcki</i> pinnatöötlus
E 551	Ränidioksiid	X		Paakumisvastane aine vürtside ja maitsetaimede jaoks
E 553b	Talk	X	X	Glaseeraine lihatoodete jaoks

▼ **M42**

Kood	Nimetus	Taimsete toiduainete valmistamine	Loomsete toiduainete valmistamine	Eritingimused
E 938	Argoon	X	X	
E 939	Heelium	X	X	
E 941	Lämmastik	X	X	
E 948	Hapnik	X	X	

(¹) Piirang puudutab ainult loomseid tooteid.

(²) Nimetatud lisainet tohib kasutada üksnes juhul, kui pädevale asutusele on tõendatud, et ei ole ühtegi muud tehnilist lahendust, mis tagab samaväärse terviseohutuse ja/või toote eriomaduste säilimise.

▼ **M3**

A.2. Lõhna- ja maitseained direktiivi 88/388/EMÜ tähenduses

Direktiivi 88/388/EMÜ artikli 1 lõike 2 punkti b alapunktis i ning punktis c määratletud ained ja tooted, mis kõnealuse direktiivi artikli 9 lõike 1 punkti d ning lõike 2 kohaselt on määratletud looduslike lõhna- ja maitseainetena või looduslike lõhna- ja maitsepreparaatidena.

A.3. Vesi ja sool

Joogivesi

Sool (põhikomponendid naatriumkloriid või kaaliumkloriid), üldiselt kasutatakse toiduainete töötlemisel.

▼ **M42**

A.4. Mikroorganismide preparaadid

Toiduainete töötlemisel kasutatavad mikroorganismide preparaadid, v.a geneetiliselt muundatud mikroorganismid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/18/EÜ (⁵⁴) tähenduses.

▼ **M12**

A.5. Mineraalid (k.a mikroelemendid), vitamiinid, aminohapped ja muud lämmastikuühendid

Mineraalide (k.a mikroelemendid), vitamiinide, aminohapete ja muude lämmastikuühendite kasutamine on lubatud ainult ulatuses, mis vastab nende ainete õigusaktidega sätestatud kasutusele toiduainetes.

▼ **M42**

A.6. Teatavate värvainete kasutamine toodete tembeldamiseks

Kui värvaineid kasutatakse munakoorte tembeldamiseks, kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 94/36/EÜ (⁵⁵) artikli 2 lõiget 9.

B-JAGU – ABIAINED JA MUUD TOOTED, MIDA VÕIB KASUTADA MÄÄRUSE (EMÜ) nr 2092/91 ARTIKLI 5 LÕIKE 3 PUNKTIS D ja ARTIKLI 5 LÕIKE 5A PUNKTIS E NIMETATUD MAHEPÕLLUNDUSLIKULT TOODETUD PÕLLUMAJANDUSEST PÄRINEVATE KOOSTISOSADE TÖÖTLEMISEL

Nimetus	Taimsete toiduainete valmistamine	Loomsete toiduainete valmistamine	Eritingimused
Vesi	X	X	Joogivesi nõukogu direktiivi 98/83/EÜ (*) tähenduses
Kaltsiumkloriid	X		Kalgendusaine
Kaltsiumkarbonaat	X		
Kaltsiumhüdroksiid	X		
Kaltsiumsulfaat	X		Kalgendusaine
Magneesiumkloriid (või ni-gari)	X		Kalgendusaine
Kaaliumkarbonaat	X		Viinamarjade kuivatamine

▼ **M42**

Nimetus	Taimsete toiduainete valmistamine	Loomsete toiduainete valmistamine	Eritingimused
Naatriumkarbonaat	X		Suhkru(te) tootmine
Sidrunhape	X		Õli tootmine ja tärglise hüdroolüüs
Naatriumhüdroksiid	X		Suhkru(te) tootmine Õli tootmine rapsi (<i>Brassica spp</i>) seemnetest
Väävelhape	X		Suhkru(te) tootmine
Isopropanool (propaan-2-ool)	X		Kristalliseerimisprotsessis suhkru tootmisel; nõukogu direktiivi 88/344/EMÜ sätete kohaselt kuni 31.12.2006
Süsinikdioksiid	X	X	
Lämmastik	X	X	
Etaanool	X	X	Lahusti
Parkhape	X		Filteraine
Ovoalbumiin	X		
Kaseiin	X		
Želatiin	X		
Kalaliim	X		
Taimeõlid	X	X	Määrdeained, õlitusained ja vahutamist vastased ained
Ränidioksiidigeel või kolloidlahus	X		
Aktiivsüsi	X		
Talk	X		
Bentoniit	X	X	Mõdu selitusaine ⁽¹⁾
Kaoliin	X	X	Taruvaik ⁽¹⁾
Kobediatomiit	X		
Perliit	X		
Sarapuupähklikoored	X		
Riisijahu	X		
Mesilasvaha	X		Õlitusaine
Karnaubavaha	X		Õlitusaine

⁽¹⁾ Piirang puudutab ainult loomseid tooteid.

Mikroorganismide preparaadid ja ensüümid:

Toiduainete töötlemisel tavaliselt abiainetena kasutatavad mikroorganismide preparaadid ja ensüümid, v.a geneetiliselt muundatud mikroorganismid ja geneetiliselt muundatud organismidest saadud ensüümid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/18/EÜ tähenduses.

(*) EÜT L 330, 5.12.1998, lk 32.

▼ **M19**

C JAGU- MÄÄRUSE (EMÜ) nr 2092/91 ARTIKLI 5 LÕIKES 4 NIMETATUD PÕLLUMAJANDUSEST PÄRINEVAD KOOSTISOSAD, MIS EI OLE MAHEPÕLLUNDUSLIKULT TOODETUD

C.1. Töötlemata taimsed saadused ja nendest käesoleva lisa sissejuhatuses esitatud mõiste 2 punktis a nimetatud menetluste abil valmistatud tooted:

C.1.1. Toidukõlblikud viljad, pähklikud ja seemned:

▼ **M19**

tammetõru	<i>Quercus</i> spp.
koolapähkel	<i>Cola acuminata</i>
karusmari	<i>Ribes uva-crispa</i>
maracuja (kannatuslille vili)	<i>Passiflora edulis</i>
vaarikas (kuivatatud)	<i>Rubus idaeus</i>
punane sõstar (kuivatatud)	<i>Ribes rubrum</i>

C.1.2. Toidukõlblikud vürtsid ja maitsetaimed:

muskaatpähkel	<i>Myristica fragrans</i> , ainult kuni 31.12.2000
must pipar (roheline)	<i>Piper nigrum</i> , ainult kuni 30.4.2001
pehme skiinus	<i>Schinus molle</i> L.
mädarõika seemned	<i>Armoracia rusticana</i>
väike kalganirohi	<i>Alpinia officinarum</i>
safloori õied	<i>Carthamus tinctorius</i>
ürt-allikkress	<i>Nasturtium officinale</i>

C.1.3. Mitmesugust:

vetikad, k.a merevetikad, lubatud kasutada tavapärasel toiduainete valmistamisel.

C.2. Käesoleva lisa sissejuhatuses esitatud mõiste 2 punktis b nimetatud menetluste abil töödeldud taimsed saadused

C.2.1. Rasvad ja õlid, rafineeritud või rafineerimata, kuid keemiliselt modifitseerimata, mille saamiseks on kasutatud muid taimi kui:

kakao	<i>Theobroma cacao</i>
kookospähkel	<i>Cocos nucifera</i>
oliiv	<i>Olea europaea</i>
päevalill	<i>Helianthus annuus</i>
palm	<i>Elaeis guineensis</i>
raps	<i>Brassica napus, rapa</i>
safloor	<i>Carthamus tinctorius</i>
seesam	<i>Sesamum indicum</i>
soja	<i>Glycine max</i>

C.2.2. Järgmised suhkrud, tärkliised ja muud teraviljast ja mugulatest valmistatud tooted:

peedisuhkur, ainult kuni 1.4.2003

fruktoos

riisipaber

hapnemata leivast valmistatud paber

riisist ja vahataolisest maisist valmistatud tärkliis, keemiliselt modifitseerimata

C.2.3. Mitmesugust:

▼ **M19**

koriander, suitsutatud *Coriandrum sativum*, ainult kuni 31.12.2000

hernevalk *Pisum spp.*

rumm, ainult roosuhkru mahlast valmistatud

kirsiviin, valmistatud puuviljast ning käesoleva lisa A jao punktis 2 nimetatud lõhna- ja maitseainetest

tavapärasel toiduainete valmistamisel kasutada lubatud taimekasvatussaaduste segud, mida kasutatakse värvuse ja maitse andmiseks kondiitritoodetele, ainult *Gummi-Bärchen*'i valmistamiseks ning ainult kuni 30.9.2000

järgmiste piparde segud: *Piper nigrum*, *Schinus molle* ja *Schinus terebinthifolium*, ainult kuni 31.12.2000

C.3. Loomsed saadused:

veeorganismid, mis ei pärine akvakultuurist ning mida on lubatud kasutada tavapärasel toiduainete valmistamisel

petipulber ainult kuni 31.8.2001

želatiin

mesi ainult kuni 28.2.2001

laktoos ainult kuni 31.8.2001

vadakupulber "*herasuola*"

▼ **M22**

loomasooled

► **M30** ————— ◀

▼ **M15**

VII LISA

Suurim loomade arv hektari kohta klass või liik	Suurim loomade arv hektari kohta, mis vastab 170 kg lämmastikule ha kohta aastas
Hobuslased vanuses üle kuue kuu	2
Numvasikad	5
Muud veised vanuses alla ühe aasta	5
Isasveised vanuses alates ühest aastast ning vähem kui kaks aastat	3,3
Emasveised vanuses alates ühest aastast ning vähem kui kaks aastat	3,3
Isased veised vanuses kaks aastat ja enam	2
Tõumullikad	2,5
Nummullikad	2,5
Piimalehmad	2
Tapaks ettenähtud piimalehmad	2
Muud lehmad	2,5
Emased tõuküülikud	100
Uted	13,3
Kitsed	13,3
Pörsad	74
Suguemised	6,5
Numsead	14
Muud sead	14
Lauatibud	580
Munakanad	230

▼ **M15**

VIII LISA

Minimaalne sise- ja välispindala ning muud eri loomaliikide laudatingimused eri tootmisliikide puhul

1. VEISED, LAMBAD JA SEAD

	Siseala (loomade kasutatav puhaspindala)		Välisala (jalutusala, v.a karjamaa)
	Minimaalne eluskaal (kg)	m ² /looma kohta	m ² /looma kohta
Tõu- ja nuumveised ning hobuslased	kuni 100	1,5	1,1
	kuni 200	2,5	1,9
	kuni 350	4,0	3
	üle 350	5, minimaalselt 1 m ² /100 kg	3,7, minimaalselt 0,75 m ² /100 kg
Piimalehmad		6	4,5
Tõupullid		10	30
Lambad ja kitsed		1,5 lamba/kitse kohta	2,5
		0,35 lambatalle/kitsetalle kohta	2,5, minimaalselt 0,5 m ² lambatalle/kitsetalle kohta
Emised kuni 40 päeva vanuste põrsastega		7,5 emise kohta	2,5
Nuumsead	kuni 50	0,8	0,6
	kuni 85	1,1	0,8
	kuni 110	1,3	1
Põrsad	üle 40 päeva, kuni 30 kg	0,6	0,4
Tõusead		2,5 emase kohta	1,9
		6,0 isase kohta	8,0

▼ **M15**

2. KODULINNUD

	Siseala (lindude kasutatav puhaspindala)			Välisala (külvikordadena kasu- tava maa m ² linnu kohta)
	mitte ühtegi looma m ² kohta	õrs, cm/linnu kohta	pesa	
Munakanad	6	18	8 munakana pesa kohta või ühispesa puhul 120 cm ² linnu kohta	4, kui ei ületata piir- väärtust 170 kg lämm- astikku hektari kohta aastas
Nuumkodulinnud (pü- silindlas)	10, eluskaal maks- maalselt 21 kg/m ²	20 (ainult pärllkanad)		4 broilerit ja pärllkana 4,5 parti 10 kalkunit 15 hane Mitte ühegi eespool mainitud liigi puhul ei ületata piirmäära 170 kg lämmastikku hektari kohta aastas
Nuumkodulinnud (mo- biilses lindlas)	16 (*) liigutatavates linnukasvatushoone- tes, maksimaalne eluskaal 30 kg/m ²			2,5, kui ei ületata piir- määra 170 kg lämmas- tikku hektari kohta aastas

(*) Ainult vabapidamishoones põrandapinnaga mitte üle 150 m² on avatud ka öösel.